महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

(नोंदणीकृत कार्यालयः राजन हाऊस, दुसरा माळा, सेंच्युरी बाजार जवळ, प्रभादेवी, मुंबई **400025.**)

M.A.I.D.C.

४६वा

वार्षिक अहवाल

२०११-२०१२

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

(नोंदणीकृत कार्यालयः राजन हाऊस, दुसरा माळा, सेंच्युरी बाजार जवळ, प्रभादेवी, मुंबई 400025.

४६वा

वार्षिक अहवाल

२०११-२०१२

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित
संचालक मंडळ

अध्यक्ष

श्री. राधाकृष्ण विखे पाटील
माननीय मंत्री (कृषि)
महाराष्ट्र शासन

संचालक

1. श्री. गुलाबराव देवकर
   माननीय राज्य मंत्री (कृषि), महाराष्ट्र शासन
2. डॉ. सुधीर कुमार गोयल
   अपर मुख्य सचिव (कृषि), महाराष्ट्र शासन
3. डॉ. उमाकांत दांगट
   आयुक्त (कृषि) महाराष्ट्र शासन
4. श्री. व्ही. एन. काळे
   संचालक, सेन्ट्रल फार्म मशिनरी ट्रेनिंग ॲण्ड टेस्टिंग इन्स्टीट्यूट, बुदनी (म.प्र.)
5. श्री. दिनेश वाघमारे
   व्यवस्थापकीय संचालक

नोंदणीकृत कार्यालय

राजन हाऊस, दुसरा माळा, सेंच्युरी बाजार जवळ,
प्रभादेवी, मुंबई - 400 025.
दूरध्वनी: 022-24300823
फॅक्स: 022-2432 4221
ई-मेल: patomd@maidcmumbai.com
वेबसाईट: http://www.maidcmumbai.com

प्रशासकीय कार्यालय

कृषि उद्योग भवन, आरे दुग्ध वसाहत, दिनकरराव
देसाई मार्ग, गोरेगाव (पूर्व), मुंबई - 400 065.
दूरध्वनी: 022-2927 2027
फॅक्स: 022-28719398/99
ई-मेल: patomd@maidcmumbai.com
वेबसाईट: http://www.maidcmumbai.com

बँका

स्टेट बँक ऑफ इंडिया
महाराष्ट्र राज्य सहकारी बँक लि.
एच.डी.एफ.सी. बँक
सिंडिकेट बँक
इंडियन बँक

लेखा परिक्षक

मे. शंकरलाल जैन ॲण्ड असोसिएट्स
सनदी लेखापाल, मुंबई

<u>संचालकांचा अहवाल</u>

संचालक मंडळाच्या वतीने मी महामंडळाचे दिनांक 31 मार्च, 2012 अखेर संपलेल्या वर्षाचे हिशेब व 46वा वार्षिक अहवाल आपल्या समोर ठेवत आहे. महामंडळाचे कार्यपरिणाम खालीलप्रमाणे आहेत.

(रु. कोटीत)

	31 मार्च, 2012 रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता	**31 मार्च, 2011 रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता**
अ. विक्री	**954.72**	**920.89**
ब. इतर उत्पन्न	**18.97**	**12.18**
क. ढोबळ अंशदान	**<u>63.30</u>**	**<u>74.38</u>**
ड. व्यय		
विभागीय कार्यालयांचा व्यय	10.05	8.65
मुख्य कार्यालयाचा व्यय	25.04	31.81
व्याज	1.42	2.85
	<u>36.51</u>	**<u>43.31</u>**
इ. तरतुदी		
घसारा	0.84	0.93
संशयास्पद ऋणकोसाठी तरतूद	0.01	2.94
मागील वर्षासंबंधित व्यय	0.00	(0.03)
कर	8.75	9.91
	<u>9.60</u>	**<u>13.75</u>**
फ. एकूण व्यय	**<u>46.11</u>**	**<u>57.06</u>**
ग. निव्वळ नफा (क-फ)	**17.19**	**17.32**

वर्ष 2011-12च्या लेख्यांची ठळक वैशिष्ट्ये खालील प्रमाणे आहेत:-

सन 2011-12 या वर्षामध्ये आपण रु. 954.81 कोटींची विक्रमी उलाढाल केलेली आहे आणि त्यावर आपणास विभागीय स्तरावर रु. 63.30 कोटींचा विक्रमी नफा झालेला आहे. त्यामुळे सन 2011-2012मध्ये महामंडळाची उत्तम प्रगती झालेली असून महामंडळास रु. 26.79 कोटींची रोख प्राप्ती झालेली आहे. (मागील वर्षी रोख प्राप्ती रु. 31.07 कोटी होती.)

महामंडळाच्या विक्रीत सन 2010-2011च्या तुलनेत सन 2011-2012 वर्षात 3.54%ने वाढ झालेली असून महामंडळाच्या उत्पन्नामध्ये सन 2010-2011च्या तुलनेत सन 2011-2012 वर्षामध्ये 0.75% घट तर खते विभागाच्या विक्रीमध्ये 0.21% वाढ झालेली आहे. सन 2010-2011च्या तुलनेत 2011-2012 मध्ये कृषि अभियांत्रिकी विभागाच्या विक्रीमध्ये 20.71% वाढ झालेली आहे. पशु खाद्य विक्रीत देखील 2011-2012मध्ये घट झाली. जंतुनाशकांची विक्रीही 2010-11च्या तुलनेत 46.80% एवढी घसरली. सन 2011-2012मध्ये मुख्य कार्यालय व विभागीय कार्यालयांच्या खर्चावर नियंत्रण आणले होते. सन 2011-2012 च्या लेख्यामध्ये करोत्तर नफा रु. 17.19 कोटी दर्शविला आहे (मागील वर्षी हा नफा रु. 17.32 कोटी होता.) आणि घसारा, व्याज व करपूर्व नफा रु. 28.14 कोटी दर्शविला आहे. (मागील वर्षी हा नफा रु. 31.01 कोटी होता.)

विक्री धोरणात बदल केल्यामुळे 2011-2012मध्ये विक्री खर्च रु. 4.52 कोटी झाला आहे. (सन 2010-2011 मध्ये विक्री खर्च रु. 4.49 होता.) तसेच रोख व्यवस्थापन योग्यरित्या हाताळल्याने व पुरवठादारांसोबत चांगल्या व्यापार

धोरणांमुळे कंपनीला चांगला व्यवसाय मिळाला आणि परिणामत: कमिशन आणि सूटही मिळाली. (सन 2011-2012मध्ये रु. 75.73 लाख आणि सन 2010-2011मध्ये रु. 44.46 लाख).

संशयित ऋणको व अग्रिमाकरिता तरतूद:-

मान्यताप्राप्त लेखा पद्धतीनुसार आणि कंपनीने स्वीकारलेल्या धोरणानुसार, कंपनीस सन 2011-2012 दरम्यान बुडित आणि संशयित ऋण आणि अग्रिमांकरिता रु. 0.01 कोटींची तरतूद करावी लागली. (सन 2010-2011 मध्ये रु. 2.94 कोटी).

बुडित कर्जे कमी करणे आणि न मागितलेली शिल्लक रक्कम कमी करणे:

महामंडळ हे व्यापारी संस्था असल्यामुळे महामंडळास काही निश्चित रक्कमा त्यांच्या व्यवहाराकरिता आणि काही काळाकरिता द्याव्या आणि घ्याव्या लागतात. त्यातील काही रक्कम काही ठराविक मुदतीत मिळणे कठीण असते. तसेच वेगवेगळ्या कारणांमुळे काही रक्कमा द्याव्या लागत नाहीत. परंतु अशा रक्कमांच्या नोंदी नेहमी लेखा पुस्तकात मालमत्ता व दायित्वे म्हणून दाखवाव्या लागतात. त्यामुळे योग्य चित्र स्पष्ट होत नाही. म्हणून लेखा मानांकन धोरण पद्धतीनुसार चालू वर्षादरम्यान रु. 0.22 कोटी निर्लेखित केलेल्या आहेत आणि सन 2011-12दरम्यान रु. 0.17 कोटींच्या निव्वळ लेखा परिणामांसह रु. 0.05 कोटी समायोजित केलेली आहे.

उपरोक्त तरतुदी यापूर्वीच केल्यामुळे महामंडळाच्या या वर्षाच्या नफा-तोट्यावर त्याचा काहीही परिणाम झालेला नाही.

लाभांश:

मागील वर्षाशी तुलना करता अहवालकालीन वर्षात महामंडळास उत्तम नफा झाल्याने निधीचा सुयोग्य विनियोग आणि आर्थिक स्रोत संरक्षित करण्याच्या उद्देशाने तसेच भांडवली खर्च आणि खेळते भांडवल यांची सांगड घालून संचालक मंडळाने त्यांच्या भागधारकांना रु. 5/- प्रतिभाग या दराने लाभांश जाहीर केलेला आहे. ही रक्कम रु. 27.50 लाख होईल.

विविध कार्यांचा आढावा:

अहवालकालीन वर्षात महामंडळाची एकूण उलाढाल रु. 954.72 कोटी झाली आहे. ती मागील वर्षी रु. 920.89 कोटी होती. महामंडळाच्या मुख्य कार्यप्रणालीची ठळक वैशिष्ट्ये पुढीलप्रमाणे आहेत.

दाणेदार खते:

दाणेदार खतांचे उत्पादन मागील वर्षीच्या 2,28,231 मे.टन च्या तुलनेत अहवालकालीन वर्षामध्ये 2,08,895 मे. टन इतके झाले. महामंडळाने मागील वर्षाच्या 2,27,093 मे. टनास रु. 178.49 कोटी किमतीस विक्रीच्या तुलनेत अहवालकालीन वर्षादरम्यान एकूण 2,03,814 मे. टन दाणेदार खताची रु. 185.55 कोटी किमतीस विक्री केली.

सरळ आणि मिश्र खते:

अहवालकालीन वर्षामध्ये महामंडळाने रु. 364.85 कोटींची 4,44,337 मे. टन सरळ व मिश्र खतांची विक्री केलेली आहे. मागील वर्षी ही विक्री 5,06,188 मे. टनाची रु. 367.05 कोटी किंमतीस होती.

जंतुनाशके:

अहवालकालीन वर्षात महामंडळाने रु. 24.47 कोटींची जंतुनाशके विकलेली आहेत तर मागील वर्षी ही विक्री रु. 46.00 कोटींची होती.

कृषि अभियांत्रिकी:

कृषि अभियांत्रिकी विभागाची या वर्षाची कामगिरी चांगली असून विभागाने रु 329.07 कोटींची विक्री केलेली आहे तर मागील वर्षी रु. 272.59 कोटी इतकी होती. महामंडळाने स्वत: संशोधन केलेले उत्पादन कृषिव्हेटरची 1296 नग इतकी विक्री केली आहे. वस्तुसुचीवर नियंत्रण तसेच इतर राज्यांत कृषिव्हेटरची विक्री वाढविण्याकरिता प्रयत्न करण्यात येत आहेत.

पशुखाद्ये:

विचाराधीन वर्षादरम्यान 7,547 मे. टन पशुखाद्याचे उत्पादन घेतले. तर मागील वर्षी 10,267 मे. टन एवढे उत्पादन घेतले होते. तसेच पशुखाद्याची एकूण विक्री मागील वर्षीच्या 10,178 मे. टनास रु. 10.41 कोटी किमतीच्या तुलनेत या वर्षी 7,584 मे. टनाची रु. 8.44 कोटी किमतीस विक्री करण्यात आली. मागील वर्षी, सुग्रास/महाॲग्रो यांसारखे ब्रॅण्ड प्रस्थापित करण्याकरिता विविध उपाययोजना हाती घेतल्या तसेच नवीन प्रिमियम दर्जाचे सुग्रास गोल्ड हे उत्पादन सुरू करण्यात आले आणि कारखान्यामध्ये उर्जा बचत व उत्पादकता वाढविण्याकरिता विविध बदल करण्यात आले. वाहतुक खर्च कमी करण्याकरिता बाह्य स्त्रोतातून काम करून घेणे आणि पारंपरिक प्रक्रिया हाती घेण्यात आल्या. आम्ही आता खाजगी व्यापारी आणि दूध सहकारी संस्थांकडे पारंपरिक उत्पादने आणि नवीन वेष्टनांसह संपर्कात आहोत, ज्याची आम्हाला विक्री वाढविण्यास मदत होईल.

नोगा:

नोगा उद्योगाची विक्री उलाढाल मागील वर्षीच्या रु. 7.89 कोटींच्या तुलनेत अहवालकालीन वर्षात रु. 7.32 कोटी एवढी होती. या विभागाच्या व्यवसाय कार्यास मार्गावर आणण्याकरिता विविध उपाययोजना केल्या आहेत आणि नोगास भारतीय रेल्वेकडून छोट्या पाकिटांमध्ये केचप आणि जाम आणि मिश्र फळांचे लोणचे ब्लिस्टर पॅक्सची मोठ्या प्रमाणात मागणी मिळाली आहे.

भावी योजना:

देशाची सध्याची बदलती परिस्थिती विचारात घेता आणि शासनाचे उदात्तीकरणाचे धोरण पहाता, महामंडळाच्या उद्देशांचा व कार्यप्रणालीचा आढावा घेण्याची गरज आहे.

आपण आपल्या उत्पादनांच्या यादीत झिंक सल्फेट आणि फेरस सल्फेट यांसारख्या सुक्ष्मपोषकद्रव्यांचा समावेश केला आहे. आम्ही पाण्यामध्ये विद्राव्य खतांसारख्या नवीन उत्पादनांच्या व्यवसायास सुरुवात करण्याचे ठरवित आहोत. आमच्या एमआयएल येथे ट्रायकोडर्माचें मोठ्या प्रमाणात उत्पादन घेत आहोत. महामंडळाने पं. कृ. विद्यापीठ अकोला व म. फु. कृ. विद्यापीठ, राहुरी यांचेबरोबर कस्टर्ड ॲप्पल पल्पर, व्हीट ग्रास पावडर यंत्र व न्युमॅटिक प्लँटर इत्यादीचे उत्पादन घेण्यासाठी सामंजस्य करार केला आहे. ही उत्पादने व्यापाऱ्यांमार्फत महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाच्या नावाने उत्पादित केली जातील. ऊस अंकूर छाटणीचे खुल्या बाजारात उत्पादन करण्याचेही आम्ही ठरवित आहोत.

निम्नतर दरातील युरिया ब्रिक्वेटींग यंत्र महामंडळाने विकसित केले आहे. याकरिता आवश्यक ते प्रमाणपत्र कृषि विद्यापीठाकडून प्राप्त झाले आहे. आयुक्त (कृषि) यांचे मार्फत होत असलेल्या खरेदी प्रस्तावात सदर यंत्राचा समावेश करता येऊ शकतो. या उत्पादनाची प्राथमिक कृषि पत संस्था व भात उत्पादक शेतकरी समुहांना समन्वेषणद्वारे विक्री करणे शक्य आहे.

शासनाच्या निर्देशानुसार महामंडळाने गोरेगांव, मुंबई येथे आंतरराष्ट्रीय स्तरावर फुलांचा लिलाव करण्याच्या उद्देशाने प्रकल्प निर्माण केला आहे. हा प्रकल्प कार्यान्वित करण्यासाठी वेगवेगळ्या संस्थांची मदत घेण्याची चाचपणी चालू आहे. विविध फूल उत्पादक व व्यापारी यांचेबरोबर विक्रीच्या दृष्टीने पडताळणी करण्यात येत आहे. या कामी महामंडळास मदतीस्तव सुयोग्य प्रस्ताव सादरीकरणासाठी सल्लागार नेमण्याचे प्रस्तावित आहे.

महाराष्ट्र शासनाने राज्यामध्ये खतांच्या संरक्षित साठ्याकरिता कृषि उद्योग महामंडळाची नोडल एजन्सी म्हणून नेमणूक केली आहे.

महामंडळाने सार्वजनिक खाजगी भागिदारी तत्त्वावर शेतीच्या मातीच्या पृथ:करणावर व पिकेनिहाय आधारित खते निर्माण करण्याचे संयंत्र पुणतांबा, जिल्हा अहमदनगर येथे स्थापित करून कार्यान्वित करण्याचा मानस आहे.

नोगाशी संबंधित आतापर्यंत, किरकोळ बाजारात डबाबंद उत्पादनांची मागणीत घसरण झाल्यामुळे आम्ही आमचे ज्यूस, फळांचे रस, सरबते इत्यादींचे पेट बाटल्यांमध्ये उपलब्ध करण्याचे नियोजित केले आहे. त्यामुळे बाजारात विक्री वृद्धी होईल.

नवीन उपक्रम म्हणून फळे व भाजीपाला यांचे प्रयोगात्मक तत्त्वावर पणन करणे सुरू करीत आहोत. यामुळे

आम्हाला शेतकऱ्यांपर्यंत थेट पोहोचण्यास मदत होईल आणि त्यामुळे आमच्या खते, जंतुनाशके व पशुखाद्ये इत्यादी उत्पादनांची विक्री वाढण्यासही मदत होईल.

उप कंपनी:-

कंपनी कायदा, 956च्या कलम 212चे उपकलम 3 अन्वये, उप कंपनी म्हणजे मे. महाराष्ट्र इन्सेक्टीसाईड्स लि.चे 31 मार्च, 2012 रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता लेखा आणि उप कलम (1)च्या पोटकलम (3)नुसार आवश्यक विवरण पत्र जोडले आहे.

कलम 217 (2एए) अंतर्गत अनुपालन

कंपनीद्वारे वार्षिक लेखा खालील बाबींना अनुसरून बनविण्यात आलेले आहेत.

वार्षिक लेखा बनविताना, कंपनीने कंपनी कायदा, 1956च्या कलम 21 (3-क)शी संबंधित प्रचलित लेखा मानकांचे पालन केले आहे.

वित्तीय वर्षाच्या अखेरीस कंपनीची आर्थिक परिस्थिती आणि त्या कालावधीकरिताचा नफा किंवा तोटा सत्य स्थिती योग्य प्रकारे दर्शवतील अशी लेखापद्धती संचालक मंडळाने अवलंबिली आहे. त्याचे ते नियमित पालन करतात आणि त्यानुसार निर्णय घेतात व पुढील मार्ग ठरवितात.

कंपनीची मालमत्ता सांभाळण्याकरिता आणि फसवणूक व इतर अनियमितता टाळण्याकरिता आणि झाल्यास शोधण्याकरिता कंपनी कायदा, 1956च्या तरतुदींनुसार पुरेशा लेखा अभिलेखांची देखभाल करण्याकरिता योग्य आणि पुरेशी काळजी संचालकांनी घेतली आहे.

संचालक मंडळाने प्रचलित पद्धतीनुसार वार्षिक लेखे तयार केलेले आहेत.

संचालकः-

वित्तीय वर्ष 2011-12दरम्यान वर्ष 2011-12करिता लेखा अहवाल स्वीकारण्याच्या तारखेपर्यंत खालील व्यक्तींची मंडळावर संचालक म्हणून नेमणूक करण्यात आली आणि निवृत्त झाले.

अ. क्र.	संचालकाचे नाव	नियुक्तीची तारीख	निवृत्तीची तारीख
1	श्री. राधाकृष्ण विखे पाटील माननीय मंत्री (कृषि) व अध्यक्ष, म.कृ.उ.वि.म.मर्यादित	20.11.2010	आजपर्यंत
2	श्री. गुलाबराव देवकर मा. राज्य मंत्री (कृषि)	07.11.2009	आजपर्यंत
3	डॉ. सुधीर कुमार गोयल अतिरिक्त मुख्य सचिव (कृषि)	01.03.2011	आजपर्यंत
4	डॉ. उमाकांत दांगट आयुक्त (कृषि)	31.12.2011	आजपर्यंत
5	डॉ. अनुपम बरीक, संचालक, कापूस विकास विभाग (भारत सरकार)	29.06.2010	11.09.2012
6	श्री. व्ही. एन. काळे, संचालक केंद्रीय कृषिक्षेत्र यंत्रसामग्री प्रशिक्षण आणि चाचणी संस्था, (भारत सरकार)	09.07.2012	19.09.2012
7	श्री. सौरभ विजय, व्यवस्थापकीय संचालक, म.कृ.उ.वि.म.मर्यादित	24.07.2009	26.05.2011
8	श्री. एम. रामास्वामी, व्यवस्थापकीय संचालक म.कृ.उ.वि.म.मर्यादित	31.10.2011	30.11.2011
9	श्रीमती मीता राजीवलोचन, व्यवस्थापकीय संचालक, म.कृ.उ.वि.म.मर्यादित	17.12.2011	09.07.2012
10	डॉ. विजय सतबिर सिंग, व्यवस्थापकीय संचालक, म.कृ.उ.वि.म.मर्यादित	09.07.2012	19.09.2012
11	श्री. दिनेश वाघमारे, व्यवस्थापकीय संचालक, म.कृ.उ.वि.म.मर्यादित	20.09.2012	आजपर्यंत

सर्व मावळत्या संचालकांनी दिलेल्या अमुल्य मार्गदर्शनाबद्दल संचालक मंडळ त्यांचे आभारी आहे.

औद्योगिक संबंध:

अहवालकालीन वर्षात महामंडळाच्या विविध विभागांमध्ये औद्योगिक संबंध सौहार्दपूर्ण होते. कर्मचाऱ्यांना वेतन आयोगाच्या शिफारशी लागू करण्याबाबतचे दीर्घकालिन प्रलंबित प्रश्न आणि काही जुन्या प्रलंबित बाबी सोडविण्यासाठी आणि शासकीय नियमांनुसार समयबद्ध पदोन्नती योजना लागू करण्याकरिता प्रयत्न करण्यात आले.

कर्मचाऱ्यांचा तपशील:-

कंपनी कायदा 1956च्या कलम 217 (2अ) (ब) (II) व त्या अंतर्गत तयार केलेल्या नियमानुसार महामंडळातील कर्मचाऱ्यांची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

व्यवस्थापकीय संचालकांचे वर्ष (1.4.2011 ते 31.03.2012) दरम्यान विचाराधीन मानधन रु. 11.25 लाख इतके आहे.

उर्जा बचत, स्वीकारलेले तंत्रज्ञान आणि परकीय चलन उत्पन्न आणि व्यय:-

कंपनी कायदा, 1956च्या आणि त्यामध्ये ठरविलेल्या नियमांसह वाचावयाच्या कलम 217(1)अन्वये माहिती या अहवालाचा भाग असलेल्या जोडपत्रामध्ये देण्यात आलेली आहे.

लेखा परीक्षक

भारत सरकारचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांनी 2011-12 या वर्षाकरिता मे. शंकरलाल जैन ॲण्ड असोसिएट्स, सनदी लेखापाल यांची महामंडळाचे संवैधानिक लेखापरिक्षक म्हणून नियुक्ती केलेली आहे. सन 2011-12 या वर्षाचे हिशेब पूर्ण करण्यासाठी मे. शंकरलाल जैन ॲण्ड असोसिएट्स, सनदी लेखापाल यांनी दिलेल्या उत्कृष्ट सहकार्य आणि मार्गदर्शनाबद्दल संचालक मंडळ त्यांचे आभारी आहे.

ऋणनिर्देश

महाराष्ट्र शासनाच्या कृषि विभागातील, केंद्र शासनाच्या विभागातील अधिकारी आणि कर्मचारी यांनी दिलेल्या सेवा व सहकार्याबद्दल संचालक मंडळ त्यांचे आभारी आहे. तसेच एचडीएफसी बँक, इंडियन बँक, भारतीय स्टेट बँक, बँक ऑफ महाराष्ट्र आणि सिंडिकेट बँक यांनी दिलेल्या उत्तम सेवेबद्दल संचालक मंडळ त्यांचे आभारी आहे. भारत सरकारचे नियंत्रक व महालेखपरिक्षक आणि त्यांच्या कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचारी वर्ग यांनी देलेल्या सहकार्याबद्दल संचालक मंडळ त्यांचे आभारी आहे. त्याचप्रमाणे महामंडळाचे अधिकारी व कर्मचारी यांचेदेखील संचालक मंडळ आभारी आहे.

संचालक मंडळाकरिता व वतीने

(राधाकृष्ण विखे पाटील)
अध्यक्ष

मुंबई
दिनांक: 15.02.2013

जोडपत्र
(नमुना - अ)
(नियम 2)

खते विभागाच्या उर्जा बचतीच्या अनुषंगाने जाहीर करावयाचा तपशील

अ)	वीज व इंधनाचा वापर	चालू वर्ष 2011-12	मागील वर्ष 2010-11
1	**वीज**		
	अ) वापरलेले / खरेदी केलेले युनिट्स (केडब्यूएच):	1626137	1752768
	एकूण रक्कम (रु)	11180464.00	9833667.00
	दर/प्रति युनिट (के.व्ही)	6.87	5.61
	ब) स्वयंनिर्मित		
	डिझेल जनित्र	0.00	0.00
	वाफेचे जनित्र	0.00	0.00
2	**कोळसा**		
	वापरलेला (मे.टन)	3350936	3261.002
	एकूण रक्कम (रुपये)	17183476.97	14138842.07
	दर/प्रति युनिट (किलो) (रुपये)	5.13	4.54
3	**फर्नेस तेल**		
	परिमाण (किलो लिटर)	155212	121.667
	एकूण रक्कम (रु.)	6220406.27	3422871.16
	सरासरी दर (रुपये/प्रति लिटर)	40.07	28.19
4	**उत्पादनाचा प्रति युनिट वापर:**		
	प्रमाण, जर असल्यास		
	कोळसा (विशेष दर्जा)	16.00	16.00
	वीज	8.35	9.50
	फर्नेस तेल (प्र. मे. टन)	31.95	12.00
	इतर (विनिर्दिष्ट)	0.00	0.00
ब)	**उत्पादन**		
	एन.पी.के. (मे.टन) (स्वनिर्मित)	194644.000	205975.300
	एन.पी.के. (मे. टन) (बाहय स्त्रोतातून)	13250.000	22246.200
	ब्रिक्वेट	0.000	0.00
	एकूण	207894.000	228221.500

जोडपत्र

(नमुना - अ)

(नियम 2)

पशुखाद्य विभागाच्या उर्जा बचतीच्या अनुषंगाने जाहीर करावयाचा तपशील

अ)	वीज व इंधनाचा वापर	चालू वर्ष 2011-12	मागील वर्ष 2010-11
1	**वीज**		
	अ) वापरलेले / खरेदी केलेले युनिट्स (केडब्ल्यूएच):	165360	227009
	एकूण रक्कम (रु)	1122566.00	1422074.00
	दर/प्रति युनिट (के.व्ही)	6.78	6.26
2	**लाकडी कोळसा / फर्नेस तेल (एल.डी.ओ.)**		
	अ) लाकडी कोळसा (कि.ग्रॅ)	187150	191100
	एकूण रक्कम	824900.00	447235.50
	दर/प्रति युनिट (किलो) (रुपये)	4.40	2.34
	ब)एल.डी.ओ. परिमाण (लिटर)	263.28	115.42
	एकूण रक्कम (रु)	8158.00	3584.00
	सरासरी दर (रु) (एल.डी.ओ.)	30.99	31.05
	एकूण (अ ब)	**833058.27**	**450819.50**
3	**उत्पादनाचा प्रति युनिट वापर:**		
	तपशिलासह:		
	युनिट प्रमाण, जर असल्यास		
	वीज (केडब्ल्यूएस / प्र. मे. टन)	19.95	19.89
	कोळसा मे. टन	32.71	30.54
	फर्नेस तेल (एलडीओ) लिटर्स	0.05	0.02
	किंमत (विनिर्दिष्ट दर्जा)	0.00	0.00
	इतर (विनिर्दिष्ट)	0.00	0.00
ब)	**एकूण उत्पादन**		
	मॅश	1899	4429
	पॅलेट	5721	5838
	व्यापारी / पेषण	667	1145
	एकूण	8287	11412

<u>जोडपत्र</u>

(नमुना - अ)

(नियम-2)

खाद्य पदार्थ प्रक्रिया विभागाच्या (नोगा) उर्जा बचतीच्या अनुषंगाने जाहीर करावयाचा तपशील

अ).	**वीज व इंधनाचा वापर**	**चालू वर्ष 2011-12**	**मागील वर्ष 2010-11**
1	**वीज**		
	अ) वापरलेले / खरेदी केलेले युनिट्स (केडब्यूएच)	134174	143080
	एकूण रक्कम (रु)	1088998.00	1050130.00
	दर/प्रति युनिट (के.व्ही)	8.12	7.34
	ब) स्वयं निर्मित		
	i) वाफ चक्की जनित्र	निरंक	निरंक
	ii) वाफ चक्की / जनित्र	निरंक	निरंक
2	**वाफेचा कोळसा "क" दर्जा:**		
	परिमाण मे. टन मध्ये	958.540	635.100
	एकूण रक्कम (रु.)	3050230.00	1503061.00
	सरासरी दर/प्रति मे. टन (रु.)	3182.18	2366.65
3	**फर्नेस तेल**		
	परिमाण (किलो लिटर्स)	निरंक	निरंक
	एकूण रक्कम (रु.)	निरंक	निरंक
	सरासरी दर (रु.)	निरंक	निरंक
ब)	**उत्पादनाचा प्रति युनिट वापर:**		
	प्रमाण, जर असल्यास		
	वीज (प्र. मे. टन)	78.47	82.36
	कोळसा	0.561	0.366
	लाईट डिझेल तेल	0.000	0.000
	नोगा कारखाना हिंगणा येथील उत्पादन	**1709.853**	**1737.247**

मे. शंकरलाल जैन ॲण्ड असोसिएट्स, मुंबई
संवैधानिक लेखा परिक्षकांचा अहवाल

प्रति,

सदस्य

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई

1. आम्ही **"महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित"** यांचा सोबत जोडलेला दिनांक 31 मार्च, 2012 रोजीचा ताळेबंद आणि त्याच तारखेचे नफा तोटा पत्रक व रोख ओघ विवरणपत्राचे लेखा परिक्षण केले असून व्यवस्थापनाने आर्थिक लेख्याची/पत्रकांची पूर्ण जबाबदारीने आर्थिक स्थिती दर्शविलेली आहे. आमची जबाबदारी फक्त आर्थिक पत्रकावर आमचे मत देणे एवढीच आहे.

2. कंपनी कायद्यानुसार महामंडळाने लेखे तयार केले असून आम्ही लेखा परिक्षणाच्या प्रचलित पद्धती व कंपनी कायद्यातील तरतुदींनुसार तपासले आहेत. सदर पद्धतींमध्ये असे आवश्यक आहे की, वित्तीय विवरणपत्रामध्ये कुठेही ठरवून चुकीची माहिती देण्यात आलेली नाही याची व्यवस्थित खात्री करून घेण्याकरिता आम्ही हे लेखा परिक्षण केले. आम्ही असे नमूद करतो की, लेखा तपासणी करताना आम्ही पुरेशी काळजी घेतली आहे. लेखा परिक्षण चाचणी तत्त्वावर केले आहे. आमचे असे मत आहे की, महामंडळाने कंपनी कायद्यातील तरतुदी पूर्णपणे लक्षात घेऊन हिशेब ठेवले आहेत. व्यवस्थापनाने वापरलेले लेखा नियम आणि प्रसंगोचित अंदाजपत्रकांचे मुल्यांकन करणे तसेच सादर केलेल्या एकूण वित्तीय विवरणपत्राचे मूल्यमापन करणेही या लेखा परिक्षणात समाविष्ट होते. आम्हाला असे वाटते की, आमच्या मतांना आमच्या लेखा परिक्षणाचा योग्य आधार दिलेला आहे.

3. कंपनी कायदा 1956च्या कलम 227 (4अ) नुसार भारताच्या केंद्र सरकारद्वारे जारी केलेल्या, कंपन्या (लेखा परिक्षण अहवाल) आदेश 2003, सुधारीत कंपन्या (लेखा परिक्षण अहवाल) (सुधारणा) आदेश 2004 (आदेशासोबत) मध्ये निर्दिष्ट केल्याप्रमाणे आवश्यक असलेली आणि आम्ही अशा तपासण्या केल्यानंतर आम्हाला योग्य वाटलेली आणि आम्हाला देण्यात आलेल्या माहिती आणि खुलाशानुसार, सदर आदेशामधील परिच्छेद 4 व 5 मध्ये उल्लेखिलेल्या विषयांवरील विवरणपत्र जोडपत्रामध्ये दिलेली आहे.

4. वरील परिच्छेद 3मध्ये उल्लेखिलेल्या जोडपत्रामधील आमच्या अभिप्रायास जोड म्हणून, आम्ही असे नोंदवितो की;

   i) आमच्या माहिती व विश्वासानुसार लेखा परिक्षणासाठी आवश्यक असलेली सर्व प्रकारची माहिती व स्पष्टीकरणे मिळालेली आहेत.

   ii) आमच्या मते महामंडळाने कायद्यानुसार लागणारी हिशेबाची सर्व पुस्तके ठेवलेली आहेत हे आम्ही केलेल्या सदर लेखा हिशेब पुस्तकांच्या परिक्षणावरून दिसून आले.

   iii) अहवालकालीन वर्षाशी संबंधित असलेले ताळेबंद, नफा-तोटा पत्रके, रोख ओघ विवरण इत्यादी हिशेब लेखा पुस्तकांशी जुळत आहेत.

   iv) आमच्या मते या अहवालाद्वारे हाताळलेला ताळेबंद व नफा तोटा पत्रके आणि रोख ओघ विवरण हे कंपनी कायदा 1956च्या कलम 211च्या उपकलम "3क"मधील मार्गदर्शक लेखांकन मानकांशी जुळणारे आहे, शिवाय:

5(अ) लेखा मानक 28 "मालमत्तेची हानी"

महामंडळाने एस.एस.पी. प्लान्टच्या हानीचे मूल्यांकन अद्याप केले नाही. अशा मूल्यांकनाअभावी, वर उल्लेखित मार्गदर्शक लेखांकन मानकांनुसार सादर करावयाचे असलेला, कोणतेही नुकसाने झाले आहे अथवा नाही याबाबतचा आणि अहवाल वर्षाच्या नफ्यावर झालेल्या त्याच्या परिणामांबाबत अभिप्राय देणे शक्य नाही तसेच राखीवाची खातरजमा करता येत नाही.

(ब) लेखा मानक 2 - "वस्तुसूचीचे मुल्यांकन"

रु. 75.73 लाखांच्या खरेदीवर मिळालेली रोख सुट ही कच्चा माल (खते) खात्याऐवजी मिळालेले कमिशन आणि सूट या खात्यात जमा केली आहे. म्हणून कच्चा माल खाते हे आणि अन्य उत्पन्न खाते हे त्या प्रमाणात वाढलेले दिसते. (टिप्पणी क्र. 19)

(क) लेखा मानक - 22: करासाठी लेखांकन

महामंडळाने स्थगित कर संपत्ती किंवा दायित्वे करिता तरतूद केलेली नाही. यासंदर्भात तपशील प्राप्त न झाल्यामुळे त्याची किंमत निर्धारित करू शकलो नाही. (महत्त्वपूर्ण लेखा धोरणांमधील टिप्पणी क्र. 26 (XVIII) पहा)

(ड) लेखा मानक 10 "स्थावर मालमत्तांकरिता लेखा" आणि लेखा मानक 13 "गुंतवणुकीकरिता लेखा"

महामंडळाने स्थावर मालमत्तांमध्ये गुंतवणूक म्हणून एमएफपीपी, काटोल आणि एमएफपीपी, मोर्शीच्या स्थापनेकरिता रु. 1343 लाखांची गुंतवणूक केली. महाराष्ट्र सरकारने रु. 700 लाखांची मदत केली. महामंडळाने रु. 487.45 लाख गुंतवणूक म्हणून दाखविले. म्हणून स्थावर मालमत्ता खाते त्या प्रमाणात कमी दाखविले गेले आणि गुंतवणूक खाते त्या हिशेबाने जास्त दाखविले गेले. (टिप्पणी क्र. 29 (अ) पहा) तसेच पुढे या प्रकल्पावर झालेला रु. 1.21 लाख (मागीलवर्षाच्या रु. 14.06 लाखांपर्यंत) महसूल खर्च हा खर्चामध्ये दर्शविण्याऐवजी गुंतवणुकीमध्ये दाखविण्यात आला. हे देखील गुंतवणुकीकरिता असलेल्या लेखा मानक-13नुसार नाही.

(इ) त्यापुढे, आमच्या निदर्शनास आलेल्या बाबींवर आम्ही खालीलप्रमाणे भाष्य करू इच्छितो:

(i) काही पक्ष, पुरवठादार, ग्राहकांची शिल्लक ही काही इतर पक्षांच्या खर्च खाती नक्त दर्शविण्यात आल्या आहेत. (रक्कम अनिश्चित आहे). वापर न झालेले प्राप्त अर्थसहाय्य आणि इतर पक्षांची शिल्लक अजून निश्चित व्हावयाची आहे आणि त्याचा ताळमेळ बसवायचा आहे. (टिप्पणी क्र. 8 पहा.)

(ii) एका योजनेअंतर्गत मिळालेल्या रकमेपेक्षा झालेला रु. 2.95 लाखांचा अतिरिक्त खर्च निश्चित व्हायचा असून त्याची पुन:र्प्राप्ती व्हायची आहे. (टिप्पणी क्र. 8 पहा)

(iii) भांडवल खर्चातून मिळालेले रु. 18.54 लाखांचे भाडे उत्पन्न हे प्राप्त अर्थसहाय्यामध्ये दिसत आहे. त्यामुळे त्या प्रमाणात उत्पन्न आणि खर्च कमी दिसत आहे.(टिप्पणी क्र. 8 पहा)

(iv) विविध योजनांकरिता सरकारकडून मिळालेला व न वापरता पडून असलेला रु. 5688.52 लाखांचा अग्रिम आणि ऋणकोंची रु.3741.06 लाखांची पडून असलेली जमा शिल्लक यांची निश्चिती व्हायची असून त्याचा मेळ घालणे बाकी आहे.

(v) आधीच्या कालावधीतील रु. 1332.00 लाखांची कराकरिता तरतूद अग्रिम करातून वळती करण्यात आलेली नाही. त्यामुळे, लघु मुदत तरतूदी आणि लघु मुदत अग्रिमा त्या प्रमाणात वाढलेली दिसतात. (टिप्पणी क्र. 9 पहा)

(vi) संशयित अग्रीम रक्कमांकरिता रु. 54.07 लाखांची लघु तरतूद वर्षादरम्यान करण्यात आली होती. त्यामुळे, या वर्षीचा नफा त्याप्रमाणात जास्त दिसत आहे. (टिप्पणी क्र. 12 पहा)

(vii) अहवाल वर्षादरम्यान रु. 303.25 लाखाच्या जुन्या आणि प्रतिबंधित साठ्याकरिता तरतूद करण्यात आलेली नाही. त्यामुळे, यावर्षीचा नफा त्याप्रमाणात वाढलेला दिसतो. (टिप्पणी क्र. 13 पहा)

(viii) साठ्याच्या मुल्यांकनावर रु. 53.51 लाखाच्या शिल्लक साठ्यावर उत्पादन शुल्क लावलेले नाही, त्यामुळे चालूदायित्व तसेच साठ्यामध्ये त्याप्रमाणात घट दिसते. (टिप्पणी क्र. 13 पहा)

(ix) अन्य आय रु. 348.39 लाख (मागील वर्षीचे रु. 262.59 लाख):-

बँकेतील ठेवींवर मिळालेले व्याज हे विविध सरकारी योजनांन्वये प्रदान करावयाच्या रक्कम रु. 348.39 लाखांवर (मागील वर्षी रु 262.59 लाख) द्यावयाचे निव्वळ व्याज म्हणून दर्शविले आहे. त्यामुळे यावर्षीचे आय व व्ययामध्ये त्याप्रमाणात घट दिसते. (टिप्पणी क्र. 19 पहा)

(x) टिप्पणी क्र. 23 अन्वये कर्मचाऱ्यांना द्यावयाचे वेतन आणि सवलती अंतर्गत वेतन श्रेणी पुनर्रचनेकरिता रु. 550 लाख (मागील वर्षी रु. 2821.66 लाख) तदर्थ तरतूद करण्यात आली. मात्र याकरिता राज्य शासनाची मंजूरी प्रलंबित आहे. (टिप्पणी क्र. 23 पहा)

(xi) फुले लिलाव केंद्र स्थापन करण्याकरिता झालेला रु. 854.80 लाखांचा भांडवली खर्च अजूनही भांडवलीकरणाकरिता प्रलंबित आहे. त्यामुळे स्थिर मालमत्तेत त्याप्रमाणात घट दिसते. लेखा मानक-6नुसार घसारा लावण्यात आलेला नाही. (टिप्पणी क्र. 29(क)(i) पहा)

(xii) वर्धा येथे गोदाम बांधण्याकरिता नाबार्डकडून रु. 17.40 लाखांचे प्राप्य अर्थसहाय्य दाखविण्यात आलेलेनाही. भांडवली राखीव निधी त्याप्रमाणात घट दिसते. (टिप्पणी क्र. 29(इ) पहा)

(xiii) विविध धनको, ऋणको व अग्रीमा यांचे नांवे आणि जमा शिल्लक मे. आरसीएफसह जुळवण्याचे व ताळमेळ निश्चिती व्हावयाची आहे. (टिप्पणी क्र. 34 पहा)

(xiv) महामंडळाने स्थापन केलेली लेखापरिक्षण समिती संस्थात्मक प्रशासनानुसार आवश्यक असल्याप्रमाणे कार्यरत नाही आणि महामंडळाकडे कंपनी कायदा, 1956अन्वये आवश्यक असलेला पूर्णवेळ मंडळ सचिव नाही.

(फ) अधिसूचनेचा मसुदा नियम क्र. जी.एस.आर. 829 (इ) दिनांक 21 ऑक्टोबर, 2003 पहाता महामंडळ सरकारी कंपनी असल्याने आमच्या मते कंपनी कायदा 1956च्या कलम 274 (1) (ग) मधील तरतूदी महामंडळाला लागू नाहीत.

(ग) यापुढे आम्ही अशी टिप्पणी करतो की, परिच्छेद 5 (इ) मध्ये आमच्याद्वारे नोंदविलेली निरीक्षणे विचारात घेता अहवालकालिन वर्षामध्ये कंपनीचा नफा रु. 1361.79 लाख (दर्शविलेला आकडा रु. 1719.11 लाख च्या तुलनेत) इतका आहे.कंपनी कायदा 1956 अनुसार आवश्यक असलेल्या पद्धतीमध्ये आणि भारतामध्ये सर्वसाधारणपणे स्वीकारलेल्या लेखा तत्त्वांशी अनुरूप राहून दिलेली खालील माहिती सत्य आणि योग्य आहे.

अ. ताळेबंदामध्ये दि. 31 मार्च, 2012 रोजीची महामंडळाची परिस्थिती दर्शविली आहे.

ब. नफा तोटा पत्रकामध्ये त्याच तारखेस संपलेल्या वर्षाकरिताचा नफा दर्शविला आहे.

क. रोख प्रवाह विवरणामध्ये त्याच तारखेस संपलेल्या वर्षाचे रोख प्रवाह विवरण दिले आहे.

मे. शंकरलाल जैन ॲण्ड असोसिएट्सकरिता
सनदी लेखापाल
(संस्था नोंदणी क्र. 109901डब्ल्यू)

ठिकाण: मुंबई
दिनांक: 14.03.2013

(एस. एल. अग्रवाल)
भागीदार
स. क्र. 72184

संवैधानिक लेखा परिक्षकांच्या अहवालाचे जोडपत्र

आमच्या याच दिनांकाच्या अहवालास निर्दिष्ट.

संदर्भ: महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

1. स्थावर मालमत्ता:

अ) स्थावर मालमत्तेशी संबंधित सर्व माहिती, गुणात्मक तपशील आणि स्थिती दर्शविणारे सर्व दस्तऐवज ठेवले आहेत.

ब) महामंडळाने स्थावर मालमत्तेची योग्य कालांतराने प्रत्यक्ष पडताळणी केलेली आहे आणि अशा पडताळणीमध्ये कोणतीही ऐहिक विसंगती आढळून आलेली नाही. तथापि वापरात नसलेली मालमत्ता अजून निर्लेखित करणे बाकी आहे.

क) या आर्थिक वर्षामध्ये महामंडळाने त्यांच्या स्थावर मालमत्तेचा मोठा भाग अजूनही निर्लेखित केलेला नाही.

2. वस्तूसुची:

अ) आमच्या मते आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीनुसार, आर्थिक वर्षादरम्यान महामंडळाने त्रयस्थ पक्षाकडे असलेल्या साठ्याव्यतिरिक्त, सर्व मालसाठ्याची योग्य कालांतराने प्रत्यक्ष पडताळणी केलेली आहे.

ब) आमच्या मते, आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार कंपनीचे आकारमान आणि व्यवहाराच्या स्वरुपानुसार साठ्याची प्रत्यक्ष मोजदाद करण्याकरिता व्यवस्थापनाकडून अवलंबिण्यात येणारी कार्यपद्धती योग्य आणि पुरेशी आहे.

क) आमच्या मते आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार प्रत्यक्ष साठा आणि पुस्तकीसाठा याची वस्तूसुची ठेवलेली आहे. त्याची पडताळणी केली असता विशेष त्रुटी आढळून आलेल्या नाहीत.

3. कंपनी कायदा 1956च्या कलम 301नुसार ठेवलेल्या नोंदवहीतील यादीनुसार मालाचा पुरवठा करण्याकरिता दुय्यम कंपनीकडून घेतलेल्या तातुरत्या अग्रीम व्यतिरिक्त कंपन्या, संस्था किंवा इतर व्यक्तींकडून कोणतेही कर्ज घेतलेले /किंवा त्यांना दिलेले नाही. त्यामुळे कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) (सुधारणा) आदेश 2004 ("आदेश"सह)द्वारे सुधारित केल्यानुसार कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) आदेश, 2003च्या कलम 4(iii)च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

4. आमच्या मते आणि आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार कंपनीचे आकारमान आणि व्यवहाराच्या स्वरुपानुसार स्थावर मालमत्तेच्या खरेदीकरिता पुरेशी अंतर्गत नियंत्रण पद्धती अस्तित्वात आहे. तथापि, कंपनीमध्ये मालसाठा खरेदीकरिता आणि मालाच्या विक्रीकरिता अस्तित्वात असलेली अंतर्गत नियंत्रण पद्धती महामंडळाचा आकार आणि त्यांच्या व्यवसायाचे स्वरूप विचारात घेता आमच्या मते अधिक सुदृढ करण्याची आवश्यकता आहे. बऱ्याच कालावधीपासून विविध पक्षांची थकबाकी ज्याची निश्चिती होणे / ताळमेळ बसविणे शिल्लक आहे, त्याव्यतिरिक्त अंतर्गत नियंत्रण पद्धतीमधील महत्त्वाच्या उणीवा दुरुस्त करण्यात कोणतेही सततचे अपयश आल्याचे आमच्या निदर्शनास आले नाही. विविध ऋणको / पुरवठादार यांचेकडून थकबाकी वसुलीसंबंधी यंत्रणा सुदृढ करण्याची आवश्यकता आहे.

5. आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार, कंपनी कायदा, 1956च्या कलम 301अन्वये ठेवत असलेल्या नोंदपटामध्ये नोंद करणे आवश्यक असलेले दुय्यम कंपनीने भरपाई केलेले रु. 2.40 लाख प्रापण खर्चाव्यतिरिक्त महामंडळाने इतर कोणताही व्यवहार केलेला नाही. म्हणून कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) (सुधारणा) आदेश 2004 ("आदेश"सह)द्वारे सुधारित केल्यानुसार कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) आदेश, 2003च्या कलम 4(v)(b) च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

6. आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार, महामंडळाने कंपनी कायदा 1956 च्या कलम 58(अ) आणि 58(अअ) किंवा इतर कोणत्याही तत्सम तरतुदींच्या अर्थानुसार जनतेकडून कोणत्याही ठेवी स्वीकारलेल्या नाहीत, परिणामत: कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) (सुधारणा) आदेश 2004 ("आदेश"सह)द्वारे सुधारित केल्यानुसार कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) आदेश, 2003च्या कलम 4(vi)च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

7. आमच्या मते, महामंडळाची त्यांचा आकार आणि व्यवसायाचे स्वरूपाच्या प्रमाणात पुरेशी अंतर्गत हिशेब तपासणी यंत्रणा आहे. तथापि, महामंडळाचा आकार पाहता तिची अजून मजबुती करणे आणि हिशेब तपासणी आवाका वाढवणे आवश्यक आहे.

8. कंपनी कायदा, 1956च्या कलम 209 (1)(ड) अन्वये केंद्र सरकारने बनविलेल्या नियमांनुसार परिव्यय अभिलेखा बनविणे विहीत केले आहे, त्यानुसार महामंडळाने बनविलेल्या लेखापुस्तकांचा आम्ही व्यापक स्वरुपात आढावा घेतला आहे. आमचे असे मत आहे की, प्रथम दर्शनी ही विहीत लेखापुस्तके आणि अभिलेखा यांचे लिखाण झाले आहे. तथापि, आम्ही अशा लेखापुस्तकांचे आणि अभिलेखांचे ते अचूक आणि पूर्ण आहेत का हे ठरविण्याकरिता सखोल परिक्षण केले नाही.

9. **वैधानिक देणी:**

अ) आम्हाला दिलेल्या माहितीनुसार आणि स्पष्टीकरणानुसार, वैधानिक देणींचा भरणा महामंडळाने साधारणपणे योग्य वेळेत केला आहे. यामध्ये कर्मचारी भविष्य निर्वाह निधी, कामगार राज्य विमा योजना, आयकर, विक्रीकर, संपत्तीकर, उत्पादन शुल्क, उपकर व सेवाकर इत्यादी समाविष्ट आहेत व त्यांचा भरणा संबंधित प्राधिकरणास जमा केलेला आहे.

ब) आम्हाला दिलेल्या माहितीनुसार आणि स्पष्टीकरणानुसार देय दिनांकापासून 6 महिन्यांपेक्षा अधिक कालावधीसाठी वित्तीय वर्षाच्या शेवटच्या दिवसापर्यंत कोणतीही वैधानिक देणी देय नाहीत. मात्र विक्रीकराची रु. 109.81 लाख एवढी व्याजासह रक्कम देय आहे.

क) आम्हाला दिलेल्या माहितीनुसार आणि स्पष्टीकरणानुसार, खाली दिलेल्या व्यतिरिक्त विक्रीकर, आयकर, सीमाशुल्क, संपत्तीकर, उत्पादनशुल्क आणि उपकर यांची कोणतीही विवादात्मक न भरलेली देणी शिल्लक नाहीत.

अ.क्र.	कालावधी	विवरण	रक्कम (रु.)
1	2003-04	कमिशनर, कस्टम अॅण्ड एक्साईज अपीलेट लवादा समोर दावा दाखल केला	420000.00
2	1991-92 आणि 1999-2000	मोडवॅट क्रेडीटच्या पुनरावर्तना करिता उत्पादन शुल्क विभागाविरुद्ध नागपूर उच्च न्यायालयात दावा केला आहे.	1359000.00
3	2008-09	सीआयटी अपिलला दावा दाखल केला आहे.	778507.00
4	2009-10	सीआयटी अपिलला दावा दाखल केला आहे.	422992.00
		एकूण	**2980552.00**

10) महामंडळास 31 मार्च, 2012 अखेरीस कोणताही संचित तोटा झालेला नाही. महामंडळाने अहवालकालीन वर्षात आणि मागील वित्तीय वर्षामध्ये लेखापरिक्षणात कोणताही रोखीत तोटा झालेला नाही.

11) आमच्या मते आणि आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, महामंडळ बँकांची देणी परतफेड करण्यात थकबाकीदार नाही. त्यांनी वित्तीय संस्थांकडून कोणतेही कर्ज घेतलेले नाही. वर्षादरम्यान कोणतेही कर्जरोखे पारित करण्यात आलेले नाहीत किंवा वर्षाच्या सुरुवातीस कोणतीही थकबाकी नव्हती. परिणामत: कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) (सुधारणा) आदेश 2004 ("आदेश"सह)द्वारे सुधारित केल्यानुसार कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) आदेश, 2003च्या कलम 4(xi)च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

12) आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, महामंडळाने भागांच्या गहाणवटीवर, कर्जरोखे किंवा इतर प्रतिभूतींवर कोणतीही कर्जे किंवा अग्रिम मंजूर केले नव्हते. परिणामत: कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) (सुधारणा) आदेश 2004 ("आदेश"सह)द्वारे सुधारित केल्यानुसार कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) आदेश, 2003च्या कलम 4(xii)च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

13) आमच्या मते आणि आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीच्या उपक्रमांचे स्वरूप कोणत्याही चीट फंड व निधी / म्युच्यूअल बेनिफिट फंड / सोसायटींना लागू असलेले कोणतेही विशेष संविधी आकर्षित करत नाही. परिणामत: कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) (सुधारणा) आदेश 2004 ("आदेश"सह)द्वारे सुधारित केल्यानुसार कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) आदेश, 2003च्या कलम 4(xiii)च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

14) महामंडळाच्या दस्तऐवजानुसार आणि आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, महामंडळ समभाग, प्रतिभूती, कर्जरोखे आणि इतर गुंतवणुकींमध्ये व्यवहार किंवा व्यवसाय करीत नाही.

15) आम्हाला दिलेल्या माहिती व स्पष्टीकरणानुसार, बँकां व वित्तीय संस्थांकडून इतर कोणी घेतलेल्या ऋणांची महामंडळ जामीन/हमी देत नाही व परिणामतः कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) (सुधारणा) आदेश 2004 ("आदेश"सह)द्वारे सुधारित केल्यानुसार कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) आदेश, 2003च्या कलम 4(xv)च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

16) अहवालकालिन वर्षात महामंडळाने बँकेकडून मुदतीचे कर्ज घेतले आहे. आमच्या मते ज्या कारणासाठी कर्ज घेतले आहे, त्यासाठीच त्याचा उपयोग केला आहे.

17) आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणांच्या आधारे आणि ताळेबंदाच्या परिपूर्ण परिक्षणानंतर, आमच्या मते महामंडळाने घेतलेल्या अल्प मुदतीच्या कर्जाचा उपयोग दीर्घकालीन गुंतवणुकीत केलेला नाही.

18) आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार, महामंडळाने वशिलेबाजीने समभागांचे वाटप केलेले नाही. परिणामतः कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) (सुधारणा) आदेश 2004 ("आदेश"सह)द्वारे सुधारित केल्यानुसार कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) आदेश, 2003च्या कलम 4(xviii)च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

19) महामंडळाने अहवालकालिन वर्षात कर्जरोखे पारित केलेले नाहीत. परिणामतः कंपनी (लेखापर रिक्षकांचा अहवाल) (सुधारणा) आदेश 2004 ("आदेश"सह)द्वारे सुधारित केल्यानुसार कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) आदेश, 2003च्या कलम 4(xix)च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

20) महामंडळाने अहवालकालिन वर्षात सार्वजनिक भागाद्वारे निधी उभा केलेला नाही. परिणामतः कंनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) (सुधारणा) आदेश 2004 ("आदेश"सह)द्वारे सुधारित केल्यानुसार कंपनी (लेखापरिक्षकांचा अहवाल) आदेश, 2003च्या कलम 4(xx)च्या तरतुदी महामंडळास लागू होत नाहीत.

21) वित्तीय विवरणपत्राच्या सत्य आणि योग्य अहवालाकरिता केलेल्या लेखा प्रक्रियेवर आधारीत आणि व्यवस्थापनाने दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार, आधीच्या वर्षी रु. 12.90 लाखांचा एक घोटाळा नोंदविण्यात आला होता. संबंधित कर्मचाऱ्यावर प्रशासकीय कारवाई करण्यात येत आहे.

मे. शंकरलाल जैन ॲण्ड असोसिएट्सकरिता
सनदी लेखापाल
(संस्था नोंदणी क्र. 109901डब्ल्यू)

ठिकाण: मुंबई
दिनांक: 14.03.2013

(एस. एल. अग्रवाल)
भागीदार
स. क्र. 72184

1956च्या कंपनी कायद्यातील कलम 619 (4)च्या अंतर्गत महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित यांच्या दिनांक 31 मार्च, 2012 अखेर संपलेल्या हिशेब खात्यावर भारत सरकारचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांची टिप्पणी

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई यांची दि. 31 मार्च, 2012 अखेरची आर्थिक विवरण पत्रके तयार करताना कंपनी अधिनियम 1956 अंतर्गत नमूद केल्याप्रमाणे साचेबंधात आर्थिक स्थिती उधृत करण्याची जबाबदारी कंपनीच्या व्यवस्थापनाची आहे. संवैधानिक लेखा परिक्षकांची नेमणूक कंपनी अधिनियम 1956च्या कलम 619 (2) द्वारे भारत सरकारचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांचेकडून होत असते. तेच कंपनीच्या आर्थिक निष्कर्षावर मत प्रदर्शित करण्यास कंपनीच्या अधिनियम 1956च्या कलम 227नुसार जबाबदार असतात. सदरची आर्थिक पत्रके भारताच्या सनदी लेखापाल संस्थेने नेमलेल्या स्वतंत्र लेखापरिक्षण प्रमाणपद्धत व लेखामानकांनुसार आहेत. या सर्व बाबी संवैधानिक लेखा परिक्षकांनी त्यांच्या दि. 14 मार्च, 2013 रोजीच्या अहवालात उधृत केल्या आहेत.

मी, भारत सरकारचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्यावतीने असे नमूद करू इच्छितो की, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई यांच्या लेख्यांवरील संवैधानिक लेखापरिक्षण अहवालाचा आढावा घेतलेला नाही, त्यामुळे कंपनी अधिनियम 1956च्या कलम 619(4) अंतर्गत कोणताही शेरा अथवा पुरवणी नाही.

भारत सरकारचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षकांकरिता व वतीने

(पुनम पांडये)

स्थळ: मुंबई **महालेखापरिक्षक**

दिनांक: **लेखापरिक्षण (iii)**

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

31 मार्च, 2012 रोजी असलेला ताळेबंद

(रुपये लाखात)

तपशील	टिप्पणी क्र.	31.03.2012 रोजी रुपये	31.03.2011 रोजी रुपये
I समभाग आणि दायित्वे			
1 भागधारकांचा निधी:			
(अ) भाग भांडवल	1	550.00	550.00
(ब) राखीव आणि अधिशेष	2	9941.68	8256.37
		10491.68	8806.37
2 स्थिर दायित्वे:			
(अ) दीर्घ मुदतीची कर्जे	3	14.15	24.24
(ब) इतर दीर्घ मुदतीची दायित्वे	4	12758.41	2795.81
(क) दीर्घ मुदतीच्या तरतूदी	5	1248.51	1307.71
		14021.07	4127.76
3 चालू दायित्वे:			
(अ) लघु मुदतीची कर्जे	6	20000.00	16819.59
(ब) व्यापारी देणी (धनको)	7	29667.16	21095.38
(क) इतर चालू दायित्वे	8	17487.17	14496.00
(ड) लघु मुदतीच्या तरतुदी	9	6157.86	4362.55
		73312.19	56773.52
एकूण		**97824.94**	**69707.65**
II मालमत्ता			
1 स्थिर मालमत्ता:			
(अ) स्थावर मालमत्ता	10	1556.62	1537.02
(i) चालू असलेली अपूर्ण भांडवली कामे	10	860.25	849.17
		2416.87	2386.19
(ब) स्थिर गुंतवणूक	11	608.99	607.78
(क) दीर्घ मुदतीची कर्जे व अग्रीम	12	1424.34	12710.39
		2033.33	13318.17

तपशील	टिप्पणी क्र.	31.03.2012 रोजी रुपये	31.03.2011 रोजी रुपये
2 चालू मालमत्ता			
(अ) वस्तूसुची	13	42549.65	18722.66
(ब) व्यापारी येणी (ऋणको)	14	10379.03	7917.84
(क) रोख व बँकेतील शिल्लक	15	27237.25	20435.82
(ड) लघु मुदतीची कर्जे व अग्रीमा	16	5777.28	2412.02
(इ) इतर चालू मालमत्ता	17	7431.53	4514.95
महत्त्वपूर्ण लेखापालन धोरणांवर विवरणपत्रे	26		
वित्तीय विवरणपत्रावरील इतर टिप्पण्या	27-38		
		93374.74	54003.29
एकूण		**97824.94**	**69707.65**

राधाकृष्ण विखे पाटील
अध्यक्ष

दिनेश वाघमारे
व्यवस्थापकीय संचालक

डॉ. सुधीर कुमार गोयल
संचालक

भा. बा. कांबळे
महाव्यवस्थापक (वि. व ले.)

सोबत जोडलेल्या आमच्या आजच्या तारखेच्या अहवालानुसार
मे. शंकरलाल जैन ॲण्ड असोसिएट्स करिता
सनदी लेखापाल
(संस्था नोंदणी क्र. 109901डब्ल्यू)

(एस. एल. अग्रवाल)
भागीदार
स. क्र. 72184

मुंबई
दिनांक: 15 फेब्रुवारी, 2013

मुंबई
दिनांक: 14 मार्च, 2013

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

31 मार्च, 2012 अखेर संपणाऱ्या वर्षाचे नफा-तोटा पत्रक

(रुपये लाखात)

	तपशील	टिप्पणी क्र.	31.03.2012 रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरिता रुपये	31.03.2011 रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरिता रुपये
I	कार्यातून मिळणारा महसूल (विक्री)	18	95472.56	92089.22
II	अन्य उत्पन्न	19	1897.33	1218.14
III	**एकूण महसूल (1+2)**		**97369.89**	**93307.36**
IV	**व्यय**			
	(अ) वापरलेल्या मालाचे मूल्य	20	18538.15	15009.63
	(ब) व्यापारी साठ्याची खरेदी	21	90233.71	76795.17
	(क) तयार माल, चालू कामे आणि व्यापारातील मालाच्या वस्तूसुचीतील बदल	22	(21351.15)	(9317.99)
	(ड) कर्मचारी हित खर्च	23	4285.55	4577.64
	(इ) व्याज (वित्तीय शुल्क)	24	142.02	284.55
	(फ) घसारा आणि कर्जफेडीची तरतूद	10	83.72	93.13
	(ग) इतर व्यय	25	2849.40	3142.14
	एकूण व्यय		**94781.40**	**90584.27**
V	**कर पूर्व नफा / (तोटा) (3-4)**		**2588.49**	**2723.09**
VI	**करांवरील व्यय**			
	(अ) विद्यमान कर		875.48	970.42
	(ब) मागील वर्षीचे कराधान समायोजन अतिरिक्त (-)/तूट(+)		(6.10)	21.05
			869.38	991.47
VII	**करोत्तर नफा/(तोटा)**		**1719.11**	**1731.62**

	तपशील	टिप्पणी क्र.	31.03.2012 रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरिता रुपये	31.03.2011 रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरिता रुपये
VIII	**प्रति समभाग उत्पन्न**			
	प्रति भाग मूळ आणि सौम्यीकृत उत्पन्न		**312.56**	**314.84**
	महत्त्वपूर्ण लेखापालन धोरणांवर विवरणपत्रे	26		
	वित्तीय विवरणपत्रावरील इतर टिप्पण्या	27-38		

राधाकृष्ण विखे पाटील
अध्यक्ष

दिनेश वाघमारे
व्यवस्थापकीय संचालक

डॉ. सुधीर कुमार गोयल
संचालक

भा. बा. कांबळे
महाव्यवस्थापक (वि. व ले.)

सोबत जोडलेल्या आमच्या आजच्या तारखेच्या अहवालानुसार
मे. शंकरलाल जैन ॲण्ड असोसिएट्स करिता
सनदी लेखापाल
(संस्था नोंदणी क्र. 109901डब्ल्यू)

(एस. एल. अग्रवाल)
भागीदार
स. क्र. 72184

मुंबई
दिनांक: 15 फेब्रुवारी, 2013

मुंबई
दिनांक: 14 मार्च, 2013

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित
31 मार्च, 2012 अखेर संपणाऱ्या वर्षाच्या वित्तीय विवरणपत्राच्या टिप्पण्या

टिप्पणी क्र. 1 "भाग भांडवल" (रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
अधिकृत:		
रुपये 100 प्रत्येकी किंमतीचे 8,00,000 समभाग	800.00	800.00
पारित:		
5,50,000 समभाग प्रत्येकी 100 रुपये प्रमाणे	550.00	550.00
विक्री झालेले आणि भरणा केलेले भाग भांडवल:		
रुपये 100 प्रत्येकी किंमतीचे 3,00,000 समभाग		
महाराष्ट्र शासनाचे पूर्णत: भरणा केलेले	300.00	300.00
रुपये 100 प्रत्येकी किंमतीचे 2,50,000 समभाग		
भारत सरकारचे पूर्णत: भरणा केलेले	250.00	250.00
एकूण	550.00	550.00

5%समभागांपेक्षा जास्त धारण केलेल्या भागधारकांचा तपशील

भागधारकांची नावे	31.03.2012 रोजी		31.03.2011 रोजी	
	धारण केलेली भाग संख्या	% धारण	धारण केलेली भाग संख्या	% धारण
महाराष्ट्र सरकार	300000.00	54.55	300000.00	54.55
भारत सरकार	250000.00	45.45	250000.00	45.45
एकूण	550000.00	100.00	550000.00	100.00

टिप्पणी क्र. 2 "राखीव व अधिशेष"

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
अ) राखीव भांडवल		
मागील ताळेबंदानुसार शिल्लक		
- राखीव भांडवल	20.00	20.00
- महाराष्ट्र शासनाकडून मिळालेले शासकीय अनुदान	33.70	33.70
- भारत सरकारकडून मिळालेले शासकीय अनुदान	768.96	770.80
वजा: वर्षादरम्यान मालमत्तेवरील घसारा म्हणून कमी केलेले	1.83	1.83
	820.83	**822.67**
ब) राखीव गुंतवणूक अर्थसहाय्य:		
मागील ताळेबंदानुसार शिल्लक (पुढे टिप्पणी 11 मध्ये नमूद केलेली टीप पहावी)	20.00	20.00
	20.00	**20.00**
क) सर्वसाधारण राखीव		
मागील ताळेबंदानुसार शिल्लक	7413.70	5714.15
अधिक: नफा तोटा खाते विवरणपत्रातून वर्ग	1687.15	1699.55
	9100.85	**7413.70**
ड) नफा तोटा खाते विवरणपत्रामधील अधिशेष	1719.11	1731.62
वजा: विनियोजन		
प्रस्तावित लाभांश*	27.50	27.50
लाभांशावर कर	4.46	4.57
सर्वसाधारण राखीवकडे वर्ग	1687.15	1699.55
एकूण विनियोजन	**1719.11**	**1731.62**
एकूण	**9941.68**	**8256.37**

वार्षिक सर्वसाधारण सभेमध्ये मंजुरीच्या अधीन प्रति भाग रु. 5/- दराने भागांवर लाभांश.

<u>महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित</u>

31 मार्च, 2012 अखेर संपणाऱ्या वर्षाच्या वित्तीय विवरणपत्राच्या टिप्पण्या

टिप्पणी क्र. 3 "दीर्घ मुदतीची कर्जे"

(रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
सुरक्षितः **बँकांकडून मुदत कर्जः इंडियन बँक*** (खत कारखाना, वर्धा येथील निवडक मालमत्ता गहाण ठेवून सुरक्षित)	14.15	24.24
एकूण	**14.15**	**24.24**

* इतर चालू दायित्वमध्ये दर्शविलेल्या रु. 0.18 लाख (मागील वर्षी रु. 2.78 लाख)चे थकीत आणि देय व्याज

टिप्पणी क्र. 4 "अन्य दीर्घ मुदतीची दायित्वे"

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
अ) ग्राहक, पुरवठादार, कंत्राटदार आणि इतर पक्षांकडून अग्रीम/ठेवी*	1792.36	1493.45
ब) न वापरलेले अर्थसहाय्य (महाराष्ट्र सरकारकडून प्राप्त झालेले) देय**	10966.05	1302.36
एकूण	**12758.41**	**2795.81**

* मंजूरी/मेळ बसविण्याच्या अधीन आणि संपूर्ण तपशीलाच्या अभावी ते दीर्घ मुदत दायित्व म्हणून विचारात घेतले गेले.

* काही पक्षांचे निव्वळ दर्शविलेले नावे शिल्लक. रक्कमेची पडताळणी नाही.

** वर्ष 2010-11पर्यंत रु. 3937.98 लाख समाविष्ट आणि निश्चितीच्या अधीन

टिप्पणी क्र. 5 "दीर्घ मुदत तरतुदी"

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
अ)कर्मचारी हिताकरिता तरतूद		
रजा वेतन वटवणे*	724.61	783.82
ब) संशयास्पद अग्रीमांकरिता तरतूद	523.90	523.89
एकूण	**1248.51**	**1307.71**

* विमागणितीय मुल्यांकनावर आधारित

टिप्पणी क्र. 6 "लघु मुदतीची कर्जे"

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
सुरक्षितः		
बँकांकडून खेळते भांडवल सुविधा		
अ) इंडियन बँक	0.00	3190.41
ब) सिंडिकेट बँक	0.00	360.00
(मुदत ठेवींच्या गहाणवटींच्या बदल्यात सुरक्षित)		
क) भारतीय स्टेट बँक*	10000.00	13269.18
ड) बँक ऑफ महाराष्ट्र*	10000.00	0.00
(महाराष्ट्र शासनाच्या हमीच्या बदल्यात सुरक्षित)		
एकूण	**20000.00**	**16819.59**

* सुरक्षित कर्ज रु. 28.12 लाखांवरील (मागील वर्षी रु. 92.41 लाख) देय आणि शिल्लक व्याज इतर चालू दायित्वे अंतर्गत देय व्याज म्हणून दाखविले आहे.

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

31 मार्च, 2012 अखेर संपणाऱ्या वर्षाच्या वित्तीय विवरणपत्राच्या टिप्पण्या

टिप्पणी क्र. 7 "व्यापारी देणी" (रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
व्यापारी देणी:		
अ) लघु उद्योंगा व्यतिरिक्त *	27821.37	19948.71
ब) सुक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योग**	1845.79	1146.67
एकूण	**29667.16**	**21095.38**

* विविध पक्षांचे रु. 319.10 लाखांचे जमा शिल्लक असलेली व्यापारी देणी 3 वर्षांपासून मेळ घालणे/मंजूरी मिळणेशी अधीन राहून प्रलंबित आहेत आणि मुख्य कार्यालयात याची इथपर्यंतच माहिती उपलब्ध आहे.

** लघु, मध्यम युनिटला थकीत असलेल्या रक्कमेवर देय व्याज रु. 6.78 लाख (मागील वर्षी रु. 4.98 लाख) अन्यचालू दायित्वामध्ये चालू दायित्व अंतर्गत देय व्याज म्हणून दर्शविले आहे.

** विविध योजनांअंतर्गत 9% दराने मिळालेल्या रक्कमांकरिता सरकारला रु. 1012.04 लाखाचे (2010-11 पर्यंत रु. 663.65 लाख) देय व्याज समाविष्ट, निश्चितीच्या अधीन आहे.

टिप्पणी क्र. 8 "अन्य चालू दायित्वे"

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
अन्य:		
अ) विविध योजनांकरिता सरकारकडून मिळालेले अग्रीम*	5688.52	4096.14
ब) ग्राहक/ऋणकोंकडून घेतलेले अग्रीम**	10572.19	8778.15
क) महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईड्स लि.कडून अग्रीम (संपूर्णत: मालकीची दुय्यम कंपनी)	581.24	534.28
ड) अन्य चालू दायित्वे***	645.22	1087.43
एकूण	**17487.17**	**14496.00**

* महाराष्ट्र सरकार आणि केंद्र सरकारने विविध योजनांच्या अंतर्गत कृषिसाठी निधी वाटप करण्याकरिता महामंडळाची नोडल एजन्सी म्हणून नेमणूक केली आहे आणि त्यातील वापर न केलेली रक्कम शासनाकडून विविध योजनांकरिता मिळालेली अग्रीम म्हणून दाखविली आहे.

* एका योजने अंतर्गत मिळालेल्या रु. 2.95 लाखाच्या रक्कमेमुळे निर्माण झालेला अतिरिक्त खर्चदेखील न वापरलेल्या रक्कमेमधून वजा केला आहे जो संबंधित खात्याकडून वसुली आणि निश्चितीच्या अधीन आहे.

* रु. 18.54 लाखांचे (फूड पार्कशी संबंधित) भाडे देखील अन्य आय म्हणून दर्शविण्याऐवजी प्राप्त निधीच्या बदल्यात झालेल्या खर्चामधून कमी केले आहे.

** ऋणकोंची जमा शिल्लक रु. 3741.06 लाख (मागील वर्षी 2042.02 लाख) समाविष्ट केली जी निश्चिती/ताळम्यालणेच्या अधीन आहे.

*** जुन्या काळाशी संबंधित असलेले रु. 109.81 लाखांचे विक्री कर दायित्व समाविष्ट आहे.

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

31 मार्च, 2012 अखेर संपणाऱ्या वर्षाच्या वित्तीय विवरणपत्राच्या टिप्पण्या

टिप्पणी क्र. 9 "लघु मुदतीच्या तरतूदी" (रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
अ) कर्मचारी हिताकरिता तरतूद *		
) बोनस	3.85	7.10
ii) उत्तेजनार्थ/सानुग्रह अनुदान	250.00	150.00
iii) VIवे वेतन पुनर्रचना	3371.66	2821.66
iv) रजा वटवणे	241.54	0.00
अ	**3867.05**	**2978.76**
ब) अन्य तरतूद **		
i) प्रस्तावित लाभांश	71.50	44.00
ii) लाभांशावर कर	11.83	7.37
iii) कराधान	2207.00	1332.00
iv) संपत्ती कर	0.48	0.42
ब	**2290.81**	**383.79**
एकूण (अ + ब)	**6157.86**	**4362.55**

*

* तात्कालिक तरतूद आणि महाराष्ट्र शासनाच्या मंजूरीच्या अधीन

** मागील वर्षीशी संबंधित रु. 1332.00 लाखांचा समावेश.

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

31 मार्च, 2012 अखेर संपणाऱ्या वर्षाच्या वित्तीय विवरणपत्राच्या टिप्पण्या

टिप्पणी क्र. 10 "स्थावर मालमत्ता"

(रुपये लाखात)

		एकूण अवरुद्ध				घसारा				निव्वळ अवरुद्ध	
अ. क्र.	स्थावर मालमत्ता	1 एप्रिल 2011 रोजी असलेली किंमत	वर्षातील वाढ/ समायोजन ( )	वर्षातील विक्री/ समायोजन (-)	31 मार्च 2012 रोजी असलेली किंमत	31.3.2011 पर्यंतची तरतूद	वर्षातील तरतूद ( )	वर्षातील कपात/ समायोजन (-)	31.3.2012 पर्यंत एकूण घसारा	31 मार्च 2012 रोजी	31 मार्च 2011 रोजी
1	जमीन: पूर्ण मालकीची	56.31			56.31					56.31	56.31
	जमीन भाडेपट्टीची	42.57			42.57	9.94	# 0.45		10.39	32.18	32.63
2	** पूर्ण मालकीच्या आणि भाडेपट्टीच्या जमिनीवरील इमारती @	1380.81	34.24	0.01	1415.04	402.57	25.06	0.00	427.63	987.41	978.24
3	संयंत्रे आणि यंत्रसामग्री	977.99	39.36	3.42	1013.93	683.42	37.45	3.31	717.56	296.37	294.57
4	विद्युत उपकरणे	98.07	0.81	0.21	98.67	61.42	2.90	0.03	64.29	34.38	36.65
5	फर्निचर आणि फिटींग्ज्	79.73	1.18	0.14	80.77	72.85	1.29	0.14	74.00	6.77	6.88
6	उपकरणे	240.74	10.69	1.24	250.19	177.41	12.87	0.90	189.38	60.81	63.33
7	वाहने	254.63	20.35	49.31	225.67	221.34	4.23	49.00	176.57	49.10	33.29
8	भांडवली निधीतून उभारलेली मालमत्ता:										
	अ) संयंत्र आणि यंत्रसामग्री	38.62			38.62	3.50	$ 1.83		5.33	33.29	35.12
एकूण रुपये		3169.47	106.63	54.33	3221.77	1632.45	86.08	53.38	1665.15	1556.62	1537.02
अपूर्ण भांडवली कामे *		849.17	13.86	1.78	860.25					860.25	849.17
एकूण रुपये		4018.64	120.49	57.11	4082.02	1632.45	86.08	53.38	1665.15	2416.87	2386.19
मागील वर्ष रुपये		3955.17	161.61	98.14	4018.64	1569.40	95.42	32.38	1632.44	2386.20	2385.77

1) # निर्लेखित भाडेपट्टा केलेला आकार दर्शविते.

2) $ भांडवली आरक्षणाशी समायोजित

3) ** सहकारी गृहनिर्माण संस्था / घरमालक संघटनेकडील मालकी तत्त्वावरील गाळे (रु. 16.41 लाख) समाविष्ट.

4) @ विक्रीमध्ये ख.का. नांदेड येथील वजन काटा स्थापत्यकाम मूल्य रु. 0.27 लाख (मागील वर्षी रु. 1.40 लाख) निर्लेखिकरणाचा समावेश आहे.

5) * खात्याकरिता टिप्पणी क्र. 29(क) पहावे.

6) + भाडेपट्टीवरील जमिनीव्यतिरिक्त महाराष्ट्र शासनाकडून 8831.70 चौ.मी. जागा आम्ही भाड्याने घेतली आहे. भाडेपट्टीचा कालावधी 2007 मध्ये संपला आहे. या कराराचे नुतनीकरण महाराष्ट्र शासनाकडून प्रलंबित आहे.

7) सावळे देवळाली येथील रसायनी कारखान्याशी संबंधित 5.75 एकर जमीन मध्य रेल्वेच्या दिनांक 15.02.2008 रोजीच्या पत्रान्वये ताब्यात घेण्याच्या विचारात आहे. प्रत्यक्ष मोबदला प्राप्तीनंतर त्याबाबत आवश्यक परिणाम दर्शविला जाईल.

8) यंत्रसामग्री व संयंत्रातील मालमत्ता रु. 278.96 लाख, उपयोग होत नसल्यामुळे त्यावरील वार्षिक घसारा एकाच पाळीच्या आधारे आकारण्यात आला आहे.

9) मागील पद्धतीनुसार रु. 24.45 लाख इमारतीमधील लाकडी बांधकामावर बांधकामाच्या वर्षीच 100% घसाऱ्याचा दावा केलेला आहे.

10) सुग्रास कारखाना, यवतमाळ येथील रु. 2.28 लाख किंमतीची यंत्रसामग्री भांडवली अपूर्ण कामे या लेखाअंतर्गत खूप काळापासून प्रलंबित आहेत.

11) ज्या मालमत्तांच्या घसारा वजा किंमती रु. 1/- आहे व ज्या वापरात नाहीत त्यांचे निर्लेखिकरण व्हायचे आहे.

12) घसाऱ्यामध्ये रु. 0.07 लाखांचा मागील कालावधी वरील घसारा समाविष्ट आहे. (मागील वर्षीचे रु. काही नाही.)

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

31 मार्च, 2012 अखेर संपणाऱ्या वर्षाच्या वित्तीय विवरणपत्राच्या टिप्पण्या

टिप्पणी क्र. 11 "स्थिर गुंतवणूक" (रुपये लाखात)

तपशील		31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
1. सरकारी रोख्यांमध्ये			
6 वर्षीय राष्ट्रीय बचत प्रमाणपत्रे (ए.पी.ओ. प्राधिकाऱ्याच्या ताब्यात असलेली)		0.30	0.30
वाणिज्य कर अधिकारी मंडळ भोपाळ यांच्याकडे मुदत ठेव		0.05	0.05
		0.35	0.35
2. सम भागांमध्ये			
अ) व्यापार, अवतरणांत पूर्णतः भरणा केलेले:			
दुय्यम कंपनी (संपूर्णपणे मालकीची):			
महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईड्स लि.चे रु. 100/- प्रत्येकी किंमतीचे 1,00,000 समभाग		100.00	100.00
ब) इतर व्यापारी गुंतवणूक:			
महाराष्ट्र ऑरगॅनिक मॅन्यूअर्स कं. लि.चे रु. 100/- किंमतीचे 25,000 समभाग	25.00		
साऊथर्न पेस्टीसाईड्स कॉर्पोरेशन लि.चे रु. 100/- किंमतीचे 1,816 समभाग	18.16		
बॉम्बे ऑरगॅनिक मॅन्यूअर्स कं. लि.चे रु. 100/- किंमतीचे 3,62,750 समभाग	36.27		
	79.43		
वजा: दीर्घकालिन गुंतवणुकीच्या किमंतीवर हानीकरिता तरतूद	*59.43	20.00	20.00
(महामंडळाकडे 1985-86पासून रु. 20.00 लाखांची गुंतवणूक ही राखीव अनुदान आहे जी गुंतवणूकीच्या बाबतीत झालेल्या कुठल्याही हानीची भरपाई करू शकते.)			
मे. आलाप पशु खाद्य उत्पा. कं. प्रा. लि.चे रु. 1/ प्रत्येकी किंमतीचे 3,886 समभाग		0.04	0.04
कृषक भारती को-ऑप. लि.चा रु. 1,00,000/- किमतीचा एक समभाग		1.00	1.00
दि को-ऑपरेटीव्ह स्टोअर्स लि. नवी दिल्लीचे रु. 10/- किंमतीचे 1,000 समभाग		0.10	0.10
एमएफपीपी कटोल (नागपूर) हे महाराष्ट्र शासनासोबत सह-गुंतवणूकदार (मे. ॲलायन्स ॲग्रो इंडियाचे 14% क्रमसंचयी प्रतिदेय अग्रहक्क भाग)		386.20	386.20
एमएफपीपी मोर्शी (अमरावती) हे महाराष्ट्र शासनासोबत सह-गुंतवणूकदार (टिप्पणी क्र. 29 (अ) पहावे)		101.25	100.04
3. व्यापारी गुंतवणुकीशिवाय : पूर्णतः भरणा केलेले			
महाराष्ट्र राज्य सह. बँक लि.चा रु. 1,000/- किंमतीचा 1 भाग		0.01	0.01
सहकारी औद्योगिक वसाहत लि. पाचोरा, जि. जळगाव चा रु. 1,000/- किंमतीचा 1 भाग		0.01	0.01
सहकारी गृहनिर्माण संस्था मर्यादीत चे रु. 50/- प्रत्येकी किंमतीचे 61 समभाग		0.03	0.03
एकूण		608.99	607.78

* व्यवस्थापनाच्या मते, व्यवसायाच्या सामान्य क्रमामध्ये पूर्ततेकरिता गुंतवणुकीस कोणतीही किंमत नसते म्हणून, तरतूद करून ठेवली आहे.

टिप्पणी क्र. 12 "दीर्घ मुदतीची कर्जे व अग्रीमा"

(रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
अ) ॲग्रो ॲडव्हान्टेज ला अग्रीम* (संशयास्पद मानलेले)	230.68	230.68
ब) रोखीत किंवा वस्तुंच्या बदल्यात वसुलीयोग्य अग्रीम**	997.77	12283.35
(रु. 347.29 लाख संशयास्पद मानलेले समाविष्ट)		
(मागील वर्षीचे रु. 293.21 लाख)		
क) कर्मचाऱ्यांना अग्रीम	3.20	4.53
ड) ठेवी	192.69	191.83
एकूण	**1424.34**	**12710.39**

* सन 1998 मध्ये ॲग्रो ॲडव्हान्टेज, शेतकऱ्यांचा मेळावा संघटीत करण्याकरिता महामंडळाने प्रदान केलेले अग्रीम महाराष्ट्र शासनाकडून प्राप्त झालेले नाही. याला 10 वर्षांपेक्षा जास्त कालावधी झाला आहे म्हणून 100% तरतूद केली आहे.

** यामध्ये देय असलेले मे. आलाप कॅटल फीड मॅन्युफॅक्चरिंग कंपनी लि.च्या स्थिर मालमत्तेवरील खर्च रुपये 29.28 लाख (मागील वर्षी रुपये 29.28 लाख) समाविष्ट आहेत. जे स्थिर मालमत्तांवरील प्रभारच्या मार्गे सुरक्षित केले आहेत. संदर्भ टिप्पणी क्र. 28 देखील पहावा.

टिप्पणी क्र. 13 "वस्तुसुची"

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
वापरण्यायोग्य भांडार माल	183.88	139.21
आवेष्टन साहित्य	298.13	163.54
कच्चा माल	5985.02	3688.43
तयार माल*	5413.38	3836.70
खरेदी केलेली उत्पादने	30502.63	10804.39
अन्य साठे	166.61	90.39
एकूण	**42549.65**	**18722.66**

* रु. 5195.17 लाख किंमतीच्या खतांच्या तयार मालावर 1.03% दराने रु. 53.51 लाखांचे उत्पादन शुल्काची तरतूद करण्यात आलेली नाही.

** रु. 303.25 लाखांचे जुने/बंदी आणलेले साठे समाविष्ट आहेत (मागील वर्षी रु. 237.09 लाख). या साठ्यांच्या प्रतिपूर्ती मूल्याची अजून पडताळणी व्हायची आहे.

टिप्पणी क्र. 14 "व्यापारी येणी" (रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
सहा महिन्यांपेक्षा जास्त थकबाकीदार ऋणको		
वसूली योग्य समजले जाणारे	683.43	393.32
संशयास्पद समजले जाणारे	1207.17	1201.34
	1890.60	1594.66
अन्य ऋणको - वसूली योग्य समजले जाणारे	9667.95	7501.70
	11558.55	9096.36
वजा: संशयास्पद ऋणकोकरिता तरतूद	1179.52	1178.52
एकूण	**10379.03**	**7917.84**

1. संगणक प्रणालीच्या सदोष यंत्रणेमुळे ऋणकोंचे निश्चित वयोमान काढता आलेले नाही. उपलब्ध माहितीच्या आधारे ऋणकोंचे वर्गीकरण / वयोमान निश्चिती करण्यात आलेली आहे.
2. विक्री रोख पैसे देऊन माल घेऊन जाणे या तत्त्वावर केलेली आहे म्हणून देय दिनांक ही देयकाच्या दिनांकापासून विचारात घेतली आहे.
3. महामंडळाने बँकांकडून हमी मिळविलेले रु. 48.50 लाख समाविष्ट असलेले ऋणको. (मागील वर्षी रु. 67.25 लाख)

टिप्पणी क्र. 15 "रोख व बँकेतील शिल्लक"

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
अ) हातातील रोख	**0.00**	**0.00**
(अ)	**0.00**	**0.00**
ब)वर्गीकृत बँकांकडे शिल्लक:		
i) अल्प मुदतीच्या ठेवी *		
परिपक्वता कालावधी 3महिन्यांपर्यंत	17113.00	0.00
परिपक्वता कालावधी 3 महिन्यांपेक्षा जास्त	4721.51	18471.97
	21834.51	18471.97
ii) चालू खात्यामधील रक्कम	722.85	391.27
iii) वसुली खात्यामधील रक्कम	6143.62	3603.96
हाती असलेले रु. 4835.03 लाखांचे धनादेश समाविष्ट (मागील वर्षी रु. 1208.74 लाख)		
पाठविलेली पण वाहतुकीत (मार्गस्थ)असलेली रक्कम	3.20	3.20
(रु. 3.20 लाखांची जुनी रक्कम समाविष्ट (मागील वर्षीचे रु. 3.20 लाख अजून वसूल होणे आहे)	28704.18	22470.40
वजा: चालू खात्यातील जमा शिल्लक	1466.98	2034.63
(ब)	**27237.20**	**20435.77**
क) अवर्गीकृत बँकांमधील शिल्लक		
i) चालू खात्यामधील रक्कम		
सिंधुदुर्ग जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि.		
महत्तम शिल्लक रु. 0.04 लाख (मागील वर्षी रु. 0.04 लाख)	0.04	0.04
ii) वसुली खात्यामधील रक्कम		
यवतमाळ जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँक लि.		
(महत्तम नावे शिल्लक रु. 0.01 लाख (मागील वर्षी रु. 3.47 लाख)	0.01	0.01
(क)	**0.05**	**0.05**
एकूण (अ + ब + क)	**27237.25**	**20435.82**

* रु. शुन्य ठेवींची गहाणवट समाविष्ट (मागील वर्षी अधिकर्ष आणि बँक हमीपोटी रु. 16179.96 लाख ठेवी)

टिप्पणी क्र. 16 "अल्प मुदत कर्जे व अग्रीमा" (रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
अ) असुरक्षित, वसूली योग्य समजले गेलेले		
कर्मचारी आणि इतरांना दिलेली कर्जे आणि अग्रीम	50.14	43.84
ब) पूर्वप्रदान (प्रदत्त) व्यय	40.72	18.76
क) शासकीय प्राधिकरणांकडील शिल्लका		
i) उत्पादन शुल्क	12.45	0.00
ii) अग्रीम कर *	2317.42	952.97
iii) स्त्रोतातून वळता केलेला कर	36.16	26.64
iv) पी.एल.ए. खाते	0.70	0.18
v) मॉडव्हॅट क्रेडीट	0.57	0.42
vi)प्राप्य व्हॅट (मुल्य वर्धीत कर)**	3319.11	1369.21
एकूण	**5777.28**	**2412.02**

* पूर्वीच्या कालावधीकरिताचा रु. 1402.42 लाखांचा अग्रीम कर ज्याचे करनिर्धारण होणे बाकी आहे.

* परतावायोग्य मूल्यवर्धीत कर रु. 3319.12 लाख समाविष्ट (मागील वर्षी रु. 1369.21 लाख) वर्ष 1987 ते 1989 दरम्यानचा रु. 40.73 लाख विक्री कर देय होता.)

टिप्पणी क्र. 17 "अन्य चालू मालमत्ता"

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
असुरक्षित, वसुलीयोग्य समजले गेलेले		
अ) प्राप्त होण्याजोगे व्याज *	3985.92	2499.53
ब) प्राप्त होण्याजोगे दावे	1413.80	861.99
क) प्राप्त होण्याजोगे अन्य **	2031.81	1153.43
एकूण	**7431.53**	**4514.95**

* मुदत ठेवींवर मिळालेले रु. 1319.31 लाखांचे व्याज समाविष्ट (मागील वर्षी रु. 824.74 लाख) ज्याची बँकर्सकडून मंजूरी मिळणे बाकी आहे.

** महाराष्ट्र शासनाकडून खतांच्या व्यापाराकरिता प्राप्य असलेल्या रु. 6033/-लाखांशी संबंधित झालेले व्याज आणि इतर खर्च, ज्यापैकी रु. 5892.46 लाख खर्च अजून समायोजित व्हायचा आहे आणि महाराष्ट्र शासनाकडून मंजूरीच्या अधीन.

टिप्पणी क्र. 18 "कार्यातून महसूल" (रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
विक्री		
अ) निर्मीत उत्पादने*		
पशु खाद्य	843.70	1041.44
खते	18555.37	17849.13
कृषि अभियांत्रिकी	942.60	941.24
नोगा	725.93	789.13
वजा: उत्पादन शुल्क	(227.56)	(31.73)
अ	**20840.04**	**20589.21**
ब) बाहेरुन खरेदी केलेली उत्पादने ****		
खते	40056.93	40373.94
कृषि अभियांत्रिकी	31963.03	26314.50
किटकनाशके	2446.70	4600.43
अन्य विक्री	165.86	211.14
ब	74632.52	71500.01
एकूण	**95472.56**	**92089.22**

1) * व्यापारी सूट रू. 366.45 लाख नक्त (मागील वर्षी रु. 413.24 लाख)

2) ** व्यापारी सूट रू. 24.80 लाख नक्त (मागील वर्षी रु. 63.72 लाख)

विक्री - परिमाणानुरूप विभाजन

बाबी	एकक	2011-2012		2010-2011	
		परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य
1) निर्माण होणारी उत्पादने					
अ) पशु खाद्य	मे. टन	7572	843.70	10178	1041.44
ब) खते	मे. टन	203814	18555.37	227093	17849.13
क) कृषि अभियांत्रिकी		-	942.60	-	941.24
ड) नोगा	मे. टन	1649	725.93	2101	789.13
			21067.60		**20620.94**
वजा: उत्पादन शुल्क			**227.56**		**31.73**
(अ)			**20840.04**		**20589.21**
2) बाहेरुन खरेदी केलेली उत्पादने विक्री					
खते	मे. टन.	444338	36485.30	506188	36704.57
	कि.	-	-	9	0.17
किटकनाशके	मे. टन.	391		770	
	लिटर	684229	2446.70	822519	4600.43
	नग	1545133		9703194	
कृषि अभियांत्रिकी			31963.03		26314.50
जिप्सम	मे. टन	25789	630.68	85552	1866.89
मायक्रोन्युट्रीअन्ट	मे. टन	8891	2861.30	5441	1549.30
जैविक खते	किलो	223493	79.65	768693	253.01
अन्य		-	165.86	-	211.14
(ब)			**74632.52**		**71500.01**
एकूण (अ ब)			**95472.56**		**92089.22**

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित
31 मार्च, 2012 अखेर संपणाऱ्या वर्षाच्या वित्तीय विवरणपत्राच्या टिप्पण्या

टिप्पणी क्र. 19 "अन्य आय" (रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
अ) व्याज उत्पन्न		
ग्राहकांकडून	14.00	16.01
कर्मचाऱ्यांना दिलेल्या अग्रीमवर	0.49	-0.17
गुंतवणुकीवर (बँकांकडील ठेवी)	1543.77	897.98
(प्रदान केलेले व्याज नक्त रु. 348.39 लाख (मागील वर्षी रु. 262.59 लाख)		
इतर ठेवींवर	1.83	1.42
अ	**1560.09**	**915.24**
ब) प्राप्त भाडे		
कार्यालयीन जागेतून	4.14	4.14
निवासी इमारतींतून	6.02	10.21
गोदामांतून	5.49	4.73
अन्य	4.66	1.49
ब	20.31	20.57
क) अन्य आय		
महाराष्ट्र इन्सेक्टीसाईड्स लि. द्वारे प्रतीपूर्तीसाठी दिलेला प्रापण खर्च	2.40	25.22
प्राप्त दलाली/सूट	75.74	44.46
विक्री कर परतावा	71.93	0.00
प्राप्त लाभांश	0.20	0.20
अन्य प्राप्ती *	161.29	148.24
माहिती दिलेले शूल्क	0.01	0.06
मागील वर्षाशी संबंधित उत्पन्न (-)/खर्च (+)	0.00	2.73
क	**311.57**	**220.91**
ड) मालमत्तेच्या विक्रीवरील नफा/(तोटा)		
मालमत्तेच्या विक्रीवरील नफा	5.36	61.42
ड	5.36	61.42
एकूण (अ + ब + क + ड)	**1897.33**	**1218.14**

1) * माल प्रदान पूर्व तपासणी शुल्क रु. 148.39 लाख (मागील वर्षी 127.15) हे पूर्णत: महामंडळाने केलेल्या खर्चाची भरपाई म्हणून आहेत, म्हणून ते महामंडळाद्वारे ग्राहकांना कोणतीही सेवा दिलेली नसल्याने एमएआयडीसीद्वारे दिलेली सेवा म्हणून दर्शविण्यात आलेले नाही. तथापि, ते अन्य आय अंतर्गत अन्य प्राप्ती म्हणून दर्शविले आहे.

टिप्पणी क्र. 20 "वापरलेल्या मालाचे मूल्य" (रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
प्रारंभीचा साठा	3688.43	3390.73
अधिक - खरेदी	20834.73	15307.33
	24523.16	18698.06
वजा: अखेरचा साठा	5985.01	3688.43
एकूण	**18538.15**	**15009.63**

वापरलेला कच्चा माल - परिमाणानुरूप विभाजन

बाबी	एकक	2011-2012		2010-2011	
		परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य
तेल बियांची पेंड	मे. टन	1213	142.00	1811	195.99
कोंडा	मे. टन	4063	274.90	5110	368.96
कणी	मे. टन	664	52.57	1430	69.31
म्यूरेट ऑफ पोटॅश	मे. टन	34516	2863.42	37997	1643.22
डाय अमोनियम फॉस्फेट	मे. टन	64995	9215.65	65489	6376.75
युरिया	मे. टन	55574	2877.52	61150	3122.47
सिंगल सुपर फॉस्फेट (नॉन कृषि उद्योग)	मे. टन	27718	930.04	28135	827.46
डोलोमाईट $	मे. टन	20247	290.94	26328	308.21
एमएपी	मे. टन	6273	882.53	-	-
टीएसपी	मे. टन.	250	21.80	315	24.98
जिप्सम	मे. टन	859	18.67	11536	1107.54
कृषि अभियांत्रिकी *		-	445.21	-	434.13
साखर	मे. टन	492	134.54	485	133.26
फळे व भाजीपाला	मे. टन	2351	123.21	1335	71.61
अन्य *		-	265.15	-	325.74
एकूण			**18538.15**		**15009.63**

$ साधारण नुकसानीमुळे झालेला शुन्य मे. टन वापर समाविष्ट (संयंत्र देखभाल, वरकड) (गतवर्षी 1506 मे. टन)

चालू वर्ष तसेच मागील वर्षी वापरलेला सर्व कच्चा माल देशांतर्गत आहे.

* बाबी विविध प्रकारच्या आहेत त्यामुळे परिमाणांचा तपशील व्यवहार्य नाही.

टिप्पणी क्र. 21 " बाहेरून घेतलेल्या वस्तुंची खरेदी"

(रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
खते	55120.76	45034.49
किटकनाशके	2046.61	3983.05
कृषि अभियांत्रिकी	30081.15	24566.14
जैविक खते	65.63	227.02
जिप्सम	531.48	1647.97
मायक्रोन्युट्रिअन्ट्स	2388.08	1329.64
अन्य उत्पादने	0.00	6.86
एकूण	**90233.71**	**76795.17**

बाहेरून घेतलेली उत्पादने - परिमाणानुरूप विभाजन

बाबी	एकक	2011-2012		2010-2011	
		परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य
खते	मे. टन लिटर	532654 -	55120.76	602240 9	45034.49
जिप्सम	मे. टन	25773	531.48	85558	1647.97
मायक्रोन्यूट्रिअन्ट्स	मे. टन	8892	2388.08	5448	1329.64
जैविक खते	कि.ग्रॅ.	223493	65.63	768693	227.02
किटकनाशके (प्रक्रिया शुल्क समाविष्ट)	मे. टन. लिटर नग	367 685007 1545133	2046.61	786 832459 9703194	3983.05
कृषि अभियांत्रिकी उत्पादने *		-	30081.15	-	24566.14
प्रक्रिया केलेली फळे आणि भाज्या उत्पादने *		-	-	-	6.86
एकूण			**90233.71**		**76795.17**

* बाबी विविध प्रकारच्या आहेत त्यामुळे परिमाणांचा तपशील व्यवहार्य नाही.

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

31 मार्च, 2012 अखेर संपणाऱ्या वर्षाच्या वित्तीय विवरणपत्राच्या टिप्पण्या

टिप्पणी क्र. 22 "तयार माल, अपूर्ण कामे व खरेदी केलेल्या उत्पादनांच्या वस्तुसूचीमध्ये बदल"

(रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
वर्षअखेरीस वस्तुसूची		
तयार माल	5413.38	3836.70
खरेदी केलेली उत्पादने	30669.24	10894.77
(विक्रीस काढलेल्या रु. 166.61 लाखांच्या जुन्या तागाच्या गोण्या समाविष्ट (मागील वर्षी रु. 90.39 लाख)	36082.62	14731.47
वर्षारंभीची वस्तुसूची		
तयार माल	3836.70	3647.39
विकत घेतलेली उत्पादने	10894.77	1766.09
	14731.47	5413.48
वस्तुसूचीमधील निव्वळ (वाढ)/घट	**(21351.15)**	**(9317.99)**

वर्षारंभीचा साठा - परिमाणानुरूप विभाजन

बाबी	एकक	2011-2012		2010-2011	
		परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य
तयार वस्तु					
1. तयार केलेली उत्पादने					
पशुखाद्य	मे. टन	125	12.48	56	3.12
दाणेदार खते	मे. टन	55725	3702.20	54619	3486.87
कृषि अभियांत्रिकी उत्पादने *		-	62.66	-	69.93
प्रक्रिया केलेली फळे आणि भाज्या उत्पादने	मे. टन	74	59.36	190	87.47
अ			**3836.70**		**3647.39**
2. विकत घेतलेली उत्पादने					
खते	मे. टन	120799	10294.21	24759	1248.74
किटकनाशके	मे. टन	36		21	
	लिटर	174679	397.65	166916	360.28
	नग	1146		1146	
कृषि अभियांत्रिकी उत्पादने *		-	112.35	-	104.93
जिप्सम	मे. टन	6	0.08	-	0.00
मायक्रोन्यूट्रिअन्ट्स	लिटर	125	0.10	-	-
	मे. टन	1	0.00	-	0.02
इतर			90.38		52.12
(ब)			**10894.77**		**1766.09**
एकूण (अ + ब)			**14731.47**		**5413.48**

तुट/अतिरिक्त/नमुने यांचे समायोजन केल्यानंतर सुरुवातीचा साठा निव्वळ आहे.

स्वत:द्वारे वापर आणि साठा काढून टाकण्यात आला आहे.

* बाबी विविध प्रकारच्या आहेत त्यामुळे परिमाणांचा तपशील व्यवहार्य नाही.

वर्ष अखेरचा साठा - परिमाणानुरूप विभाजन (रुपये लाखात)

बाबी	एकक	31 मार्च, 2012		31 मार्च, 2011	
		परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य
1. तयार केलेली उत्पादने					
पशुखाद्य	मे. टन	100	9.59	125	12.48
दाणेदार खत	मे. टन	60795	5195.17	55747	3702.20
कृषिअभियांत्रिकी उत्पादने *		-	82.60	-	62.66
प्रक्रिया केलेली फळे आणि भाज्या उत्पादने	मे. टन	135	126.02	74	59.36
(अ)			**5413.38**		**3836.70**
2. विकत घेतलेली उत्पादने					
खते	मे. टन	209115	29876.15	120811	10294.21
जिप्सम	मे. टन	-	-	6	0.08
मायक्रोन्यूट्रिअन्ट्स	लिटर मे. टन	2 125	0.30	1 -	0.10
किटकनाशके *	मे. टन लिटर संख्या	9 171391 1146	356.52	36 174679 1146	397.65
कृषि अभियांत्रिकी उत्पादने **		-	269.57	-	112.35
अन्य		-	166.70	-	90.38
(ब)			**30669.24**		**10894.77**
एकूण (अ + ब)			**36082.62**		**14731.47**

तुट/अतिरिक्त यांचे समायोजन केल्यानंतर अखेरचा साठा निव्वळ आहे.

स्वत:द्वारे वापर आणि साठा काढून टाकण्यात आला आहे.

* रु. 303.25 लाख किंमतीचा बंदी घातलेला साठा समाविष्ट आहे (मागील वर्षी रु. 237.09 लाख)

** बाबी विविध प्रकारच्या आहेत त्यामुळे परिमाणांचा तपशील व्यवहार्य नाही.

टिप्पणी क्र. 23 "कर्मचारी हित व्यय" (रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
व्यवस्थापकीय संचालकांचे मानधन		
वेतन	11.25	7.14
रजा वेतन अंशदान	0.68	1.00
निवृत्ती वेतन अंशदान	1.15	3.64
	13.08	11.78
कर्मचाऱ्यांचे मानधन		
वेतन, मजुरी, बोनस *	3554.20	3928.19
भविष्य निर्वाह निधी, उपदान आणि अन्य निधी **	651.33	555.50
कर्मचारी कल्याण व्यय ***	66.32	80.87
कर्मचारी प्रशिक्षण व्यय	0.62	1.30
	4272.47	4565.86
एकूण	**4285.55**	**4577.64**

* वेतन पुनर्रचनेकरिता रु. 550.00 लाखांची तात्कालिक तरतूद समाविष्ट आहे (मागील वर्षी रु. 1254.01 लाख) 6व्या वेतन पुनर्रचनेकरिता एकूण रु. 3371.66 लाखांची तरतूद करण्यात आली आहे जी महाराष्ट्र शासनाच्या मंजूरीच्या अधीन आहे.

* सानुग्रह अनुदान/बोनस याकरिता रु. 103.85 लाखांची तरतूद समाविष्ट आहे. (मागील वर्षी रु. 157.30 लाख)

** उपदान निधीकरिता रु. 342.69 लाखांचे अंशदान समाविष्ट आहे. (मागील वर्षी रु. 277.28 लाख). वेतनावरील वाढलेल्या मर्यादेच्या तत्त्वावर आधारीत भारतीय जीवन विमा महामंडळाकडून प्राप्त झालेल्या हफ्त्याच्या सूचनेच्या आधारे.

***व्यवस्थापकीय संचालकांना रु. शून्य वैद्यकीय व्ययाची भरपाई समाविष्ट (मागील वर्षी रु. 6.81 लाख)

टिप्पणी क्र. 24 "व्याज (वित्तीय शुल्क)"

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
व्याज व्यय:		
बँकेकडून - ओव्हरड्राफ्टवर	11.71	45.31
बँकेकडून - कर्जावर	46.56	146.56
ठेवींवर	16.66	14.95
अन्य कर्जांवर	67.09	77.73
(दुय्यम कंपनी एमआयएल ला प्रदान केलेले रु. 53.85 लाखांचे व्याज समाविष्ट) (मागील वर्षी रु. 64.01 लाख)		
एकूण	**142.02**	**284.55**

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

31 मार्च, 2012 अखेर संपणाऱ्या वर्षाच्या वित्तीय विवरणपत्राच्या टिप्पण्या

टिप्पणी क्र. 25 "अन्य व्यय" (रुपये लाखात)

तपशील	31.03.2012 रोजी	31.03.2011 रोजी
निर्मिती व्यय		
भांडार आणि सुटे भागांचा वापर*	339.77	263.55
आवेष्टन साहित्याचा वापर *	764.66	804.10
वीज आणि इंधनाचा वापर	147.25	134.35
पाणी आकार	12.53	19.75
दुरुस्ती आणि देखभाल		
संयंत्र व यंत्रसामग्री	14.42	16.73
इमारती	36.98	31.80
इतर मालमत्ता	20.60	23.59
प्रक्रिया आकार	543.25	520.74
विक्री व्यय:		
सुट	24.97	15.19
प्रदान केलेली दलाली	93.35	134.35
जाहिरात आणि प्रसिद्धी	60.66	35.87
बहीर्गत वाहतूक भाडे आणि अन्य व्यय	273.08	263.50
आस्थापना व्यय:		
भाडे	93.00	78.27
दर आणि कर	44.76	131.40
(विक्री कर मागणी रु. शून्य समाविष्ट) (मागील वर्षी रु. 94.79 लाख)		
तेल, इंधन, सुटे भाग, भांडार व अन्य	0.00	0.00
भाडेपट्टा शुल्क	0.45	0.45
स्थावर मालमत्तेच्या विक्रीवर तोटा	0.28	4.39
मुद्रण आणि लेखनसामग्री	27.83	30.52
टपाल आणि दूरध्वनी	29.07	29.44
विमा आकार	12.89	23.30
वाहन व्यय	100.44	91.85
बँक आकार	3.02	5.82
कायदेशीर व व्यावसायिक शूल्क	18.89	15.40
कृषि संशोधन व विकास व्यय	0.94	4.50
प्रवास आणि आवागमन :		
व्यवस्थापकीय संचालक	4.01	2.37
संचालक	0.21	0.05
अन्य	44.25	51.22
लेखापरिक्षकांना मानधन :		
लेखापरिक्षण शुल्क**	1.97	1.38
वर खर्चांची भरपाई	0.75	0.50
अन्य कार्यालयीन व्यय :		
अन्य व्यय :	116.33	113.68
किरकोळ शेष रक्कमांचे निर्लेखिकरण	17.72	0.37
(रु. 4.55 लाख जमा शिल्लकेच्या निव्वळ) (मागील वर्षी रु. 12.75 लाख)		
संशयास्पद ऋणको व अग्रीमा	1.00	293.71
मागीलवर्षाशी संबंधित आय (-)/व्यय( )	0.07	0.00
एकूण	**2849.40**	**3142.14**

* वापरलेली सर्व सामग्री मुळची देशांतर्गत चालू वर्षाची तसेच मागील वर्षाची आहे.

** मागील कालावधीचे रु. 0.25 लाख आणि सेवा कर रु. 0.22 लाख समाविष्ट आहेत.

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

(रुपये लाखात)

31 मार्च, 2012 रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता रोख प्रवाह विवरणपत्रक	2011-12		2010-11
अ. परिकर्मी उपक्रमांमधून रोख प्रवाह			
कर आणि विशेष बाबींपूर्व निव्वळ नफा/(तोटा)		2,588.48	2,723.08
समायोजन:			
घसारा / कर्जफेड तरतूद खर्च	83.57		93.14
भाडेपट्टी आकार	0.45		0.45
व्याज व्यय	142.02		284.55
स्थिर मालमत्तेच्या विक्रीवरील (नफा)/तोटा	0.28		4.39
स्थिर मालमत्तेच्या विक्रीवरील (नफा)/तोटा	(5.36)		0.00
संशयास्पद ऋणको आणि अग्रीमांकरिता तरतूद	1.00		293.70
प्राप्त व्याज	(1,560.09)		(915.25)
प्राप्त लाभांश	(0.20)		(0.20)
		(1,338.61)	(239.22)
खेळते भांडवल बदलण्यापूर्वीचा परिकर्मी नफा		1,249.87	2,463.56
व्यापार आणि इतर प्राप्तींमध्ये (वाढ)/घट	(7,470.33)		18,812.63
वस्तुसूचीमध्ये (वाढ)/घट	(23,827.00)		(9,568.74)
ऋण आणि अग्रीमांमध्ये (वाढ)/घट	11,286.05		1,542.03
व्यापारी देणी आणि इतर दायित्वांमध्ये (वाढ)/घट	12,478.73		6,978.03
		(7,532.54	17,763.95
उलाढालीतून निर्मित रोख		6,282.68	20,247.82
भरणा केलेला आयकर (नक्त परतावा)		(1402.42)	(991.05)
भरणा केलेला संपत्ती/एफ.बी. कर		0.00	(0.42)
लाभांश/कर		0.00	(32.07)
विशेष बाबी आणि मागील वर्ष कालावधी समायोजन पूर्व रोख प्रवाह		(7,685.10)	19224.28
मागील वर्ष कालावधी समायोजन		(0.07)	2.73
परिकर्मी उपक्रमांमधून निव्वळ रोख - अ		**(7,685.17)**	19,227.01
ब. गुंतवणूकींमधून रोख प्रवाह			
स्थावर मालमत्तांची खरेदी		(106.62)	(101.45)
गुंतवणुकींची खरेदी		(1.20)	1.10
स्थिर मालमत्तांच्या विक्रीपासून प्राप्त उत्पत्ती		54.33	45.07
भांडवल अपूर्ण निर्माण कामातून प्राप्ती		(11.09)	(7.08)
प्राप्त व्याज		1,560.09	915.25
प्राप्त लाभांश		0.20	0.20
गुंतवणूक उपक्रमांमध्ये वापरलेली निव्वळ रोख - ब		**1,495.71**	**853.09**
क. वित्तव्यवस्था उपक्रमांमधून रोख प्रवाह:			
भरणा केलेले व्याज		(142.01)	(284.55)
सुरक्षित कर्जांमधून प्राप्ती		13,132.93	(10,524.86)
वित्तव्यवस्था उपक्रमांमध्ये वापरलेली निव्वळ रोख - क		**12,990.91**	**(10,809.41)**
रोखीत निव्वळ वाढ/(घट) - (अ+ब+क)		6,801.44	9,270.69
वर्षारंभीस रोख आणि रोख तत्सम		20,435.81	**11,165.12**
वर्षअखेरीस आणि रोख तत्सम		**27,237.25**	**20,435.81**

लेखा मानक 3 “रोख प्रवाह विवरणपत्रक” नुसार अप्रत्यक्ष कार्यपद्धतीवर आधारीत हे रोख प्रवाह विवरणपत्र तयार करण्यात आलेले आहे.

राधाकृष्ण विखे पाटील
अध्यक्ष

दिनेश वाघमारे
व्यवस्थापकीय संचालक

डॉ. सुधीरकुमार गोयल
संचालक

भा. बा. कांबळे
महाव्यवस्थापक (वि. व ले.)

सोबत जोडलेल्या आमच्या आजच्या तारखेच्या अहवालानुसार
मे. शंकरलाल जैन ॲण्ड असोसिएट्स करिता
सनदी लेखापाल
(संस्था नोंदणी क्र. 109901डब्ल्यू)

(एस. एल. अग्रवाल)
भागीदार
स. क्र. 72184

मुंबई
दिनांक: 15 फेब्रुवारी, 2013

मुंबई
दिनांक: 14 मार्च, 2013

परिशिष्ट I

प्राथमिक व्यवसाय विभागाची माहिती 2011-12

(रुपये लाखात)

	खते		किटकनाशके		कृषि-अभियांत्रिकी		पशु खाद्य		नोगा		वाटप न केलेले		एकूण	
	चालू वर्ष	मागील वर्ष	चालू वर्ष	मागील वर्ष	चालू वर्ष	मागील वर्ष	चालू वर्ष	मागील वर्ष	चालू वर्ष	मागील वर्ष	चालू वर्ष	मागील वर्ष	चालू वर्ष	मागील वर्ष
महसूल														
बाह्य विक्री	58543.27	58421.70	2446.70	4600.54	32906.80	27258.60	843.70	1046.18	732.09	793.93	0.00	0.00	95472.56	92120.95
अन्य उत्पन्न	81.29	47.81	4.60	27.10	152.40	138.18	3.50	6.03	1.07	(0.04)	1654.47	995.96	1897.33	1215.04
एकूण महसूल	58624.56	58469.51	2451.30	4627.64	33059.20	27396.78	847.20	1052.21	733.16	793.89	1654.47	995.96	97369.89	93335.99
कार्यपरिणाम														
विभागीय निकाल	2281.16	3931.57	334.94	631.61	2278.57	2029.16	(66.23)	(12.87)	(211.97)	(199.95)	0.00	0.00	4616.47	6379.52
वजा: वाटप न केलेले व्यावसायिक व्यय											2027.91	3659.00	2027.91	3659.00
कार्यरत नफा	2281.16	3931.41	334.94	631.61	2278.57	2029.16	(66.23)	(12.87)	(211.97)	(199.95)	(2027.91)	(3659.00)	2027.91	2720.36
मागील वर्ष कालावधी (उत्पन्न)/व्यय	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.07	(2.73)	0.07	(2.73)
संकीर्ण व्यय											0.00	0.00	0.00	0.00
करपूर्व नफा/(तोटा)	2281.16	3931.41	334.94	631.61	2278.57	2029.16	(66.23)	(12.87)	(211.97)	(199.95)	(2027.84)	(3656.27)	2588.49	2723.09
आय कर तरतूद	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	875.48	991.47	875.48	991.47
मागील वर्षीची पुढे आणलेली शिल्लक	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
करिता केलेली अतिरिक्त/(कमी) तरतूद	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	6.10	0.00	6.10	0.00
आयकर (मागील वर्षीचा)														
निव्वळ नफा/(तोटा)	2281.16	3931.41	334.94	631.61	2278.57	2029.16	(66.23)	(12.87)	(211.97)	(199.95)	(2897.36)	(4647.74)	1719.11	1731.62
अन्य माहिती														
विभागीय मालमत्ता	8155.94	33727.43	829.24	1135.65	4559.83	5746.54	155.00	500.16	576.15	767.79	83548.78	27306.27	97824.94	69183.84
विभागीय दायित्वे	49175.57	35116.30	1975.33	2121.69	21242.57	9023.94	86.13	79.04	136.81	127.07	25208.53	27306.27	97824.94	69183.84
भांडवली व्यय	59.49	35.76	0.00	0.00	1.09	6.72	0.12	0.25	9.54	22.23	36.39	36.49	106.63	101.45
घसारा	42.10	43.86	0.00	0.00	2.23	2.31	3.34	3.48	13.41	12.85	22.49	30.64	83.57	93.14

टीप: प्राथमिक व्यवसाय विभागांमध्ये निर्मीत तसेच व्यापारी उत्पादने समाविष्ट आहेत, व्यवस्थापनाच्या मते लेखा मानक-17मध्ये विहीत केल्यानुसार व्यापारी व निर्मित उत्पादने स्वतंत्ररित्या वर्गीकृत करणे शक्य नाही.

टिप्पणी क्र.: 26

31 मार्च, 2012 रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता वित्तीय विवरणपत्राचा भाग असलेली महत्त्वपूर्ण लेखा धोरणे

I) सामान्य

अ) महामंडळाद्वारे सातत्याने स्वीकारल्यानुसार सर्वसामान्यपणे अनुसरल्या जाणाऱ्या लेखा तत्त्वांनुसार आणि कंपनी कायदा, 1956 च्या तरतुदींअन्वये ऐतिहासिक मुल्य कराराअंतर्गत हे वित्तीय विवरणपत्र बनविण्यात आलेले आहे.

ब) महामंडळ सर्वसाधारणतः व्यापारी पद्धतीने लेखा बनविते आणि काही ठराविक व्यवहार ज्यामध्ये विशेष संदिग्धता असते त्याव्यतिरिक्त बहुतांश आय आणि व्ययाच्या बाबी प्राप्य पद्धतीवर ठरविल्या जातात.

II) वस्तुसूची:

वस्तुसूचींचे खालील तत्त्वांवर मूल्यांकन केले आहे.

तपशील	मूल्यांकन आधार
कच्चा माल व आवेष्टन साहित्य	सरासरी किंमत अथवा बाजारातील किंमत यापैकी जी कमी असेल.
तयार माल (उत्पादित)	तौलिक सरासरी किंमतीस किंवा बाजारातील किंमत यापैकी जी कमी असेल ती.
व्यापारी माल	प्रथम येईल प्रथम जाईल तत्त्वावर किंमत किंवा बाजारातील किंमत, यापैकी जी कमी असेल.
अर्ध उत्पादित माल	सरासरी किंमतीनुसार
भांडार माल व सुटे भाग	सरासरी किंमतीनुसार
वापरलेल्या तागाच्या गोण्या आणि इतर साठा	अंदाजित किंमत किंवा जर निविदा असल्यास आणि जेव्हा मागविण्यात येतील त्यानुसार
पुनर्सुत्रीकरण किंवा पुन:प्रक्रियेकरिता तयार मालाचा साठा	दर्जा/घटकद्रव्यानुसार अंदाजित कपातीच्या मूल्याद्वारे घटविलेल्या अदमासे सरासरी किंमतीनुसार

III) स्थिर मालमत्ता:

स्थिर मालमत्ता ऐतिहासिक किंमतीस नोंदविल्या आहेत ज्यामध्ये संपादन, उभारणी आणि नोंदणी करिता इतर खर्च समाविष्ट आहेत.

IV) घसारा:

कंपनी कायदा, 1956च्या परिशिष्ट 14मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या घसाराच्या दराने यथाप्रमाण तत्त्वावर सरळरेषा पद्धतीने घसाऱ्याची आकारणी करण्यात आलेली आहे.

रु. 5000/- किंवा त्यापेक्षा कमी किंमतीच्या सर्व मालमत्ता एक वेळ घसारा किंमतीद्वारे पूर्णतः घटविल्या जातात.

भाडेपट्टा जमीनीच्या परिकर्मात्मक कालावधीसह भाडेपट्टीच्या संपूर्ण कालावधीकरिता भाडेपट्टा आकाराची तरतूद केलेली आहे.

V) महसुली लेखांकन

महसुल लेखांकन अशा पद्धतीने केले जाते की, कंपनीला आर्थिक फायदे होत राहतील आणि महसूल खात्रीशीररित्या मोजला जाईल.

VI) विक्री

विक्री ही व्हॅट न धरता निव्वळ केलेली आहे. विक्रीमध्ये व्यापारी सूट, राशी सवलत आणि उत्पादन शुल्क यांचे निव्वळ लेखांकन केलेले आहे. अंतर्गत स्थानांतर हे विक्रीमध्ये समाविष्ट नाही.

VII) खरेदी

व्यापारी उद्देशाने केलेली मिश्र आणि सरळ खतांची खरेदी ही उचल प्रमाणपत्रांच्या आधारे केलेली आह

VIII) उत्पादन आणि सीमा शुल्क

उत्पादन शुल्काचे सेनव्हॅट क्रेडीट हे संबंधित कच्च्या मालाची खरेदी किंमत कमी करून लेखांकन केले आहे. उत्पादित परंतु निपटारा न झालेल्या मालावर जेथे लागू असेल तेथे उत्पादन शुल्क दायित्व दाखविण्यात आलेले आहे.

IX) आय आणि व्यय लेखांकन

अ) शासकीय अर्थसहाय्य, विमा हफ्ता आणि भाडेपट्टीवरील जागेपोटी भाडेपट्टी शुल्क याव्यतिरिक्त, सर्व विशेष उत्पन्न आणि

खर्च हे वाढीव तत्त्वावर लेखांकित केले आहेत.

ब) व्यापारिक मालांकरिता दावा केलेला विमा खरेदी खात्यावर जमा केला आहे. कच्चा माल, उत्पादित माल आणि इतर बाबींच्या बाबतीतील विमा दावे ज्या वर्षी त्या घटना घडल्या आणि दावा दाखल झाला त्या वर्षाच्या इतर उत्पन्नाअंतर्गत दर्शविण्यात आले आहेत. दाव्यावरील अंतिम तोडग्यामध्ये जर काही फरक असल्यास तो ज्या वर्षी अंतिम निर्णय झाला त्या लेखा वर्षामध्ये दर्शविण्यात आला आहे.

X) गुंतवणूक

दीर्घ मुदतीच्या गुंतवणुकी, या कोणतीही कायम घट वजा करून प्रत्यक्ष मूल्यावर नमूद करण्यात आलेल्या आहेत.

XI) सेवानिवृत्ती लाभ

सेवानिवृत्ती लाभांचा परामर्श खालीलप्रमाणे घेण्यात आला आहे:

अ) भविष्य निर्वाह, नियत सेवावधी आणि उपदान निधीमधील अंशदान अधिकृत निधीकडे वर्ग आलेली असून नफा तोटा खात्यावर घेण्यात आलेली आहेत.

ब) उपदान ट्रस्ट निधीमधील अंशदान हे विमाकाराने ठरविल्यानुसार भारतीय आयुर्विमा महामंडळाकडील (एलआयसी) संघटीत उपदान कम मुदत विमा पॉलिसीअंतर्गत हफ्त्याद्वारे भरणा केले आहे आणि ते रोख तत्त्वावर लेखांकित करण्यात आले आहे.

क) कर्मचाऱ्यांना देय असलेल्या अर्जित जमा रजा लाभाचे विमागणिती मूल्यांकन पद्धतीने लेखांकन करण्यात आले आहे.

XII) संशोधन व विकास व्यय

महसुली व्यय नफा तोटा खात्यामध्ये दाखविण्यात आला आहे आणि भांडवली व्यय ज्या वर्षी झाला त्या वर्षाच्या स्थिर मालमत्तेच्या किंमतीमध्ये जमा करण्यात आला आहे.

XIII) शासकीय अनुदान

विशिष्ट मालमत्तेकरिता मिळालेले भांडवल अनुदान स्थिर मालमत्तेच्या एकूण किंमतीतून वजा करण्यात आले आहे आणि प्रकल्प भांडवल अर्थसहाय्याकरिताचे भांडवल अनुदान हे भांडवल राखीवमध्ये जमा करण्यात आले आहे, इतर महसूल अनुदाने नफा तोटा खात्यामध्ये जमा करण्यात आली किंवा संबंधित खर्चामधून वजा करण्यात आली आहेत.

XIV) बुडीत आणि संशयीत ऋणकोंकरिता तरतूद

महामंडळाने बुडीत आणि संशयीत ऋणकोकरिता खालीलप्रमाणे तरतूद केलेली आहे.

तीन वर्षांपेक्षा जास्त कालावधीकरिता थकबाकीदार ऋणकोंकरिता 100%

दोन वर्षांपेक्षा जास्त कालावधीकरिता थकबाकीदार ऋणकोंकरिता 25%

एक वर्षापेक्षा जास्त कालावधीकरिता थकबाकीदार ऋणकोंकरिता 10%

वरील व्यतिरिक्त, प्रत्येक बाब वैयक्तिकरित्या तपासण्यात आली आणि जर ती वसुलीकरिता संदिग्ध आढळल्यास कालावधी विचारात न घेता त्याकरिता 100% तरतूद करण्यात आली.

XV) मागील कालावधीच्याबाबी

मागील वर्षाच्या अखेरीदरम्यान किंवा नंतर उद्भवलेल्या घटनांद्वारे निर्माण झालेल्या आय व व्ययाच्या बाबी, ज्या चालू वर्षाशी संबंधित आहेत त्या व्यतिरिक्त उत्पन्नाच्या व व्ययाच्या बाबी ज्या मागील वर्षाशी संबंधित आहेत त्यांचे समायोजन नफा तोटा खात्यामध्ये "मागील वर्षीचे समायोजन" या शीर्षकाखाली करण्यात आले आहे.

XVI) चालू मालमत्ता

संदिग्ध ऋणको आणि तरतूद केलेली अग्रीम याव्यतिरिक्त ताळेबंदामध्ये दर्शविलेली चालू मालमत्ता कर्जे आणि अग्रीम यांची वसुली होणे शक्य आहे.

XVII) आकस्मिक देणी

लेखा मानक - 29 नुसार आकस्मिक देणी लेखा टिप्पणीमध्ये उधृत केल्या आहेत.

XVIII) उत्पन्नावर कर

लेखा कालावधीकरिता करनिर्धारित उत्पन्नाच्या बाबतीत देय कर रक्कम म्हणून चालू कर ठरविला आहे. करनिर्धारित उत्पन्न आणि लेखांकित उत्पन्न जे मूळात एका कालावधीतील आहे आणि जे एका किंवा अधिक उत्तरवर्ती कालावधींमध्ये परिवर्तित होऊ शकेल आतील फरक म्हणून, वेळेतील फरकामुळे, स्थगित कर मालमत्तेच्या

बाबतीत दूरदर्शीपणे विचार कल्याने स्थगित कर ठरविण्यात आलेला नाही. या कारणामुळे स्थगित कर दायित्वे आणि मालमत्ता यांची गणना नक्त स्वरुपात होते, तत्पूर्वी प्रत्येक बाबींच्या वजावटीचा व फरकाचा विचार केला जातो.

31 मार्च, 2012 रोजी संपलेल्या वर्षाकरिता वित्तीय विवरणपत्राचा भाग असलेल्या अन्य टिप्पण्या

27) **तरतूद न केलेली आकस्मिक दायित्वे:**

अ) भांडवल खात्यावर आणायची राहिलेली आणि तरतूद न केलेली रक्कम. शून्य (मागील वर्षी रु. 0.15 लाख)

ब) देणे म्हणून न मानले गेलेले महामंडळाविरुद्धचे दावे रु. 707.80 लाख (मागील वर्षी रु. 764.64 लाख)

क) महामंडळाने वर्ष 1991-92 आणि 1999-00च्या संबंधी घेतलेल्या रु. 13.59 लाख किंमतीच्या सेनव्हॅट क्रेडीटच्या प्रत्यावर्तनाकरिता उच्च न्यायालय, नागपूर/सीमाशुल्क, उत्पादन शुल्क, सेवा कर अपील न्यायाधिकरण यांच्याकडे अपील केले आहे.

ड) महामंडळाने आयुक्त (अपील), सीमाशुल्क आणि उत्पादन शुल्क, सेवा कर अपील न्यायाधिकरण यांचेकडे वित्तीय वर्ष 1985-86 ते 1986-87 आणि 2001-02करिता साखर पाक बनविण्यासाठीच्या रु. 4.20 लाखांवर मागणी केलेल्या उत्पादन शुल्काच्या विरोधात अपील केले आहे.

28) मे. आलाप कॅटल फीड मॅन्यु. कं. प्रा. लि. आणि त्यांच्या भागधारकांशी कंपनीचे भाग संपादन करण्यासाठी तसेच तिच्या व्यवसायाचा सर्व मालमत्ता व दायित्वे यासहित ताबा घेण्यासाठी केलेल्या दि. 14 एप्रिल, 1983 रोजीच्या करारनाम्याप्रमाणे महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक व गुंतवणूक महामंडळ आणि महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळ यांच्यासह विविध धनकोंना केलेल्या अधिदानापोटी कंपनीकडून येणे असलेली रक्कम रु. 29.28 लाख (मागील वर्षी रु. 29.28 लाख) दीर्घ मुदत कर्जे व अग्रीम या शीर्षकांतर्गत आली आहेत. त्यानुसार महामंडळाने त्या कंपनीच्या स्थावर व जंगम मालमत्तेचा परवानाधारक म्हणून ताबा घेतलेला आहे. कंपनीच्या मालमत्तांवर जो मे. महाराष्ट्र राज्य औद्योगिक व गुंतवणूक महामंडळ आणि महाराष्ट्र राज्य वित्तीय महामंडळ यांच्या नावे ताबा होता तो देखील महामंडळाकडे जामीन म्हणून हस्तांतरीत करण्यात आला आहे आणि त्याबद्दल योग्यरित्या नोंदणी करण्यात आली आहे. सदर कंपनीची रु. 6.01 लाख किंमतीची मालमत्ता महामंडळाद्वारे स्वत:च्या व्यवसायाकरिता वापरण्यात येत आहे. महामंडळाने 31.3.2012 पर्यंत या मालमत्तांवर रु. 32.61 लाखांचे भांडवली खर्च केला आहे आणि या मालमत्तांवर रु. 14.37 लाखांचा घसारा आकारलेला आहे. महामंडळाने सदर कंपनीचे भाग महामंडळाच्या नावे हस्तांतरीत करण्याकरिता दिवाणी दावा केला होता आणि त्याचबरोबर रु. 53.72 लाखांच्या (21% व्याजासह रु. 29.28 लाखांची दाव्याची रक्कम समाविष्ट) होणाऱ्या खर्चाची भरपाईकरिता पर्यायी दावा केला होता. निकाल त्यांच्या बाजूने लागला नाही. सबब महामंडळाने उच्च न्यायालयात याचिका दाखल केली. उच्च न्यायालयाने दिनांक 12.1.2004 रोजीच्या आदेशान्वये दिनांक 2.1.2003च्या आदेशास बाजुला ठेवून याचिका अंशत: मान्य करून मा. ट्रायल जज यांच्याकडे रवाना केली. महामंडळाने कंपनीच्या 6046 सम भागांकरिता प्रत्येकी रु. 1 इतक्या संमत दराने होणाऱ्या रु. 6046/- इतक्या मूल्यापैकी रु. 1,930/-चा भरणा केलेला असून, गुंतवणूक म्हणून दर्शविलेल्या भागांकरिता रु. 1956/-ची तरतूद केलेली आहे. मे. आलाप कॅटल फीड मॅन्यु. कंपनीने देखील महामंडळाच्या विरोधात नुकसान भरपाई/परवाना शुल्काच्या वसुलीसाठी दिवाणी दावा दाखल केलेला असून, त्याकरिता खात्यामध्ये कोणतीही तरतूद करण्यात आलेली नाही. तथापि, ते आकस्मिक दायित्वे म्हणून दर्शविले आहेत. आत्तापर्यंत, महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित यांनी सदर कंपनी विरोधात हस्तांतरकाने योग्यरित्या स्वाक्षांकित केलेले 3886 भाग हस्तांतरण करण्यास नकार दिल्यामुळे कंपनी कायदे मंडळ यांच्याकडे दावा दाखल केला आहे.

29) अ) महाराष्ट्र शासनाने महामंडळाला काटोळ व मोर्शी येथे दोन फळप्रक्रिया प्रकल्प उभे करण्यासाठी नोडल एजन्सी म्हणून नियुक्त केले आहे. महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाने महाराष्ट्र शासनाच्या आदेशानुसार प्रकल्पाचे काम पूर्ण केले आहे. या कारणास्तव, महाराष्ट्र शासनाने खर्चाच्या उद्देशाने महामंडळास रु. 700 लाख दिले होते. या दोन प्रकल्पांवर एकूण 1343 लाख इतका खर्च आला. या प्रकल्पांकरिता महामंडळाने काही रक्कम खर्च केली आहे. या दोन प्रकल्पांपैकी काटोळ प्रकल्प मे. अलायंस ॲग्रो इंडिया लि. यांना शासनाच्या आदेशान्वये हस्तांतरीत केला आहे आणि या प्रकल्पाची रु. 807 लाखांची गुंतवणूक मे. अलायंस ॲग्रो इंडिया लि., मुंबई यांच्या 14% संचयी विमोचनयोग्य अधिमान भागांच्या स्वरुपात केली आहे. (महाराष्ट्र कृषि विकास महामंडळ मर्यादित आणि महाराष्ट्र शासनाच्या गुंतवणुकीचा हिस्सा महामंडळ आणि महाराष्ट्र शासनाने केलेल्या खर्चावर आधारीत आहे). महाराष्ट्र कृषि विकास महामंडळ मर्या. यांची मे. अलायंस ॲग्रो इंडिया लि. मधील गुंतवणूक कटोळ प्लांटमध्ये रु. 386.20 लाख आणि एमएफपीपी मोर्शी मध्ये रु. 101.25 लाख अशी दर्शविली आहे.

मागील पायंड्यानुसार यावर्षीदेखील मोर्शी प्रकल्पाशी संबंधित झालेला खर्च रु. 1.21 लाख (मागील वर्षीपर्यंत रु. 14.06 लाख) अतिरिक्त गुंतवणूक म्हणून दर्शविण्यात आला आहे. सदर प्रकल्प अजूनही महामंडळाच्या ताब्यात आहे. काटोळ प्रकल्पाच्या बाबतीत अधिमान भागांवरील लाभांश सुरुवातीपासून दर्शविण्यात आलेला नाही आणि तो जेव्हा आणि जसा मिळेल तेव्हा त्याचे लेखांकन करण्यात येईल. महामंडळाने प्रकल्प गुंडाळण्याचा दावा उच्च न्यायालयात 6.8.2010 रोजी दाखल केला आहे. मोर्शी प्रकल्पाच्या बाबतीतील मालमत्ता आणि दायित्वे अजून लेखांकित करण्यात आलेली नाहीत.

ब) महामंडळाने बुटीबोरी (नागपूरजवळ) येथे नोडल एजन्सी म्हणून एक फूड पार्कही उभारले असून त्यातून फळे प्रक्रिया प्रकल्पांना त्याद्वारे सर्वसाधारण सुविधा पुरविण्यात येतात. प्राप्त झालेल्या ठेवी रु. 350.00 लाखांच्या बदल्यात रु. 341.64 लाख एकूण खर्च (महसूल खर्चासह) झाला आहे.

वरील दोन बाबतीत जरी जमिनी महामंडळाच्या नावे असल्या तरी, बांधकाम, यंत्रसामग्री इत्यादींची नोंदणी मंजुरीच्या अभावामुळे महामंडळाच्या लेखा पुस्तकात घेतलेली नाही

क) (i) महामंडळास मे. कृषि व प्रक्रियीत अन्न पदार्थ निर्यात विकास प्राधिकरण (अपेडा) यांच्याकडून फुल लिलाव केंद्र बांधण्याकरिता रु. 725.00 प्राप्त झाले होते. शासनाच्या सूचनेनुसार, आम्ही सदर लिलाव केंद्राचे गोरेगाव संकुलामध्ये बांधकाम सुरू केले, जे आता जवळपास पूर्णत्वास आले आहे. पूर्ण झाल्यावर कंपनीचे स्वतंत्र युनिट/विभाग म्हणून त्याचे खर्च आणि उत्पन्न दर्शविण्यात येईल. सदर सुविधा लवकरच कार्यान्वित करण्याकरिता आम्ही विविध पर्याय शोधत आहोत. आतापर्यंत या प्रकल्पावर रु. 854.80 लाख (रु. 29.12 लाखांचा महसूल खर्च समाविष्ट) इतका खर्च झाला आहे. जो अपूर्ण भांडवली कामे म्हणून दर्शविला आहे.

(ii) मे. एस. व्ही .गुप्ता ॲण्ड कंपनी यांना फुल लिलाव केंद्राचे कंत्राट देण्यात आले होते, नंतर महामंडळाने सदर कंत्राट रद्द केले. कंत्राटदाराने रु. 113.83 लाखांचा दावा ठोकला, ज्या बदल्यात महामंडळाने रु. 81 लाख जमा केले जे दीर्घ मुदत कर्जे आणि अग्रीम अंतर्गत इतर ठेवींमध्ये रोखीत अथवा वस्तुंद्वारे परतावायोग्य अग्रीम असे दर्शविले आहे.

ड) मा. पंतप्रधानांच्या विशेष आर्थिक योजनेअंतर्गत विदर्भातील यवतमाळ जिल्ह्यातील महामंडळाचा पशुखाद्याचा कारखाना आहे, त्यामध्ये डागडुजी करून आणि यंत्रसामग्री बसवून वैरण वीट बनविण्याचा कारखाना चालू करण्यात येत आहे. याकरिता रु. 85 लाख खर्च अपेक्षित असून महाराष्ट्र शासन व केंद्र शासन यांच्याकडून रु. 74.34 लाख प्राप्त झाले आहेत. वैरण वीट हे खाद्य मुख्यत्वे दुभत्या जनावरांना पोषक आहे. यंत्रसामग्री उभी करण्यात आली आहे, प्रायोगिक उत्पादन घेण्यात आले आहे, व्यावसायिक उत्पादन कमी मागणीमुळे सुरू करण्यात आलेले नाही. झालेला एकूण भांडवली खर्च रु. 38.62 लाख, ज्याचे भांडवलीकरण झाले आहे पण ती मालमत्ता वापरात नाही आणि अर्थसहाय्याची उर्वरित रक्कम रु. 35.75 लाख अजून देय आहे परंतु भांडवल मंजुरीची पूर्ण रक्कम भांडवल राखीव अंतर्गत दर्शविण्यात आलेली आहे.

इ) खत कारखाना, वर्धा येथे नाबार्डच्या ग्रामीण भांडार योजनेअंतर्गत गोदामाचे काम करण्यात आले आहे. याकरिता महामंडळास 5 वर्ष मुदतीचे कर्ज घेणे आवश्यक होते आणि अर्थसाहाय्य निधी कर्जाच्या शेवटच्या हफ्त्याच्या भरणाच्या बदल्यात समायोजित करायची होती. त्याकरिता यथोचित प्रस्ताव नाबार्डला सादर करण्यात आला. मे. इंडियन बँकेने रु. 52.19 लाखांचे कर्ज 10.5% दराने मंजूर केले आणि बटवडा करण्यात आला. अर्थसाहाय्याची एकूण रक्कम रु. 17.40 लाख प्राप्त होणे अपेक्षित आहे. दूरदर्शी धोरण म्हणून याचा जसा आणि जेव्हा प्राप्त होईल तेव्हा विचार करता येईल.

30) कर्मचारी लाभ

सुधारित लेखा मानक 15 अन्वये आवश्यक प्रकटीकरण खाली दिल्यानुसार:

(i) <u>उपदान:</u>

उपदान ट्रस्ट निधीमधील अंशदान हे विमाकाराने ठरविल्यानुसार भारतीय आयुर्विमा महामंडळाकडील (एलआयसी) संघटीत उपदान कम मुदत विमा पॉलिसीअंतर्गत हफ्त्याद्वारे भरणा केले आहे आणि ते रोख तत्त्वावर लेखांकित करण्यात आले आहे. वर्षादरम्यान एलआयसीने एकूण उपदान दायित्व रु. 623.57 लाखांचे आकलित केले होते ज्यापैकी कंपनीने रु. 342.69 लाखांचा भरणा केला आणि उर्वरित दायित्व हे रोख तत्त्वावर लेखांकित करण्यात आले आहे.

(ii) निवृत्तीनंतर द्यावयाच्या अर्जित जमा रजा लाभाकरिता तरतूद करण्याकरिता कंपनीद्वारे विमागणितमूल्यांकन पद्धतीने लेखांकन करण्यात आले आहे. वर्षादरम्यान कंपनीने रु. 285.30 लाख प्रदान केले आहेत.

31) कंपनी कायदा, 1956 मधील तरतुदींनुसार आवश्यक असल्याप्रमाणे महामंडळाने कंपनी सचिवाची नेमणूक केलेली नाही. लेखापरिक्षणाअंतर्गत वर्षादरम्यान चार सभांच्या ऐवजी संचालक मंडळाची एक सभा पार पडली.

32) विभागीय अहवाल

आयसीएआयद्वारे पारित लेखा मानक 17 अन्वये खते, किटकनाशके, कृषि-अभियांत्रिकी, पशुखाद्य आणि अन्न प्रक्रिया विभाग (नोगा) यांसारखे प्राथमिक अहवालयोग्य विभाग आहेत. विभागीय माहिती परिशिष्ट I मध्ये दिलेली आहे.

33) अ) संबंधित कंपन्यांची नावे आणि त्यांचा संबंध

अ) संपूर्णतः मालकीची दुय्यम कंपनी: - दि महाराष्ट्र इन्सेक्टीसाईड्स लिमिटेड

ब) प्रमुख व्यवस्थापकीय अधिकारी:

i) श्री. दिनेश वाघमारे — भा.प्र.से. व्यवस्थापकीय संचालक

ii) श्रीमती मीता राजीवलोचन — भा.प्र.से. (माजी व्यवस्थापकीय संचालक)

iii) श्री. एम. रामास्वामी — भा.प्र.से. (माजी व्यवस्थापकीय संचालक)

iv) श्री. सौरभ विजय — भा.प्र.से. (माजी व्यवस्थापकीय संचालक)

ब) (i) संबंधित कंपन्यांचे व्यवहार:

तपशील	चालू वर्ष रुपये लाखात	मागील वर्ष रुपये लाखात
मालाची खरेदी	1258.85	2034.73
प्रदान केलेले व्याज	52.88	64.01
एमआयएल यांनी भरपाई केलेला प्रापण खर्च	2.40	25.22
थकीत शिल्लक:		
देय कर्जे/अग्रीम	581.24	534.28

(ii) व्यवस्थापकीय संचालकांचे मानधन

	चालू वर्ष रुपये लाखात	मागील वर्ष रुपये लाखात
वेतन	11.25	7.14
रजा वेतन	0.68	1.00
निवृत्ती वेतन वर्गणी	1.15	3.64

34) विविध ऋणको/धनको तसेच कर्जे व अग्रीमा यांचे जमा / नावे शिल्लक रकमा जुळवण्याचे / निश्चितीचे काम चालू आहे.

35) लेखा मानक 28 नुसार मालमत्तेच्या हानीकरिता खत कारखाना रसायनी व जालना येथील एस.एस.पी. संयंत्रांचे मूल्यांकन अजून व्हायचे आहे.

36) **लेखा मानक 19 नुसार कार्यातील भाडेपट्टीची माहिती - "भाडेपट्टी"**

(महामंडळाकडे उपलब्ध असलेल्या माहितीनुसार)

(रुपये लाखात)

	चालू वर्ष	मागील वर्ष
संमती व परवानगी तत्त्वावर/परिकर्मी भाडेतत्त्वावर निवासी/कार्यालय परिसर आणि गोदामे, फर्निचर सामान आणि त्यामधील बांधकामासह, लागू असेल त्याप्रमाणे, आणि यंत्रसामग्री घेण्याकरिता 1 एप्रिल, 2001 नंतर केलेल्या कराराच्या बाबतीत माहिती, खाली दिल्याप्रमाणे		
1. भाडेपट्टी शूल्क वर्षाकरिता नफा आणि तोटा खात्यामध्ये प्रगटीकरण	93.45	78.72
2. i) काही करारान्वये, व्याजमुक्त परतावायोग्य ठेवी दिलेल्या आहेत	-	-
ii) करारामध्ये भाडे वाढविण्याची तरतूद नाही	-	-
iii) 15 दिवस ते 3 महिने इतक्या सूचना कालावधीद्वारे दोन्ही पैकी कोणतीही कंपनी करार रद्द करण्याची तरतूद काही करारांमध्ये आहे.	-	-
iv) काही करारांमध्ये नुतनीकरणाची सोय उपलब्ध	-	-
3) रद्द न करता येणाऱ्या करारांतर्गत किमान भाडेपट्टा अधिदान, खालीलप्रमाणे: i) एक वर्षानंतर नाही ii) एक वर्षानंतर आणि पाच वर्षांपर्यंत	- (खातरजमा नाही)	- (खातरजमा नाही)
4) भाडेपट्टा अधिदान प्राप्त - नफा आणि तोटा खात्यात दर्शविलेले	21.31	20.57
कंपनीद्वारे मालकीची संयंत्रे आणि यंत्रसामग्री आणि 1 एप्रिल, 2001नंतर भाडेपट्ट्यावर दिल्याच्या बाबतीत माहिती: वर उल्लेखिलेल्या संयंत्र आणि यंत्रसामग्रीच्या बाबतीत परिशिष्ट 5 - स्थिर मालमत्ता मध्ये संयंत्र आणि यंत्रसामग्रीमध्ये समाविष्ट	काही नाही	काही नाही
वर्ष अखेरीस एकूण वहन रक्कम	काही नाही	काही नाही
वर्ष अखेरीस संचित घसारा	काही नाही	काही नाही
परिकर्मी भाडेतत्त्वावर दिलेल्या संयंत्र आणि यंत्रसामग्रीचा प्रमाणानुसार घसारा	काही नाही	काही नाही

37) **प्रति भाग मिळकत**

कंपनीकडे कोणतेही थकीत असंहतीय सक्षम समभाग नाहीत. परिणामतः, मूळ आणि द्राव्यकृत उत्पन्न प्रतिभाग तेच राहतील.

तपशील	चालू वर्ष	मागील वर्ष
अ) कर पश्चात नफा (रुपये लाखात)	1719.11	1731.62
ब) भाग संख्या	550000	550000
क) मूळ आणि विरलीकृत ईपीएस	312.56	314.84

38) आवश्यकतेनुसार मागील वर्षाचे आकडे पुनर्गठीत / पुनर्वर्गीकृत करण्यात आलेले आहेत, की जेणेकरून चालू वर्षाच्या आकड्यांशी तुलना करता येईल.

राधाकृष्ण विखे पाटील
अध्यक्ष

दिनेश वाघमारे
व्यवस्थापकीय संचालक

डॉ. सुधीर कुमार गोयल
संचालक

भा. बा. कांबळे
महाव्यवस्थापक (वि. व ले.)

सोबत जोडलेल्या आमच्या आजच्या तारखेच्या अहवालानुसार
मे. शंकरलाल जैन ॲण्ड असोसिएट्स करिता
सनदी लेखापाल
(संस्था नोंदणी क्र. 109901डब्ल्यू)

(एस. एल. अग्रवाल)
भागीदार
स. क्र. 72184

मुंबई
दिनांक: 15 फेब्रुवारी, 2013

मुंबई
दिनांक: 14 मार्च, 2013

महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईडस् लिमिटेड

(महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित यांची उपकंपनी)

(महाराष्ट्र शासनाचा उपक्रम)

(सी-४, म.औ.वि.म. औद्योगिक वसाहत शिवनी, अकोला-४४४ १०४)

28वा वार्षिक अहवाल

2011-2012

संचालकांचा अहवाल

प्रति,

भागधारक,

महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाइडस् लिमिटेड,

अकोला.

महोदय,

31 मार्च, 2012 रोजी संपणाऱ्या वर्षाचा 28 वा वार्षिक अहवाल लेखापरीक्षित विवरणांसह संचालक मंडळाच्या वतीने सादर करण्यास मला आनंद होत आहे.

1. संयुक्त कार्य परिणाम :

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित यांनी जंतुनाशके कारखान्यासाठी मालमत्ता व दायित्वाचे आपल्या कंपनीस हस्तांतरीत केल्यावर दि. 01.04.1989 पासून आपल्या कंपनीने कामकाजास पूर्णत: प्रारंभ केलेला आहे. कंपनीने तिच्या वाणिज्यिक व्यवहाराच्या तेवीसाव्या वर्षात निम्ननिर्दिष्ट कार्यपरिणाम साध्य केलेले आहेत.

(रुपये लाखात)

तपशील	2011-2012	2010-2011
विक्री उलाढाल	1158.35	1849.38
संशयास्पद येणीकरिता समायोजन, अग्रीम व स्थगित करापूर्वीचा नफा	33.82	53.27
संशयास्पद ऋणको व अग्रीमांकरीता तरतूद	0.00	1.71
स्थगित करापूर्वीचा नफा(+) / तोटा (-)	33.82	51.56
करासाठी तरतूद	(-)14.26	(-)11.78
करोत्तर नफा (+) / तोटा (-)	19.56	39.78
अधिक : स्थगित कर	6.54	10.60
करोत्तर नफा/(तोटा)/ कर/ स्थगित कर	26.10	50.38

2. लाभांश

आपल्या कंपनीला लाभांश जाहीर करण्याइतका फायदा न झाल्यामुळे 2011-2012 वर्षात भरणा झालेल्या भागभांडवलावर काहीही लाभांश न देण्याचा निर्णय घेण्यात आलेला आहे.

3. कार्याचे पुनर्विलोकन

मागील वर्षातील उत्पादनाच्या तुलनेत या वर्षी खालील प्रमाणे उत्पादन करण्यात आले.

तपशील	2011-2012	2010-2011
डब्लू.डी.पी.(मे.टन)	42.034	98.080
इसी / डब्ल्यूएससी(कि.लि.)	446.980	875.742
इसी घाउक (कि.लि.)	12.080	15.404
दाणेदार (मे. टन)	21.460	89.440
बायोपेस्ट (ट्रायकोडर्मा) (मे.टन.)	0.000	0.000

4. भावी योजना :

आपली कंपनी जैवीक किटकनाशचे अव्यरूप, द्राव्यरूप, एनपीके 19:19:19: तथा 20:20:20च्या उत्पादनांची तयारी करत आहे. आपली कंपनी नवीन मॉलीक्यूल्स्चा व्यापार करण्यास उत्सुक आहे. यामुळे नवीन व्यापार सुरू होईल व विक्री तसेच नफ्यामध्ये वाढ होईल.

5. संचालक :

अहवालकालीन वर्षात खालील संचालकांची नियुक्ती व निवृत्ती कंपनी चे लेखे स्विकृत होण्याच्या तारखेपर्यंत करण्यात आली.

संचालकांची नावे	पासून	पर्यंत
श्री. सौरभ विजय, व्यवस्थापकीय संचालक, म.कृ.उ.वि.म.मर्यादित	24.07.2009	26-05-2011
श्रीमती .मीता राजीवलोचन, व्यवस्थापकीय संचालक, म.कृ.उ.वि.म.मर्यादित	17.12.2011	9.07.2012
श्री. दिनेश वाघमारे व्यवस्थापकीय संचालक, म.कृ.उ.वि.म.मर्यादित	20.09.2012	आजमितीस
श्री. डी. भि. कुदळे. उपसचिव, महाराष्ट्र शासन, कृषि विभाग	01.06.2011	आजमितीस
श्री. मोरेश्वर हरदास,महाव्यवस्थापक (वित्त व लेखा) म.कृ.उ.वि.म.मर्यादित	01.04.2011	17.06.2011
श्री. भा.बा. कांबळे. महाव्यवस्थापक (वित्त व लेखा)म.कृ.उ.वि.म.मर्यादित	20.06.2011	आजमितीस
श्री. एस.एस.डाके,उपमहाव्यवस्थापक, (जंतुनाशके) (जं.ना) म.कृ.उ.वि.म.मर्यादित	01.04.2011	10.02.2012
श्री. एम.एस.बाबर उपमहाव्यवस्थापक, (जंतुनाशके) (ज.ना) म.कृ.उ.वि.म.मर्यादित	10.02.2012	आजमितीस
श्री. व्ही.एन. घावटे, मुख्य गुणवत्ता नियंत्रण अधिकारी, कृषि आयुक्तालय, म.रा.पुणे	01.08.2011	आजमितीस
श्री. एम.एच.उगे, मुख्य कार्यकारी, एम.आय.एल. अकोला.	01.04.2010	आजमितीस

6. औद्योगिक संबंध :

वर्षभराच्या कालावधीत कामगार आणि कर्मचाऱ्यांबरोबर आपल्या कंपनीचे औद्योगिक संबध समाधानकारक राहिले.

7. कर्मचाऱ्यांचा तपशील :

कंपनी कायदा, 1956 च्या कलम 217 (2-अ) अंतर्गत द्यावयाच्या कर्मचाऱ्यांचा तपशील या अहवालाच्या परिशिष्ट ‘अ‘ मध्ये दिला आहे.

8. ऊर्जा संधारण, तंत्रज्ञान विलयन आणि परकीय चलन प्राप्ती आणि खर्च :

कलम 217(1) (इ) अंतर्गतच्या नियमान्वये तरतूद केल्यानुसार आवश्यक असणारी माहिती या अहवालाच्या परिशिष्ट ‘ब‘ मध्ये दिलेली आहे.

9. संचालकांचे उत्तरदायित्व विवरण :

वार्षिक लेखे तयार करते वेळी कंपनीने पुढीलप्रमाणे पुर्तता केलेली आहे.

1. कंपनी कायदा 1956 कलम 211 (3-क) नुसार लागू असलेल्या लेखे मानंकानुसार कंपनीचे लेखे तयार करण्यात आले आहेत.
2. कंपनीला लागू असलेल्या लेखे मानकांचा उपयोग करून सातत्याने कंपनीच्या व्यापाराच्या दृष्टीने रास्त निर्णय घेवून लेखे तयार केले जातात. फलस्वरूप सदरहू लेखे कंपनीची 31 मार्च 2012 रोजी असलेली सत्य व खरी परिस्थिती दर्शवितात.
3. कंपनी कायदा 1956 नुसार आवश्यक असलेली लेखा पुस्तके कंपनीने ठेवली आहेत. याबद्दल संचालकांनी पुरेशी व

योग्यती काळजी घेतलेली असून कंपनीच्या संपत्तीला जोपासण्यासाठी तसेच अनियमतता वा लबाडी होवू नये यासाठी सर्वोत्तोपरी पुरेशी काळजी घेण्यात आली आहे.

4. संचालकांनी कंपनीचे लेखे प्रचलित पध्दतीनुसार तयार केलेले आहेत.

10. लेखापरीक्षक :-

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांनी 2011-2012 या वर्षाकरिता संविधिक लेखापरिक्षक म्हणून मे. पी. सी. भंडारी अँड कंपनी, अकोला, यांची सनदी लेखापाल म्हणून नियुक्ती केली आहे. मे.पी.सी.भंडारी अँड कंपनी, अकोला यांनी वेळोवेळी दिलेल्या मार्गदर्शन व सहकार्याबद्दल संचालक मंडळ त्यांचे आभारी आहे.

11. ऋण निर्देश :

आपले संचालक मंडळ मंत्रालयातील कृषि विभागातील अधिकारी तसेच कृषि आयुक्त महाराष्ट्र शासन (पुणे) यांच्या मार्गदर्शनाबद्दल आभारी आहे. महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळातील अधिकारी व कर्मचारी यांनी आपल्या कंपनीचे कामकाज चालविण्याकरीता दिलेल्या सहकार्याबद्दल संचालक मंडळ त्यांचेही आभारी आहे. सिंडीकेट बँक, अकोला यांनी संपूर्णत: दिलेल्या सहकार्याबद्दल संचालक मंडळ त्यांचेही आभारी आहे. कंपनीने सर्व स्तरावरील अधिकारी व कर्मचारी यांनी सातत्याने दिलेल्या सहकार्याबद्दल आमचे संचालक मंडळ त्यांचे देखील आभारी आहे.

संचालक मंडळाच्या वतीने व करीता

(दिनेश वाघमारे)

अध्यक्ष

स्थळ : मुंबई

दिनांक :31.12.2012

महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाइडस् लिमिटेड

परिशिष्ट - अ

कंपनी कायदा 1956 च्या कलम 217 (2 अ), आणि कंपनी (कर्मचाऱ्यांचा तपशील) नियम 1975 अन्वये आवश्यक असल्यानुसार दिनांक 01.04.2011 ते 31.03.2012 पर्यंतच्या कालावधीत प्रतिवर्ष 2400000/-रूपये किवा प्रतिमाह 200000/- रूपये किंवा अधिक (आर्थिक वर्षाच्या काही काळाकरिता सेवेत असल्यास) एकत्रित वेतन घेणाऱ्या कर्मचाऱ्यांच्या तपशीलाचे विवरणपत्र.

भाग - 1 संपूर्ण वर्षभर सेवेत असलेले ... शून्य

भाग - 2 वर्षाच्या काही काळाकरीता सेवेत असलेले ... शून्य

परिशिष्ट - ब

1956 च्या कंपनी कायद्याच्या कलम 217 (1) (इ) अन्वये संचालक मंडळाच्या अहवालाचा भाग असणा-याा 31 मार्च 2012 रोजी संपणाऱ्या वर्षाचा उर्जा संधारण, तंत्रज्ञान, विलयन आणि परकीय चलन प्राप्ती आणि खर्च यांचा तपशील :

अ) उर्जा संधारण :-

कंपनी उर्जा साधन संपत्तीच्या संधारणाकरिता नियमानुसार दक्षता घेत आहे. ही सर्व परिमाणे तिच्या यंत्रसामुग्रीच्या परिक्षणाचा भाग म्हणून योजिली जातात. यास्तव उर्जा वापरातील बचत यावर या परिमाणांचा वास्तविक परिणाम आणि मालाच्या उत्पादनावरील अनुषांगिक परिणाम यांचे मुल्यामापन करणे अशक्य आहे. जंतुनाशके उद्योग या यादीत अंतर्भूत नसल्यामुळे एकूण उर्जा वापर आणि उत्पादनाच्या प्रत्येक घटकासाठी उर्जा वापर यांची माहिती नमुना "अ" मध्ये दिलेली नाही.

ब) तंत्रज्ञान विलयन, स्वीकृती आणि नवप्रवर्तन :-

कंपनी संशोधन व विकासाचे कोणतेही कार्य करीत नाही. तसेच कंपनीने कोणत्याही उत्पादनावरील नवीन तंत्रज्ञान अयात केलेले नाही.

क) परकीय चलन प्राप्ती आणि खर्च:-

अहवालकालीन वर्षांत कंपनीने कोणताही माल निर्यात केलेला नाही आणि काहीही परकीय चलन प्राप्त केलेले नाही. कंपनीने कुठलाही माल आयात केलेला नाही आणि परकीय चलनामध्ये अधिदान केलेले नाही.

महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईडस् लिमिटेडच्या सभासदांना लेखापरीक्षकांचा अहवाल

आम्ही महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईडस् लिमिटेड यांचा 31 मार्च 2012 चा, या सोबत जोडलेला ताळेबंद आणि त्या सोबत जोडलेल्या नफा तोटा पत्रकाचे लेखापरिक्षण केलेले आहे. आम्ही अहवाल देतो की वित्तीय लेखे तयार करणे ही कंपनीच्या व्यवस्थापक मंडळाची जबाबदारी आहे. आमची जबाबदारी या वित्तीय लेख्यांवर आमच्या लेखापरिक्षणाच्या आधारे मत व्यक्त करण्याची आहे.

आम्ही कंपनी कायदा मंडळातर्फे जाहीर केलेल्या व भारतात तसेच लेखा परिक्षण नियमांच्या प्रचलित आधारावर लेखा परिक्षण केलेले आहे. आम्ही कंपनीची आर्थिक स्थिती तसेच त्यांनी ठेवलेल्या हिशेबाच्या पुस्तकांची तपासणी केलेली आहे. आमचे लेखा परिक्षण कंपनीने दिलेल्या पुस्तकांच्या आधारावर केलेले आहे. यामध्ये लेखांकन नियमांचा वापर केलेला आहे. आणि कंपनीच्या आर्थिक स्थितीचे, पुस्तके ठेवण्याच्या पध्दतीचे परिक्षण केलेले आहे, म्हणून आम्हाला असे सांगावेसे वाटते की आमचे लेखा परिक्षण परिपूर्ण आहे.

कंपनी कायदा 1956 कलम 227(4-अ) नुसार जारी केलेल्या उत्पादन आणि कंपन्या (लेखा परीक्षण अहवाल) आदेश 2003 मध्ये विनिर्दिष्ट केल्याप्रमाणे आवश्यक असलेली सर्व बाबीवरील विवरणपत्रे सहपत्रात जोडली आहेत.

उपरोक्त बाबींच्या अधीन राहून आम्ही अहवाल देतो की,

1. आमच्या माहिती व विश्वासानुसार लेखापरीक्षणासाठी आवश्यक असलेली सर्व प्रकारची माहिती व स्पष्टीकरणे आम्हास प्राप्त झालेली आहेत.
2. आमच्या मते कंपनीने कायद्यानुसार लागणारी हिशेबाची सर्व पुस्तके ठेवलेली आहेत हे आम्ही केलेल्या सदर पुस्तकांच्या परीक्षणावरून दिसून आलेले आहे.
3. या अहवालात संदर्भित केलेला ताळेबंद व नफा-तोटा पत्रके हिशेब पुस्तकांशी जुळत आहेत.
4. आमच्या मते, ताळेबंद व नफा-तोटा पत्रक हे कंपनी कयदा 1956 च्या कलम 211 च्या उपकलम (3 क) मध्ये संदर्भित केलेल्या लेखा मानकांशी जुळणारे आहेत.
5. आम्हाला देण्यात आलेल्या माहिती व खुलाशावरून तसेच कंपनीने दिलेल्या लेखी निवेदनावरून आम्ही नमूद करू इच्छितो की कुठलाही संचालक नियुक्त झालेल्या तारखेपासून ते 31.03.2012 पर्यंत कंपनी कायदा 1956 कलम 274 (ग) उपकलम (1)अनुसार अपात्र झालेला नाही.
6. आमच्या मते आणि आमच्या माहितीनुसार व आम्हास दिलेल्या स्पष्टीकरणानुसार सदरचे ताळेबंद नफा- तोटा पत्रक व त्या सोबतच्या टीका-टिप्पणी या कंपनी कायदा 1956 निर्देशित केल्यानुसार आवश्यक असून त्या सत्य व वाजवी स्थिती दर्शवितात.
   - अ) ताळेबंद पत्रक, कंपनीची 31 मार्च 2012 रोजी असणाऱ्या व्यवहाराची सत्य स्थिती दर्शविते. आणि
   - ब) नफा-तोटा पत्रक, कंपनीच्या 31 मार्च 2012 रोजी संपणाऱ्या वर्षासाठी नफयाची सत्य माहिती देतेमात्र लेखापरिक्षण अहवालाच्या परिच्छेद क्र.23 नुसार "इंडोसल्फान" (कंपनीचे उत्पादन)ज्याची किंमत रु.145.41 लाख शिल्लक साठयात अंतर्भूत आहे त्याच्या विक्रीवरील बंदीचा सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय विरोधात लागला तर कंपनीचा निव्वळ नफा रु.33.82 लाखाचे रुपांतर रु.111.59 लाख निव्वळ तोट्यात होईल.

पी.सी.भंडारी अँड कंपनी
सनदी लेखापाल

अकोला
दिनांक:5.01.2013

पी.सी.भंडारी-(भागीदार)
सनदी लेखापाल
क्र.39710 संस्था नों.क्र.114079W

महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईडस् लि. अकोला, संवैधानिक लेखा परीक्षकांच्या अहवालाचे सहपत्र

आमच्या लेखापरिक्षण अहवालाच्या परिच्छेद 3 अन्वये

1. अ. कंपनीनें संपूर्ण विवरण दर्शविणारा स्थिर मालमतेची स्थिती व संस्थात्मक तपशील यासह योग्यतो अभिलेख ठेवलेला आहे.

   ब. आम्हांला दिलेल्या माहितीनुसार मालमत्तेची प्रत्यक्ष पडताळणी व्यवस्थापनाने हया वर्षात केलेली आहे. आमच्या मते, कंपनीचे आकारमान आणि मालमत्तेच्या स्वरूपानुसार पडताळणीचा कार्यक्रम यथायोग्य आहे. पडताळणीमध्ये त्रुटी आढळून आल्या नाहीत.

   क. अहवालकालीन वर्षात कंपनीने कोणत्याही संपत्तीची विल्हेवाट लावली नाही.

2. अ. कंपनीने साठयांची प्रत्यक्ष मोजदाद केली असून त्यासाठी (पुरवठादाराकडे पुन:र्प्रक्रियेसाठी दिलेला साठा वगळता) अवलंबविण्यात येणारी कार्यपध्दती योग्य आणि पुरेशी आहे.

   ब. व्यवहाराचे स्वरूप लक्षात घेता साठयाची मोजदाद करण्यासाठी वापरलेली पध्दती बरोबर आहे.

   क. साठ्याच्या अभिलेखांच्या परीक्षणाच्या आधारे आमच्या मते साठयांचे लेखांकनासाठी आवश्यक सर्व दस्तऐवज आहेत व मोजदाद करते वेळी काही त्रुटी आढळून आल्या नाहीत.

3. कंपनी कायदा 1956 कलम 301 अन्वये आवश्यक असलेली कर्ज पुस्तके कंपनीने ठेवलेले नाही. यासंदर्भात असा खुलासा देण्यात आला आहे की कंपनीने कुठल्याही कंपनीकडून अथवा कोणाकडूनही कलम 370 अंतर्गत उल्लेख करावे लागेल असे कर्ज घेतले नाही. मात्र कंपनीने श्री. एम.एच.उगे, (तत्कालीन उपव्यवस्थापक) मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांना संगणकाकरीता ऋण दिलेले आहे. ते दि.31.12.2012 रोजी रु.13500/- शिल्लक आहे. त्याचा हप्ता नियमितपणे मिळत आहे. परंतु त्याच्यावर कंपनीच्या नियमांप्रमाणे व्याज आकारले जात नाही.

4. आमच्या मते आणि आम्हाला दिलेल्या माहितीनुसार व स्पष्टीकरणानुसार कंपनीचे आकारमान व व्यवहाराच्या स्वरुपानुसार वस्तूसुची, यंत्रसामुग्री, उपकरणे व अन्य मालमत्ता यासह भांडार व कच्चा मालाच्या खरेदीसाठी आणि तयार मालाच्या विक्रीसाठी पुरेशी अंतर्गत नियंत्रण पध्दती अस्तिस्वात आहे.

5. अ. कंपनी कायदा 1956 कलम 301 अन्वये आवश्यक असलेली पुस्तके कंपनीने ठेवली नाही.

   ब. आम्हाला दिलेल्या माहितीनुसार कंपनी कायदा 1956 कलम 301 अन्वये आवश्यक असलेली नोंदवही कंपनीने ठेवली नाही.

6. कंपनी कायदा 1956 च्या कलम 58-अ आणि त्याअंतर्गत तयार केलेल्या नियमा मधील तरतूदीनुसार कंपनीने जनतेकडून कोणत्याही ठेवी स्विकारलेल्या नाहीत.

7. आमच्या मते, कंपनीचे आकारमान आणि व्यवहाराचे स्वरूप विचारात घेता कंपनीकडे अस्तित्वात असणारी अंतर्गत हिशेब तपासणी यंत्रणा पुरेशी आहे.

8. 1956 च्या कंपनी कायद्यातील कलम 209 (1) (ड) अन्वये केंद्र शासनाने परिव्यय अभिलेख ठेवणे बंधनकारक केले आहे. सदर परिव्यय अभिलेख कंपनीने तयार केले आहेत पण आम्ही त्याचे परिक्षण केले नाही.

9. अ. आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार भविष्य निर्वाह निधी, प्राप्तीकर,संपत्तीकर,विक्रीकर, सीमाशुल्क आणि उत्पादन शुल्कपोटी 31 मार्च 2012 रोजी हे कर देय असलेल्या तारखेपासून सहा महिन्यांपेक्षा जास्त कालावधीकरीता कोणतीही अविवादग्रस्त रक्कम थकीत नाही.

   ब. कंपनीने खालील रक्कमा थकीत ठेवलेल्या आहेत.

तपशील	कालावधी	थकीत रक्कम रुपये	अंशत : अधिदान केलेले रुपये	प्रलंबित दावे
विक्री कर	1994-95	778453/-	100000/-	महाराष्ट्र विक्री कर प्राधिकरण
उत्पादन शुल्क	1994-95	641140/-	--	मुंबई उच्च न्यायालय
उत्पादन शुल्क	1995-96	19872495/-	--	मुंबई उच्च न्यायालय

10. अहवालकालिन वर्षात कोणताही संचीत तोटा नाही. चालू वर्षात कंपनीला रू.55.26 लाख रोख नफा झाला. (गेल्या वर्षी रोख नफा रू.64.04 लाख)

11. आमच्या मते आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीने वित्तीय संस्था किंवा बँकांबरोबर देय रक्कम देण्यात दिरंगाई केलेली नाही.

12. कंपनीने भागांचे किंवा कर्जरोख्यांवर कुठल्याही प्रकारचे ऋण दिलेले नाही व घेतलेले नाही.

13 कंपनीने कुठल्याही प्रकाराचा चीट फंड/निधी ठेवलेला नाही. म्हणून कंपनीला लेखापरिक्षण अहवाल आदेश 2003 कलम 4 (xiii) नुसार तरतूदी आवश्यक नाहीत.

14. कंपनीने भागांचे तसेच रोख्याचे खरेदी-विक्री व्यवहार केलेले नाहीत. म्हणून कंपनीला लेखापरिक्षण अहवाल आदेश 2003 कलम 4(xiv) नुसार तरतूदी आवश्यक नाहीत.

15. इतरांनी घेतलेल्या कर्जासाठी कंपनीने कुठल्याही प्रकारची हमी दिलेली नाही/घेतलेली नाही.

16. कंपनीने मुदत कर्ज घेतले नसल्याने हे कलम लागू नाही.

17. आमच्या मते, आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीने अल्पावधीची रक्कम दीर्घ मुदतीच्या गुंतवणुकीत किंवा दीर्घ मुदतीची रक्कम अल्प मुदतीच्या गुंतवणूकीत कायम भांडवली खर्चा व्यतिरिक्त वापरलेली नाही.

18. कंपनीने या वर्षी भागांची विक्री केलेली नाही.

19. कंपनीने या वर्षी रोख्यांची विक्री केलेली नाही.

20. कंपनीने या वर्षी जनतेकडून भांडवल उभे केलेले नाही.

21. आमच्या मते आम्हाला दिलेल्या माहिती आणि स्पष्टीकरणानुसार, कंपनीमध्ये काहीही अपहार नाही. किंवा कोणत्याही प्रकारचा गैरव्यवहार झालेला नाही.

22. विक्रीकर अधिनियम, 1993 नुसार मिळणारा लाभ कंपनी द्वारा घेतलेला आहे. आर्थिक वर्ष 2010-11 मध्ये कंपनीला विक्रीकर भरावयाचा होता. हा कर कंपनीने अहवालकालीन वर्षात भरला. पॅकींग स्कीम, 1993 च्या तरतूदीनुसार विलंबाने भराव्या लागणाऱ्या करावरील हप्त्याची रक्कम देय नाही.

23. कंपनी "इंडोसल्फान" या उत्पादनाची निर्मिती करते. मात्र मा.सर्वोच्च न्यायालयाने त्यांच्या दि. 13.05.2011 च्या स्थगिती आदेशान्वये सदर उत्पादनाच्या निर्मिती व विक्रीवर बंदी घातलेली आहे. सदर बाब न्यायप्रविष्ट आहे. कंपनीकडे प्रक्रीयाकृत इंडोसल्फानचा 49124 लिटर साठा असून ज्याचे मूल्य रु.76.98 लाख आहे. यासह तांत्रिक प्रतीचा माल 50 किलो मूल्य रु.0.11 लाख व आवेष्टन साहित्य रु.68.32 लाखाचा शिल्लक साठाही कंपनीकडे आहे. सदरचा शिल्लक साठा विक्रीयोग्य आहे किंवा कसे हे अनिश्चित आहे व ही बाब सर्वोच्च न्यायालयाच्या भविष्यातील अभिनिर्णयावर पूर्णत: अवलंबून आहे. त्यामुळे कंपनीच्या व्यवस्थापनाने अहवालकालीन वर्षात निव्वळ नफा काढण्यापूर्वी सदरच्या साठयाचे पूर्ण मूल्य विचारात घेतले आहे. व्यवस्थापनाने असेही नमूद केले आहे की, मा.न्यायालयाचा निर्णय जरी कुठल्याही निष्कर्षाप्रत लागला तरीही सदर साठयाचे मूल्य "निरंक" म्हणून घेतले जावू शकत नाही. याप्रकरणी कंपनीस तोटा झाल्यास निव्वळ नफा रु. 33.82 लाखाचे रुपांतर रु.111.59 लाख तोट्यात होईल हे विचारात घेतले आहे.

पी.सी.भंडारी अँड कंपनी
सनदी लेखापाल

अकोला
दिनांक:5.01.2013

पी.सी.भंडारी-(भागीदार)
सनदी लेखापाल
स. क्रं.039710 संस्था नों.क्र.114079W

कंपनी कायदा 1956 च्या परिशिष्ट 6 भाग 4 च्या अंतर्गत आवश्यक असणारी

अतिरिक्त माहिती,सन -2011-2012

कंपनीचा ताळेबंद सारांश व सर्वसामान्य व्यवहाराची रूपरेषा

1. नोंदणीचा तपशील :

नोंदणीचा क्र.------------------------32856/84

राज्य संकेत---------------------------------11 ताळेबंदाचा दिनांक:--------- 31 मार्च 2012

2. वर्षभरात उभारलेले भांडवल : (रू.लाखात)

सार्वजनिक प्रचालन----------- काही नाही अधिभार भाग प्रचालन--------- काही नाही

अधिलाभांश------------------- काही नाही खाजगी पुर:स्थान------------ काही नाही

3. निधीच्या सुसज्जतेची आणि विस्तृतीकरणाची स्थिती :(रू. लाखात)

एकूण दायित्वे----------------------1549.13 एकूण मालमत्ता------------------1549.13

निधीचा उगम (स्त्रोत):

भरणा झालेले भांडवल --------------100.00 राखीव व अधिशेष----------------977.85

सुरक्षित कर्जे--------------------------0.00 असुरक्षित कर्जे--------------------97.31

स्थगित कर देयता---------------------0.00 स्थगित कर मालमत्ता--------------18.73

निधींचा उपयोग :

निव्वळ स्थावर मालमत्ता-------------213.63 गुंतवणूक--------------------------0.02

निव्वळ चालू मालमत्ता---------------735.52 संकिर्ण व्यय-----------------------0.00

संचित तोटा--------------------------0.00

4. कंपनीची कामगिरी (रूपये लाखात) :

उलाढाल (अन्य उत्पन्नासह)------------ 1212.90 एकूण खर्च---------------------1179.08

करपूर्व नफा/ तोटा आणि स्थगित कर ------------------ 33.82

करोत्तर नफा/तोटा आणि स्थगित कर--------------- 26.10

प्रति भाग अर्जित--------------------- 26.10 लाभांश दर प्रतिशत---------------- 0.00

5. कंपनीच्या तीन प्रमुख उत्पादनांची / सेवांची नांवे :

बाब संकेत क्र.
(आय टी.सी.संकेत) उत्पादनाचे वर्णन : प्रक्रियाकृत किटनाशके

बाब संकेत क्र.
(आय टी.सी.संकेत) उत्पादनाचे वर्णन : दाणेदार किटनाशके

महाराष्ट्र इनसेक्टिसाइड्स लिमिटेड करीता

(एम.एच.उगे)
मुख्य कार्यकारी /संचालक

दिनांक : 31/12/ 2012

पी.सी.भंडारी अँड कंपनी
सनदी लेखापाल

पी.सी.भंडारी-(भागीदार)
सनदी लेखापाल
स. क्रं.039710

दिनांक : 05 जानेवारी 2013.

1956 च्या कंपनी कायद्यातील कलम 619(4) च्या अंतर्गत महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईडस लिमिटेड, अकोला यांच्या दिनांक 31-3-2012 अखेर संपलेल्या हिशेब खात्यावर भारत सरकारचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांची टिप्पणी.

महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईडस लि. अकोला यांचे दिनांक 31.मार्च 2012 अखेरची आर्थिक विवरण पत्रके तयार करतांना कंपनी कायदा 1956 अंतर्गत नमूद केल्याप्रमाणे साचेबंध आर्थिक स्थिती उधृत करण्याची जबाबदारी कंपनीच्या व्यवस्थापनाची आहे. सनदी लेखा परिक्षकाची नेमणूक ही भारत सरकारचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांचेकडून कंपनी कायदा 1956 च्या कलम 619 (2) अन्वये होत असते आणि तेच कंपनीच्या आर्थिक निष्कर्षावर मत प्रदर्शित करण्यास कंपनी कायदा 1956 च्या कलम 227 नुसार जबाबदार असतात. ही विवरण पत्रके भारताच्या सनदी लेखापाल संस्थेने नेमलेल्या स्वतंत्र लेखा परिक्षण प्रमाण पध्दत व लेखामानकांनुसार आहेत. या बाबी सनदी लेखा परिक्षकांनी त्यांचा अहवाल दिनांक 5 जानेवारी 2013 मध्ये नमूद केल्या आहेत. मी भारत सरकारचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षक यांच्या वतीने, महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईडस् लिमिटेड, अकोला यांच्या लेख्यांवरील संविधिक लेखापरिक्षण अहवालाचा आढावा घेतलेला नाही. त्यामुळे कंपनी अधिनियम 1956 च्या कलम 619 (4) अंतर्गत कोणताही शेरा अथवा पुरवणी नाही.

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरिक्षकां करिता व वतीने

(पी.एन.शेषाद्री)
महालेखापरिक्षक
(वाणिज्यिक लेखापरिक्षा-III)

स्थळ : मुंबई
दिनांक

(भाग-I) महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईडस् लिमिटेड
31 मार्च, 2012 रोजी असलेला ताळेबंद

(रुपये लाखात)

तपशील	टिप्पणी क्र.	31.03.2012 रोजी रुपये	31.03.2011 रोजी रुपये
I) समभाग व देयता			
1. भागधारकांचा निधी :			
अ) भागभांडवल	1	100.00	100.00
ब) राखीव व अधिशेष	2	977.85	951.75
क) भाग अधिपत्राद्वारे मिळालेल्या रक्कमा		0.00	0.00
2. भाग अर्जाद्वारे प्रलंबित वाटप रक्कम			
3. स्थिर देयता			
अ) दीर्घ मुदत कर्जे/देणी	3	97.31	97.31
ब) स्थगित कर दायित्वे (नक्त)		0.00	0.00
क) इतर दीर्घ मुदतीची देणी			
ड) दीर्घ मुदतीच्या तरतूदी			
4. चालू देयता			
अ) लघु मुदतीची देणी			
ब) व्यापारी देणी		30.87	475.28
क) अन्य चालू देणी	4	277.78	342.73
ड) लघु मुदतीच्या तरतूदी	5	65.31	42.59
एकूण		**1549.13**	**2009.67**
II) मालमत्ता			
स्थिर मालमत्ता			
1 (अ) स्थिर मालमत्ता			
i सदृष्य मालमत्ता	**6**	213.63	235.09
ii असदृष्य मालमत्ता			
iii अपूर्ण भांडवली कामे			
iv विकसनशील असदृष्य मालमत्ता			
(ब) स्थिर गुंतवणूक-राष्ट्रीय बचतपत्र कर विभाग, श्रीगंगानगर		0.02	0.02
(क) स्थगित कर मालमत्ता (नक्त)	**7**	18.73	12.19
(ड) दीर्घ मुदतीची कर्जे व अग्रीमा		581.24	534.28
म.कृ.उ.वि.म.मर्या. (धारक कंपनी)		0.00	0.00
(इ) अन्य स्थिर मालमत्ता			
2 चालू मालमत्ता			
(अ) चालू गुंतवणूक		0.00	0.00
(ब) वस्तूसुची	**8**	352.42	710.58
(क) व्यापारी येणी	**9**	258.97	331.04
(ड) रोख व सममूल्य शिल्लक	**10**	10.07	54.71
(इ) लघु मुदतीची कर्जे व अग्रीमा	**11**	114.06	131.74
(फ) अन्य चालू मालमत्ता			
एकूण		**1549.13**	**2009.67**
हिशेबाचा भाग असणाऱ्या टिप्पण्या	परिशिष्ट -यु		

(दिनेश वाघमारे)
अध्यक्ष

(एम. एच. उगे)
मुख्य कार्यकारी

(एम. एस. बाबर)
कार्यकारी संचालक

(भा. बा. कांबळे)
संचालक

आमच्या त्याच दिनांकाच्या अहवालानुसार
पी. सी. भंडारी ॲण्ड कंपनी
(सनदी लेखापाल)

मुंबई
दिनांक: 31 डिसेंबर, 2012

अकोला
दिनांक : 05 जानेवारी, 2013

पी. सी. भंडारी - (भागीदार)
स. क्र. 039710

(भाग-I) महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईडस् लिमिटेड

31 मार्च 2012 रोजी संपणाऱ्या वर्षाकरिता नफा-तोटा पत्रक

(रुपये लाखात)

तपशील	टिप्पणी क्र.	31.03.2012 रोजी रुपये	31.03.2011 रोजी रुपये
I) कार्यप्रणालीतून महसूल(आय) :			
उत्पादनांची विक्री	13	1268.19	2052.95
सेवांची विक्री			
इतर कार्यप्रणालीतून महसूल उत्पन्न			
वजा-उत्पादन शुल्क		-109.83	-203.57
किंवा			
अर्थ पुरवठा करणा-या कंपनी करीता :-			
व्याज			
इतर आर्थिक सेवा			
II) अन्य आय	12	54.54	64.67
III) एकूण महसूल (I+II)		1212.90	1914.05
IV) व्यय :			
वापरलेल्या मालाचे मूल्य	13	529.03	1045.60
अंतर्गत निर्मित घटक/भागाचा वापर		0.00	0.00
मोठ्या प्रमाणातील मालाची खरेदी		90.75	204.75
व्यापारी माल	13	100.81	-90.77
कर्मचारी वेतन व सवलती व्यय	14	207.58	180.43
बँक आकार		0.10	0.10
घसारा व कर्जफेडीवरील खर्च तरतूद	15	21.44	22.78
अन्य व्यय	15	227.58	295.65
एकूण व्यय		1177.29	1658.55
V) विशेष सर्वसाधारण बाबी व करपूर्व नफा(III-IV)		35.61	255.50
VI) मागील वर्षाशी संबंधीत व्यय	16	1.79	205.84
VII) विशेष सर्वसाधारण बाबी /करपूर्व नफा(V-VI)		33.82	49.66
VIII) विशेष सर्वसाधारण बाबी			
IX) करपूर्व नफा (VII-VIII)		33.82	49.66
X) करांसाठी तरतूद			
(1) प्राप्तीकर		14.26	9.88
(2) स्थगित कर		-6.54	-10.60
XI) कार्यप्रणालीतून नफा (तोटा)		7.72	-0.72
XII) कार्यप्रणाली स्थगितीनंतरचा नफा (तोटा)			
XIII) कार्यप्रणाली स्थगितीनंतर करांची तरतूद			
XIV) कार्यप्रणाली स्थगिती व करोत्तर नफा(तोटा)			
XV) करोत्तर नफा /(तोटा)		26.10	50.38
XVI) प्रति समभाग मिळकत			
(1) मुळ		**26.10**	**50.38**
(2) डायलुटेड		**26.10**	**50.38**

(दिनेश वाघमारे)
अध्यक्ष

(एम. एच. उगे) — मुख्य कार्यकारी
(एम. एस. बाबर) — कार्यकारी संचालक
(भा. बा. कांबळे) — संचालक

आमच्या त्याच दिनांकाच्या अहवालानुसार
पी. सी. भंडारी ॲण्ड कंपनी
(सनदी लेखापाल)

मुंबई
दिनांक: 31 डिसेंबर, 2012

अकोला
दिनांक : 05 जानेवारी, 2013

पी. सी. भंडारी - (भागीदार)
स. क्र. 039710

महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईडस् लिमिटेड

31 मार्च 2012 रोजी संपणाऱ्या वर्षाचा हिशेबाचा भाग असणारी परिशिष्टे

(कंपनी कायदा 1956 च्या परिशिष्ट 6-भाग-1मध्ये उधृत केल्याप्रमाणे)

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र - 1 **भाग भांडवल**	**31 मार्च 2012** **रुपये**	**31 मार्च 2011** **रुपये**
अधिकृत :		
प्रत्येकी रू.100/- चे 200000 समभाग	200.00	200.00
विक्रीस काढलेले :		
प्रत्येकी रू. 100/- चे पूर्णत : भरणा झालेले 100000 समभाग	100.00	100.00
विक्री झालेले आणि भरणा केलेले :		
प्रत्येकी रू.100/- चे पूर्णत: भरणा झालेले 100000 समभाग	100.00	100.00
(वरील पैकी 99993 भाग करारानुसार पैसे न घेता पूर्णत:भरणा झालेले म्हणून देण्यात आलेले आहेत.)		
एकूण	**100.00**	**100.00**

टिप्पणी :-1(अ) समभागांचा ताळमेळ (रुपये लाखात)

तपशील	**समभाग**			
	31 मार्च 2012 रोजी		**31 मार्च 2011 रोजी**	
	संख्या	**रुपये**	**संख्या**	**रुपये**
i) वर्षारंभीस प्रलंबित असलेले समभाग	100000	100.00	100000	100.00
ii) वर्षभरात विक्रीस काढलेले भाग	-	-	-	-
iii) वर्षभरात परत घेतलेले भाग	-	-	-	-
iv) अन्य संकीर्ण बाबी	-	-	-	-
v) वर्षअखेर प्रलंबित असलेले समभाग				
एकूण	**100000**	**100.00**	**100000**	**100.00**

टिप्पणी :-1(ब) 5%पेक्षा जास्त धारण केलेले समभाग (रुपये लाखात)

तपशील	**समभाग**			
	31 मार्च 2012 रोजी		**31 मार्च 2011 रोजी**	
	धारण केलेली भाग संख्या	**धारण %**	**धारण केलेली भाग संख्या**	**धारण %**
i) महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित, मुंबई (धारक कंपनी)	99,993	99.99	99,993	99.99

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र - 2 राखीव व अधिशेष	31 मार्च 2012 रुपये	31 मार्च 2011 रुपये
अधिशेष :		
आरंभीची शिल्लक	951.75	901.37
अधिक: चालू वर्षातील निव्वळ नफा/(तोटा)	26.10	50.38
अधिक: राखीव मधून स्थानांतरण		
वजा : प्रस्तावित लाभांश		
वजा : अंतरीम लाभांश		
राखीव निधीकडे स्थानांतरण		
अखेर शिल्लक	977.85	951.75
एकूण	**977.85**	**951.75**

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र.3 दीर्घ मुदतीची कर्जे	31 मार्च 2012 रुपये	31 मार्च 2011 रुपये
स्थगित देणी :		
देय विक्रीकर (विभेदत्त योजना 1993)	97.31	97.31
एकूण	**97.31**	**97.31**

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र.- 4 इतर चालू देयता	31 मार्च 2012 रुपये	31 मार्च 2011 रुपये
(अ) ग्राहक, पुरवठादार,कंत्राटदार व अन्य संस्थाकडून स्विकृत अग्रीम /ठेवी	28.20	74.94
(ब) अन्य चालू देणी	249.58	267.79
एकूण	**277.78**	**342.73**

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र.-5 लघु मुदतीच्या तरतूदी	31 मार्च 2012 रुपये	31 मार्च 2011 रुपये
(अ) कर्मचारी सवलत तरतूद		
वेतन व प्रतीपूर्ती		
भविष्य निर्वाह निधी अंशदान		
उपदान		
रजेचा रोखीत वटाव	41.17	32.72
निवृत्ती वेतन		
(ब) अन्य		
देय कर तरतूद	24.14	9.88
एकूण	**65.31**	**42.59**

टिप्पणी क्र. 6 : स्थावर मालमत्ता

		एकूण अवरुध्द					संचित घसारा							निव्वळ अवरूध्द	
अ. क्र.	मालमत्तेची नावे (सदृष्य मालमत्ता)	1.4.2011रोजीचे प्रारंभिक मूल्य रुपये	2011-12 वर्षातील वाढी/घट रुपये	2011-12 विक्री/ समायोजन रुपये	वर्षभरातील स्थानांतरण रुपये	31.3.2012 रोजीचे मूल्य रुपये	1.4.2011 रोजीची घसारा तरतूद रुपये	वर्षातील घसारा मूल्य रुपये	अधिशेष रुपये	वाढीवर रुपये	एकूण वर्षासाठी रुपये	वर्षातील विक्रीवरील समायोजन रुपये	31.3.2012 पर्यंत रुपये	31.03.2011 रोजीचे मूल्य रुपये	31.3.2012 रोजीचे मूल्य रुपये
1	भाडेपटयावरील जमीन	2249745.00	0.00			2249745.00	283790.13	23681.30			23681.30@	0.00	307471.43	1965954.87	1942273.57
2	कार्यालयीन इमारत	2242609.00	0.00			2242609.00	629927.60	36554.53			**36554.53**	0.00	666482.13	1612681.40	1576126.87
3	कारखाना इमारत	13412423.23	0.00			13412423.23	7840123.95	403017.43			**403017.43**	0.00	8243141.38	5572299.28	5169281.86
4	गोदाम इमारत	3747236.45	0.00			3747236.45	957313.13	61079.96			**61079.96**	0.00	1018393.09	2789923.32	2728843.36
5	कामगार विश्रामगृह	304893.00	0.00			304893.00	148429.13	4969.76			**4969.76**	0.00	153398.89	156463.87	151494.11
6	रस्ते	1318591.53	0.00			1318591.53	278369.43	21493.06			**21493.06**	0.00	299862.49	1040222.10	1018729.04
7	संयंत्रे व यंत्रसामुग्री	27468447.24	-444126.00			27024321.24	20395246.17	1123360.83			**1123360.83**	-435673.56	21082933.44	7073201.07	5941387.80
8	विद्युत साधने/उपकरणे	5593029.36	0.00			5593029.36	4028075.40	167899.16			**167899.16**	0.00	4195974.58	1564953.96	1397054.80
9	फर्निचर आणि फिटींग्ज्	810162.17	0.00			810162.17	712635.16	26201.46			**26201.46**	0.00	738836.62	97527.01	71325.55
10	प्रयोगशाळा उपकरणे	3123276.30	0.00			3123276.30	2249701.75	103510.84			**103510.84**	0.00	2353212.59	873574.55	770063.71
11	कार्यालयीन उपकरणे	468034.71	5886.00			473920.71	300505.51	19519.74			**19519.74**	0.00	320025.25	167529.20	153895.46
12	कार्यशाळा उपकरणे	24792.07	0.00			24792.07	24792.07	0.00			**0.00**	0.00	24792.07	0.00	0.00
13	माल हाताळणी उपकरणे	98366.00	0.00			98366.00	70861.54	3640.15			**3640.15**	0.00	74501.69	27504.46	23864.31
14	वातानुकूलीत उपकरणे	286844.00	0			286844.00	197012.19	9444.45			**9444.45**	0.00	206456.64	89831.81	80387.36
15	प्रदूषणनियंत्रण उपकरणे	1048363.65	0.00			1048363.65	999480.17	23080.84			**23080.84**	0.00	1022561.01	48883.48	25802.64
16	अग्निशमन उपकरणे	156180.34	0.00			156180.34	156180.34	0.00			**0.00**	0.00	156180.34	0.00	0.00
17	वाहने	1898935.32	-323390.32			1575545.00	1732414.07	84324.76			**84324.76**	-323390.32	1493348.51	166521.25	82196.49
18	इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे	1777235.08	0.00			1777235.08	1762685.99	14289.93			**14289.93**	0.00	1776975.92	14549.09	259.16
19	भारमापके व वजनकाटे	216378.00	0.00			216378.00	132958.78	8571.97			**8571.97**	0.00	141530.75	83419.22	74847.25
20	जैवीक प्रयोगशाळा साधने	193917.00	0.00			193917.00	29576.33	9211.06			**9211.06**	0.00	38787.39	164340.67	155129.61
21	एकूण रूपये	66439459.46	-761630.32			65677829.14	42930078.84	2143851.23			**2143851.23**	-759063.88	44314866.19	23509380.62	21362962.95
22	**एकूण रु.**	66439459.46	-761630.32			65677829.14	42930078.84	2143851.23			**2143851.23**	-759063.88	44314866.19	23509380.62	21362962.95

टीप: @ भाडेपटयांवरील खर्चाचे निर्लेखन दर्शविते

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र. -7 स्थगित कर (देयता)/मालमत्ता	31 मार्च 2012 रुपये	31 मार्च 2011 रुपये
स्थगित कर देयतेवरील कर परिणाम :		
स्थावर मालमत्तेवरील पुस्तकी व कर शिल्लकेतील फरक	-40.84	-45.16
पुस्तकी स्थगित व्यय व त्यावरील कर		
राखीव व अधिशेष मधील प्रलंबित परतफेडीच्या बाबी ज्या नफा-तोटा खात्याशी संबंधीत आहे.		
अन्य		
स्थगित कर देयतेवरील कर परिणाम		
I)स्थगित कर मालमत्तेवरील कराचा परिणाम	-40.84	-45.16
कर्मचा-यांच्या अनुकंपा,उपदान व इतर सवलतीच्या तरतूदी		
संशयास्पद ऋणको/अग्रीम करीता तरतूद		
आयकर कायदा 1961च्या कलम40(अ)(1)व 43(ब)	**59.57**	**57.35**
अंतर्गत नामंजूर बाबी		
स्थावर मालमत्तेवरील पुस्तकी व कर शिल्लकेतील फरक		
समावेश न केलेला घसारा		
पुढे आणलेला व्यवसायातील तोटा		
राखीव व अधिशेष मधील प्रलंबित परतफेडीच्या बाबी ज्या नफा-तोटा खात्याशी संबंधीत आहे.	**59.57**	**57.35**
स्थगित कर मालमत्तेवरील कराचा परिणाम	**18.73**	**12.19**
नक्त स्थगित कर (देयता)/मालमत्ता)	**18.73**	12.19

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र. - 8 वस्तुसूची	31 मार्च 2012 रुपये		31 मार्च 2011 रुपये	
अ. कच्चा माल व इतर घटक				
कच्चा माल (तांत्रिक दर्जा)	5.22		105.87	
कच्चा माल (सहायक दर्जा)	47.56		106.35	
		52.78		212.22
ब. अपूर्ण तयार कामे				
(अर्ध उत्पादित माल)	5.29		10.74	
		5.29		10.74
क. तयार उत्पादने				
अंतर्गत निर्मिती	109.22		196.06	
अंतर्गत निर्मिती सोडून इतर		-		
मार्गस्थ उत्पादने				
		109.22		196.06
ड.भांडार व सुटे भाग	17.79		20.58	
		17.79		20.58
इ.अन्य				
(i)निर्मित घटक				
अंतर्गत निर्मिती				
मोठया प्रमाणातील प्रक्रियाकृत माल	18.85		27.38	
पुनर्प्रक्रियेतील प्रलंबित माल	14.19		14.57	
आवेष्टन साहित्य	134.29		229.03	
अंतर्गत निर्मिती सोडून इतर				
मार्गस्थ उत्पादने				
		167.33		270.98
एकूण :		**352.42**		**710.58**

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र - 9 विविध ऋणको/येणी	31 मार्च 2012 रुपये	31 मार्च 2011 रुपये
सहा महिन्यापेक्षा कमी काळ राहिलेली येणी		
सुरक्षित/खात्रीची	0.00	0.00
असुरक्षित पण खात्रीची	258.97	331.04
असुरक्षित व संशयास्पद		
वजा:संशयास्पद येणीकरिता केलेली तरतूद		
	258.97	331.04
सहा महिन्यापेक्षा अधिककाळ राहिलेली येणी		
सुरक्षित/खात्रीची वसूल होण्यायोग्य		
असुरक्षित पण खात्रीची		
असुरक्षित व संशयास्पद	142.78	143.78
वजा:संशयास्पद येणीकरिता केलेली तरतूद	-142.78	-143.78
	0.00	**0.00**
एकूण : .97	**258**	331.04

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र - 10 रोख आणि सममूल्य शिल्लक :	31 मार्च 2012 रुपये	31 मार्च 2011 रुपये
अ. बँकेतील शिल्लका		
चालू खाते	0.00	0.00
स्टेट बँक ऑफ इंडिया,अकोला -11125283962	8.77	53.49
स्टेट बँक ऑफ इंडिया,लोटे-11285480251	0.35	0.19
सिंडीकेट बँक, अकोला-51101010000340	0.86	0.88
	9.98	54.56
ब.हस्तस्थ रोख	0.08	0.16
एकूण :	**10.07**	**54.71**

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र.- 11 **लघु मुदतीची कर्जे व अग्रीमा**	**31 मार्च 2012** **रुपये**		**31 मार्च 2011** **रुपये**	
अ.अन्य				
सुरक्षित व खात्रीची		0.00		0.00
असुरक्षित पण खात्रीची				
रोख व अन्य स्वरुपात वसूल होण्यायोग्य खात्रीच्या अग्रीमा		35.94		22.47
इतरांकडील ठेवी		18.60		19.59
प्राप्य दावे		4.11		4.12
प्राप्य व्याज		0.96		1.22
कर्मचा-यांना अग्रीम		2.80		5.87
अगाऊ आयकर भरणा व उगमातील कापलेला कर		22.42		15.40
महसूल प्राधीकरणाकडील शेष रक्कमा				
विक्री कर (प्रतिसाक्षन करून अधिदत्त)	1.00		1.00	
समायोजित मोडव्हॅट	7.42		41.46	
समायोजन कर	20.81		20.61	
		29.23		63.06
संशयास्पद		8.83		9.10
वजा: संशयास्पद ऋण व अग्रीमा करिता तरतूद		-8.83		-9.10
एकूण :		**114.06**		**131.74**

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र. - 12 **अन्य आय**	**31 मार्च 2012** **रुपये**	**31 मार्च 2011** **रुपये**
प्राप्त व्याज :	54.07	64.21
रोख वटाव	0.00	1.12
ज्यादा तरतूद रिटर्न बॅक	0.12	0.34
विविध जमा शिल्लकांचे निर्लेखिकरण	0.00	0.00
अन्य प्राप्ती	0.28	0.29
प्राप्त लाभांश	0.00	0.00
मालमत्ता विक्रीवर नक्त नफा/तोटा	-1.20	-1.29
बुडीत ऋणको वसूली	1.27	0.00
एकूण :	**54.54**	**64.67**

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र.-13 **वापरलेला कच्चा माल**	**31 मार्च 2012** **रुपये**	**31 मार्च 2011** **रुपये**
वर्षारंभीचा साठा	226.79	97.69
अधिक- खरेदी	369.21	1174.70
एकूण	596.00	1272.39
वजा : वर्षअखेर साठा	66.97	226.79
एकूण :	**529.03**	**1045.60**

(रुपये लाखात)

विक्री **तपशील**	**31 मार्च 2012** **रुपये**	**31 मार्च 2011** **रुपये**
निर्मित उत्पादने	1088.15	1662.98
मोठया प्रमाणावरील प्रक्रीयाकृत उत्पादने	177.01	385.29
अन्य विक्री	3.02	4.67
एकूण :	**1268.19**	**2052.95**

(रुपये लाखात)

वर्ष अखेर शिल्लक साठे **तपशील**	**31 मार्च 2012** **रुपये**	**31 मार्च 2011** **रुपये**	**वाढ/घट**
अर्ध उत्पादित उत्पादने	5.29	10.74	-5.45
तयार उत्पादने	109.22	196.06	-86.84
मोठया प्रमाणातील उत्पादित साहित्य	18.85	27.38	-8.53
एकूण :	**133.37**	234.18	-100.81
वर्षारंभीचे शिल्लक साठे -तपशील			
अर्ध उत्पादित उत्पादने	10.74	17.56	-6.82
तयार उत्पादने	196.06	111.46	84.60
मोठया प्रमाणातील उत्पादित साहित्य	27.38	14.38	12.99
एकूण :	**234.18**	143.41	90.77

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र. - 14 **कर्मचारी सवलती व्यय**	**31 मार्च 2012** **रुपये**	**31 मार्च 2011** **रुपये**
अ) वेतन व मजूरी :		
मुख्य कार्यकारी	5.89	4.96
कर्मचारी	153.93	146.09
ब)अंशदान	0.02	0.02
i)भविष्य निर्वाह निधी आणि अन्य निधीं		
i i)निवृत्ती वेतन योजना	17.20	16.85
क)गट उपदानाकरीता वर्गणी	23.83	2.99
ड)वैद्यकीय व शैक्षणिक प्रतिपूर्ती	0.08	0.02
इ)कामगार कल्याण व्यय	6.65	9.53
एकूण :	**207.58**	**180.43**

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र. - 15 घसारा व कर्जफेड मूल्य	31 मार्च 2012 रुपये	31 मार्च 2011 रुपये
घसारा :	21.20	22.55
कर्जफेड मूल्य/व्यय	0.24	0.24
एकूण :	**21.44**	**22.78**

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र. - 15 क्रमशः अन्य व्यय	31 मार्च 2012 रुपये	31 मार्च 2011 रुपये
निर्मिती व्यय		
वापरलेले भांडार व सुटे भाग	10.02	13.20
वेष्टांकन साहित्य	143.03	154.64
विद्युत व इंधन	5.91	8.02
पाणी आकार	4.49	4.64
अंतर्गत वाहतूक खर्च	0.14	0.22
कारखाना व अन्य निर्मिती व्यय	9.75	12.94
उत्पादन शुल्क	13.23	24.00
म.कृ.उ.वि.म. यांना खरेदी करिता झालेल्या खर्चाचा परतावा	2.40	25.22
देखभाल दुरुस्ती व्यय		
इमारत	0.00	1.36
संयंत्र व यंत्रसामग्री	0.58	0.42
अन्य	0.89	3.08
(अ)	**190.44**	**247.75**

टिप्पणी क्र. - 15 क्रमशः अन्य व्यय	31 मार्च 2012 रुपये	31 मार्च 2011 रुपये
प्रशासकीय व अन्य व्यय :		
बहिर्गामी वाहतूक	8.39	15.14
जाहिरात	0.33	0.70
विक्री कर	0.33	0.02
अन्य विक्री व्यय	5.00	7.85
भाडे (नक्त)	-0.12	-0.12
दर व कर	0.90	0.90
मुद्रण व लेखन सामग्री	0.92	0.55
टपाल,तार व दुरध्वनी	0.67	0.73
विमा	2.94	2.55
प्रवास व वाहनवळ व्यय :		
1 अध्यक्ष	0.00	0.00
2 संचालक	0.09	0.33
3 अन्य	1.07	1.62
वाहन व्यय	3.16	3.49
विधी व व्यावसायीक व्यय	1.18	1.15
विविध शिल्लकांचे निर्लेखन	0.00	0.00
इतर कार्यालयीन व्यय	11.61	10.65
संशयास्पद ऋणको व अग्रीम करिता तरतूद	0.00	1.71
(ब)	36.49	47.27
एकूण : (अ + ब)	**226.93**	**295.02**

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र- 15 क्रमशः लेखापरिक्षकांचे शुल्क	31 मार्च 2012 रुपये	31 मार्च 2011 रुपये
1) लेखापरिक्षक	0.65	0.63
2) करबाबींसाठी		
3) कंपनी कायदा बाबींसाठी		
4) व्यवस्थापकीय सेवांसाठी		
5) इतर सेवांसाठी		
6) व्ययाच्या प्रतीपूर्तीसाठी		
एकूण :	**0.65**	**0.63**

(रुपये लाखात)

टिप्पणी क्र- 16 मागील वर्षाशी संबंधित व्यय	31 मार्च 2012 रुपये	31 मार्च 2011 रुपये
खरेदी	-0.18	0.07
वेतन व सवलती	1.98	203.94
निर्मिती व अन्य व्यय	0.00	0.05
विधी व व्यावासायिक आकार	-0.01	0.00
विक्रीकर/केंद्रीय विक्रीकर	0.00	-0.12
मागील वर्षीचा आयकर	0.00	1.90
एकूण :	**1.79**	**205.84**

परिशिष्ट- यु

31 मार्च 2012 रोजी संपलेल्या आर्थिक वर्षाच्या हिशेबास संलग्न असणारी आणि त्याचा भाग असणारी लेखांकन धोरणे, टिप्पण्या व माहिती.

1. लेखांकन धोरणाचे तत्व :

अ) लेखांकनाचे मुलतत्व:

सर्वसामान्यत: अनुसरल्या जाणाऱ्या अभिलेखांतर्गत संकेताच्या आणि वाणिज्यिक पध्दतीनुसार अंतर्गत लेखे तयार करण्यात आलेले आहेत. अन्यप्रकारे संदर्भित केलेली नसल्यास लेखांकन धोरणे ही सुसंगत असून सर्वसामान्यत: स्विकृत लेखांकन तत्वानुसार आहेत. लेखांकन धोरणे राबविताना दूरदर्शीत्व, स्वरूप व साध्यता यांचा सम्यकतेने विचार केला गेलेला आहे. कंपनी कायदा, 1956 च्या कलम 211 (3 क) प्रमाणे संबंधित सादरीकरणाच्या आवश्यतेनुसार वित्तीय प्रपत्रे तयार करण्यात आलेली आहेत.

ब) स्थावर मालमत्ता :

स्थावर मालमत्ता ही घसारा वजा करून प्रत्यक्ष परिव्ययावर नमूद केलेली आहे. वास्तव परिव्ययामध्ये वाहनखर्च, उभारणी खर्च इतर शुल्क (उत्पादन शुल्क वगळून) सेनव्हॅट क्रेडीट घेतले आहे तसेच मालमत्ता ताब्यात घेण्यासाठी केलेला संपूर्ण खर्च समाविष्ट आहे.

क) घसारा :

भाडेपट्टयाच्या कालावधीवर कर्जफेडाची तरतूद केलेल्या भाडेपट्टाधारित जमिनीव्यतिरिक्त स्थावर मालमत्तेच्या घसाऱ्याची आकारणी सरळरेषा पध्दतीने यथाप्रमाण तत्वावर कंपनी कायदा,1956 च्या अनुसूची 14 मध्ये विनिर्दिष्ट केलेल्या दराने करण्यात आली आहे. संयंत्रे व यंत्रे, प्रयोगशाळा उपकरणे आणि प्रदूषण नियंत्रण उपकरणे या सर्व बाबींवर बहुविध अतिरिक्त अंतरण घसारा आकारण्यात आलेला आहे.

ड) गुंतवणूक :

गुंतवणूक प्रत्यक्ष मुल्यावर नमूद केलेली आहे.

इ) वस्तुसूची मूल्यांकन :

I. कच्चा माल, वेष्टनांकन साहित्य, वापरण्यायोग्य भांडार माल इत्यादींच्या अखेरच्या साठयांचे मूल्यांकन, सरासरी खरेदी मुल्यात वाहतुक व इतर सरळ खर्चाचा समावेश आहे.

II. पुनर्प्रक्रियेकरिता प्राप्त झालेल्या मालाच्या अखेरच्या साठयांचे आणि अर्धोत्पादित मालाच्या अखेरच्या साठयांचे मुल्यांकन कच्चा मालाच्या प्रमाणावर केलेले आहे.

III. कारखान्याच्या आवारात आणि आगारात असलेल्या तयार मालाच्या पूर्ण उत्पादीत साठयांचे मुल्यांकन प्रत्यक्ष परीव्यय अथवा बाजारमूल्य यापैकी जे कमी असेल त्यावर करण्यात आले आहे. मुल्यांकन करतेवेळी वाहतुक खर्च वगळण्यात आला आहे. किंमतीमध्ये कच्चा माल, प्रत्यक्ष मजुरी, इतर खर्च, उत्पादन कर, विक्री खर्च समाविष्ट आहे.

IV. पुनर्प्रक्रियेसाठी आलेल्या मालाचे मुल्यांकन त्यात असलेल्या कच्चा मालाच्या प्रमाणात केले आहे.

फ) महसुलाची मान्यता / विक्री / उलाढाल :

विक्रीची नोंद देयकाच्या आधारे केली आहे आणि त्यामध्ये नक्त परतावा दाखविलेला असून विक्रीच्या मूल्यामध्ये उत्पादन शुल्क समाविष्ट आहे. परंतु विक्रीकर समाविष्ट नाही.

ग) सेवानिवृत्ती लाभ : कंपनी 1.4.1989 पासून गट उपदान तथा आयुर्विमा (रोख संचित) योजनेची वर्गणी भरते, त्यामुळे कर्मचाऱ्यांना द्यावयाच्या उपदानाच्या अधिदानाचे दायित्व सुरक्षित होत आहे. भविष्य निर्वाह निधीच्या बाबतीत कंपनी, आयुक्त भविष्य निर्वाह निधी यांचेकडे वर्गणी जमा करते. पगारी रजेबाबत रजेचे रोखीत रूपांतर करण्याकरीता विमा गणित पध्दत अवलंबिली आहे.

ह) उत्पन्नावरील कर : वर्षाधीन कालावधीतील करापोटी भरावयाची रक्कम ही त्याच वर्षात भरली जाते. स्थगित / थकीत रक्कमेवरील कराची परिगणना तशाप्रकारे होत नाही कारण त्याचे दूरदायित्व तशा प्रकारचे नसते. त्याची कारणे वेगवेगळी असू शकतात. करापोटी भरावयाच्या रक्कमेतील फरक व लेख्यातील प्राप्ती हयाची मुळत: भिन्न असून ते कदाचित कमी जास्त होण्याची शक्यता असते. म्हणून स्थगित / थकीत रक्कमेचे दायित्व व मालमत्ता हयांची गणना नक्त स्वरुपांत होते, तत्पूर्वी प्रत्येक बाबींच्या वजावटीचा व फरकाचा विचार केला जातो.

2) तरतूद न केलेली आकस्मिक दायित्वे :

अ) कंत्राटाची रक्कम अंदाजित रक्कम रू. निरंक (मागील वर्षी रू. निरंक) भांडवली खात्यावर आणावयाची राहिलेली असून त्याची तरतूद करण्यात आलेली नाही.

ब) अमरावती येथील केंद्रीय उत्पादन शुल्क विभागाच्या सहायक आयुक्तांच्या आदेश क्र.55/94 दिनांक 14.11.94 नुसार दिनांक 15-11-1994 पासून उत्पादन शुल्काचे अधिदान करणे आवश्यक नाही. कारण कीटकनाशकांच्या विद्रावणाचे कार्य उत्पादन म्हणून गणले जात नाही. तथापी, आयुक्त, केंद्रीय उत्पादन शुल्क, नागपूर यांनी दिनांक 15-9-1995 रोजी कारणे दाखवा सूचनापत्र अग्रेषित करून दिनांक 15-11-1994 पासून ते 12.09.1995 पर्यंतच्या कालावधीच्या संपूर्ण उत्पादन शुल्काची 1994-95 हया वित्तीय वर्षाकरिता रू.641140.17 आणि 1995-96 हया वित्तीय वर्षाकरिता रू.19872495.34 इतकी वसूली प्रस्तावित केलेली आहे. कंपनीने केंद्रीय उत्पादन शुल्क विभागाच्या हया कार्यवाहीस दावा क्र. 1088/96 ने मुंबई उच्च न्यायालयाच्या नागपूर खंडपीठात आव्हान दिलेले आहे.

क) सन 2004-05 पर्यंतचे विक्रीकर निर्धारण झाले आहे. तरी पण कंपनीला 1994-95 या वित्तिय वर्षाकरीता रू.778453/- ची मागणी उपायुक्त विक्रीकर, नागपूर यांचेकडून करण्यात आली आहे. कंपनीने या विरोधात महाराष्ट्र विक्रीकर प्राधिकरण मुंबई यांचेकडे अपील केले आहे. तसेच रु.1.00 लाखाचे अंशत: अधिदान केले आहे ज्याचा निर्णय अद्याप प्रलंबित आहे.

ड) मे. देशमुख प्रिंटर्स यांनी कंपनीविरूध्द रू.253645.58 च्या नुकसान भरपाईचा दावा दाखल केला होता, हया पोटी कंपनीने उच्च न्यायालयाचे नागपूर खंडपीठाकडे रू.153635/- चा भरणा केला आहे.

3. रू.1,00,00,000/- चे एकूण विक्री झालेले व भरणा झालेले भांडवल (मागील वर्षी रू.10000000/-) हे महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळाच्या नामनिर्देशितांद्वारे रू.700/- आणि महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित यांच्याद्वारे रू.9999300/- याप्रमाणे धारण करण्यात आलेले आहे.

4. अ) तीन वर्षावरील ऋणको व अग्रिमांकरीता 100% तरतूद केलेली आहे. एका वर्षापेक्षा अधिक कालावधी करिता असणाऱ्या ऋणको व अग्रिमांच्या थकबाकी करीता 10% दराने आणि दोन वर्षापेक्षा अधिक कालावधी करीता असणाऱ्या ऋणको व अग्रिमांच्या थकबाकी करीता 25% दराने तरतूद करण्यात आली आहे.

ब) विविध धनको, विविध ऋणको, कर्जे व अग्रीमा यांच्या बाबतीत शिल्लक रक्कमांच्या निश्चितीकरीता पत्रे पाठविण्यात आलेली आहेत. त्यास अत्यल्प प्रतिसाद लाभला. त्रुटींचे पुनर्निरीक्षण सुरू आहे. त्यामुळे ताळेबंदात दर्शविलेली शिल्लक ही निश्चितीच्या अधीन आहे.

5. संचालक मंडळाच्या मतानुसार चालू संपत्ती, कर्जे आणि अग्रीमा यांचे मूल्य अंदाजित आहे. संशयीत येणे रक्कमा व अग्रीमापोटी रू. 15160917.71 तरतूद करण्यात आली आहे. (मागील वर्षी रू.15288030.71) तसेच संशयीत ऋणको व अग्रीमांकरिता रू. 15160917.71 तरतूद केली आहे. (मागील वर्षी रू. 15288030.71) इतर निर्धारित दायित्वांकरिता तरतूद तंतोतंत केलेली आहे.

6. अ) लघुउद्योग व सहायक उपक्रमांना देय असणारी 30 दिवसांपेक्षा अधिक कालावधींची रू.100000/- पेक्षा अधिक रक्कम शून्य असल्याचे विचारात घेण्यात आले आहे. उपरोक्त माहिती कंपनीकडे उपलब्ध असणाऱ्या अभिलेखातील संदर्भाशी पडताळून पाहण्यात आलेली आहे.

ब) मायक्रो, स्मॉल व मिडीयम इंटरप्राइजेस कायदा 2006 अंतर्गत कंपनीला पुरवठादारांकडून कोणतीही सूचना प्राप्त झालेली नाही. त्यामुळे संबंधीत अदत्त रक्कमा, देय व्याज किंवा देय रक्कमा सदर कायद्यांतर्गत उधृत केल्या नाहीत.

7. कच्चा माल, वेष्टांकन साहित्य, भांडवली मालाची खरेदी, तसेच स्थापत्य बांधकामे महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ या धारक कंपनीच्या अधिपत्त्याखाली होते. महाराष्ट्र राज्यातील संपूर्ण विक्री धारक कंपनीला करण्यात येते. तसेच राज्या बाहेरील विक्री देखील धारक कंपनीमार्फत होते. धारक कंपनीच्या वेळोवेळी मार्गदर्शनाद्वारे निविष्टि मुल्यावर आधारित विक्री किंमती ठरतात.

8. महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित हया धारक कंपनीच्या मार्गदर्शनांतर्गत निविष्टी परिव्यय तत्वावर वेळोवेळी विक्रीमूल्य निश्चीत केलेले आहे. धारक कंपनी संपूर्ण नियमावली व धोरणे ठरविते.

9. मे. आरबॅल लि., मुंबई यांनी पुरवठा केलेला क्लिनॉलफॉस टेक्निकल हा तांत्रिक प्रतीचा कच्चा माल निकृष्ट प्रतीचा असल्याचे व्यवस्थापनास आढळून आले. त्यापासून उत्पादित केलेला तयार माल अनुक्रमे 1993-94 व 1994-95 हया

वित्तीय वर्षात बाजारपेठेतून परत घेण्यात आला. अशा प्रकारे पडून राहिलेल्या निकृष्ट दर्जाच्या साठयाचे बाजारपेठेतील मूल्य रू.26.03 लाख इतके आहे. व्यवस्थापनाने मे. आरलॅब लि. यांच्या विरूध्द मुंबई उच्च न्यायालयात दावा दाखल केलेला असून, त्याबाबत मूल्य व व्याजापोटी रू.3815125.00 च्या वसूली करिता विनंती केलेली आहे. मागील वर्षाच्या अहवालात नमूद केल्याप्रमाणे विनिर्दिष्ट दायित्व अद्याप निश्चीत करावयाचे आहे.

10. तयार मालाचा साठा, भांडार माल, कच्चा माल, व चालू कामे याची व्यवस्थापनाने प्रत्यक्षपणे वर्षाअखेरीस मोजदाद केलेली आहे, यामध्ये मोठया प्रमाणात त्रुटी आढळल्या नाहीत. ज्या काही किरकोळ त्रुटी आढळल्या त्याची मोजदाद / जुळवणी करण्यांत आलेली आहे.

11.अ) 3 वर्षपेक्षा अधिक कालावधी करीता असणारे, ज्यांचे व्यवहार बंद आहेत व ज्यांच्या विरूध्द कायदेशीर करवाई सुरू झाली आहे, असे एकूण रू.14277923.37 ऋणकोंची 100% तरतूद रू. 14277923.37 (मागील वर्षी रू. 14377923.37) केली आहे. 2 वर्षपेक्षा जास्त परंतु 3 वर्षपेक्षा कमी असणाऱ्या ऋणकोकरीता 25% तरतूद केली जाते. या वर्षी तरतूद शून्य आहे. (मागील वर्षी रू.शून्य).

ब) 3 वर्षपेक्षा जास्त थकीत असलेल्या एकूण अग्रीम रक्कम रु.882994.34 पैकी 100% संशय निश्चित करून त्याकरिता 100% तरतूद केलेली आहे. (मागील वर्षी रु.882994.34) दोन वर्षपेक्षा जास्त परंतु 3 वर्षपेक्षा कमी असणाऱ्या थकीत अग्रीमांकरिता 25% रु.शून्य ची तरतूद केली आहे. (मागील वर्षी रु.27113/-)

12. चालू वर्षाच्या स्थगित कर दायित्वाचे समायोजन स्थगित कर मालमत्तेपोटी रू.654398/- ने करुन रक्कम नफा-तोटा खात्यात जमा दाखविण्यात आलेली आहे.

स्थगित कर दायित्व /मालमत्ता	**31.03.2012 रोजी (रु)**	**31.03.2011 रोजी (रु)**
मागील ताळेबंदानुसार	1218791.00	159153.00
अधिक- तरतूद	654398.00	1059638.00
नक्त स्थगित कर दायित्व	0.00	0.00
नक्त स्थगित कर मालमत्ता	1873189.00	1218791.00

13. **संबंधितांबरोबरचे व्यवहार**

अ) महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित (धारक कंपनी) (रु. लाखात)

अ. क्र.	**तपशील**	**2011-12 रुपये**	**2010-11 रुपये**
1	मालाची विक्री	1265.16	2048.28
2	म.कृ.उ.वि.महामंडळास खरेदी खर्चाचा परतावा	2.40	25.22
3	महामंडळाकडून येणे असलेली रक्कम	840.21	865.32

ब) मुख्य कार्यकारी / संचालक यांचे मानधन (रु. लाखात)

अ.क्र.	**तपशील**	**2011-12**	**2010-11**
1	श्री एम.एच.उगे		
	1.वेतन	**5.89**	**4.26**
	2.भविष्य निर्वाह निधी अंशदान	**0.64**	**0.55**
	3.वेतनेतर प्राप्ती	**0.08**	**0.02**
	4. संगणक अग्रीम येणे	**0.13**	**0.17**

14. कंपनी “इंडोसल्फान” या उत्पादनाची निर्मिती करते. मात्र मा.सर्वोच्च न्यायालयाने त्यांच्या दि. 13.05.2011 च्या स्थगिती आदेशान्वये सदर उत्पादनाच्या निर्मिती व विक्रीवर बंदी घातलेली आहे. सदर बाब न्यायप्रविष्ट आहे. कंपनीकडे प्रक्रीयाकृत इंडोसल्फानचा 49124 लिटर साठा असून ज्याचे मूल्य रु.76.98 लाख आहे. यासह तांत्रिक प्रतीचा माल 50किलो मूल्य रु.0.11लाख व आवेष्टन साहित्य रु.68.32लाखाचा शिल्लक साठाही कंपनीकडे आहे. सदरचा शिल्लक साठा विक्रीयोग्य आहे किंवा कसे हे अनिश्चित आहे व ही बाब सर्वोच्च न्यायालयाच्या भविष्यातील अभिनिर्णयावर पूर्णत: अवलंबून आहे. त्यामुळे कंपनीच्या व्यवस्थापनाने अहवालकालीन वर्षात निव्वळ नफा काढण्यापूर्वी सदरच्या साठयाचे पूर्ण मूल्य विचारात घेतले आहे. व्यवस्थापनाने असेही नमूद केले आहे की, मा.न्यायालयाचा निर्णय जरी कुठल्याही निष्कर्षाप्रत लागला तरीही सदर साठयाचे मूल्य “निरंक” म्हणून घेतले जावू शकत नाही. याप्रकरणी कंपनीस तोटा झाल्यास निव्वळ नफा रु.33.82 लाखाचे रुपांतर रु.111.59 लाख तोटयात होईल हे विचारात घेतले आहे.

15 आवश्यकतेनुसार मागील वर्षीचे आकडे पुनर्गठीत करण्यात आले आहेत, जेणे करून चालू वर्षाच्या अकडयांशी त्यांची तुलना करता येईल.

16 कंपनी कायदा 1956 च्या परिच्छेद क्र. 3,4 (क) आणि 4 (ड) व भाग-II च्या परिशिष्ट-6 मधील तरतुदीनुसार माहिती (व्यवस्थापनाने प्रमाणित केल्याप्रमाणे)

परिशिष्ट

व्यवस्थापनाने प्रमाणित केल्यानुसार परवानाधारित, प्रस्थापित क्षमता आणि प्रत्यक्ष उत्पादन

अ. क्र.	मालाचा वर्ग	परिमाण	प्रत्यक्ष उत्पादन	
			2011-2012	**2010-2011**
अ.	**परवानाधारित क्षमता**			
	प्रक्रियीत जंतुनाशके			
	डी.पी.	मे.टन.	0.000	0.000
	स्थापित क्षमता			
	डी. पी.	मे.टन.	0.000	0.000
	डब्ल्यू.डी.पी.	मे.टन	0.000	0.000
	इ. सी.	कि.लि.	2250.000	2250.000
	दाणेदार जंतुनाशके	मे.टन.	1800.000	1800.000
	तांत्रिक जंतुनाशके	मे.टन	100.000	100.000

ब.	प्रत्यक्ष उत्पादन	परिमाण	2011-12	2010-11
	प्रक्रियातीत जंतुनाशके			
1.	डब्ल्यू.डी.पी. (मोठे प्रमाण)	मे.टन.	42.034	98.080
2.	इ.सी.	कि.लि.	446.980	875.420
3.	इसी बल्क	कि.लि.	12.080	15.404
4.	दाणेदार जंतुनाशके	मे.टन.	21.460	89.440
5.	बायोपेस्ट (ट्रायकोडर्मा)	मे.टन.	0.000	0.000

क) विक्री तपशील : (रुपये लाखात)

तपशील	मालाचा वर्ग	परिमाण	2011-2012		2010-2011	
			प्रमाण	मूल्य (रुपये)	प्रमाण	मूल्य (रुपये)
I. राज्यातील विक्री						
1) उत्पादित माल	इ.सी	लिटर	491980.000	1033.82	821907.000	1622.38
	दाणेदार	मे. टन	21.480	9.87	90.420	40.61
				1043.69		1662.99
2) तांत्रिक जंतुनाशकांची विक्री	तांत्रिक	मे.टन	0.000	0.00	0.000	0.00
3) घाऊक प्रमाणातील प्रक्रियातीत उत्पादने	डब्ल्यू.डी.पी.	मे. टन	51.33400	177.01	97.92000	299.54
	इ.सी.	लिटर	11772.000	44.46	16556.500	85.75
4) बायोपेस्ट (ट्रायकोडर्मा) (नावे पत्र - विक्री परत)	बायोपेस्ट	मे.टन	0.000	0.00	0.000	0.00
				221.47		385.29
एकूण				**1265.16**		**2048.28**
II. इतर विक्री :				3.02		4.67
एकूण				3.02		4.67
एकूण (I+II)				**1268.18**		**2052.95**

ड) आरंभीच्या साठ्यांचा तपशील : (रुपये लाखात)

तपशील	मालाचा वर्ग	परिमाण	1.4.2011		1.4.2010	
			प्रमाण	मूल्य (रुपये)	प्रमाण	मूल्य (रुपये)
1) निर्मित उत्पादने						
डब्ल्यू.डी.पी.	डब्ल्यू.डी.पी	मे.टन	0.000	0.00	0.000	0.00
इ.सी.	इ.सी.	लिटर्स	98374.000	169.68	45780.000	80.19
दाणेदार	दाणेदार	मे.टन	0.020	0.01	1.000	0.37
जैविक किटकनाशके	जैविक किटकनाशके	मे.टन	0.000	0.00	0.000	0.00
		(अ)		169.69		80.56
2) व्यापारी उत्पादने						
डब्ल्यू.डी.पी.	डब्ल्यू.डी.पी.	मे.टन	0.000	0.00	0.000	0.00
इ.सी.	इ.सी.	लिटर्स	0.000	0.00	0.000	0.00
		(ब)		**0.00**		**0.00**
3) मोठ्या प्रमाणातील प्रक्रियातीत उत्पादने						
डब्ल्यू.डी.पी.	डब्ल्यू.डी.पी.	मे.टन	21.46500	43.76	15.37000	38.40
इ.सी.	इ.सी.	लिटर्स	4722.00	9.99	5100.00	6.89
		(क)		53.75		45.29
4) अर्धोत्पादित उत्पादने						
डब्ल्यू.डी.पी.	डब्ल्यू.डी.पी	मे.टन	0.095	0.29	0.095	0.29
इ.सी.	इ.सी.	लिटर्स	8530.900	10.16	11327.900	16.43
दाणेदार	दाणेदार	मे.टन	1.000	0.29	3.200	0.84
जैविक किटकनाशके	जैविक किटकनाशके	मे.टन	0.000	0.00	0.000	0.00
		(ड)		**10.74**		**17.56**
एकूण (अ+ब+क+ड)				**234.18**		**143.41**

इ) अखेर शिल्लक साठयाचा तपशील $ (रुपये लाखात)

तपशील	परिमाण	31.3.2012		31.3.2011	
		प्रमाण	मूल्य (रुपये)	प्रमाण	मूल्य (रुपये)
1) निर्मित उत्पादने					
डब्ल्यू.डी.पी.	मे.टन	0.000	0.00	0.000	0.00
इ.सी.	लिटर्स	53354.000	100.89	98374	169.68
दाणेदार	मे.टन	0.000	0.00	0.020	0.01
जैविक किटकनाशके	मे.टन	0.000	0.00	0.000	0.00
	(अ)		100.89		169.69
2) व्यापारी उत्पादने					
डब्ल्यू.डी.पी.	मे.टन	0.000	0.00	0.000	0.00
इ.सी.	लिटर्स	0.000	0.00	0.000	0.00
	(ब)		**0.00**		**0.00**
3) मोठ्या प्रमाणातील प्रक्रियातीत उत्पादने					
डब्ल्यू.डी.पी.	मे.टन	8.705	20.24	21.46500	43.76
इ.सी.	लिटर्स	3230.00	6.95	4722.00	9.99
	(क)		27.19		53.75
4) अर्धोत्पादित उत्पादने					
डब्ल्यू.डी.पी.	मे.टन	0.585	1.31	0.095	0.29
इ.सी.	लिटर्स	3470.000	3.98	8530.900	10.16
दाणेदार	मे.टन	0.000	0.00	1.000	0.29
जैविक किटकनाशके	मे.टन	0.000	0.00	0.000	0.00
	(ड)		**5.29**		**10.74**
एकूण (अ+ब+क+ड)			**133.37**		**234.18**

$ अंतिम साठयाचे मुल्यांकन प्रत्यक्ष साठा पडताळणी नुसार केले आहे.

फ) कच्चा मालचा वापर : (रुपये लाखात)

तपशील	परिमाण	2011-12		2010-11	
		प्रमाण	मूल्य (रुपये)	प्रमाण	मूल्य (रुपये)
1) तांत्रिक					
सायफरमेथ्रीन	मे.टन	4.000	20.12	3.080	13.86
इंडोसल्फान	मे.टन	6.812	14.38	169.450	357.03
डायमेथोएट	मे.टन	43.030	101.18	25.000	58.05
फेनवलरेट	मे.टन	1.250	6.13	0.850	3.96
मेलॉथिआन	मे.टन	9.500	13.11	7.500	9.87
क्विनॉलफॉस	मे.टन	49.725	142.61	76.275	216.89
मोनोक्रोटोफॉस	मे.टन	0.000	0.00	5.750	17.68
फोरेट	मे.टन	2.300	4.36	10.550	19.99
क्लोरोपायरीफॉस	मे.टन	20.1285	54.34	21.8295	53.62
इथिऑन टेक्निकल	मे.टन	2.000	6.30	0.000	0.00
एकूण			**362.53**		**750.95**
2) ऑक्झीलरीज व इतर	**विविध**		**166.50**		**294.65**
एकूण (1+2)			**529.03**		**1045.60**
3) प्रक्रीयातीत / व्यापारी मालाची खरेदी					
डब्ल्यू.डी.पी.	मे.टन.	39.000	75.37	103.600	163.57
घाउक प्रसंस्कृत इ.सी.	लिटर	10000	15.37	15600	41.19
व्यापारी डब्लू.डी.पी.	मे टन.	0.000	0.00	0.000	0.00
वजा - सुरूवातीच्या साठयावर कर			0.00		0.00
एकूण			90.74		204.76
एकूण (1+2+3)			**619.77**		**1250.36**

ग) आयातीत व देशांतर्गत मालाचे मूल्य, टक्केवारी आणि एकूण वापर

(रुपये लाखात)

तपशील	**2011-12**	**2010-11**
1.आयात व टक्केवारी	0.00	0.00
2.देशांतर्गत	529.03	1045.60
टक्केवारी	100%	100%
3.सी. आय.एफ. आयात मूल्य	0.00	0.00
4.परकीय चलनात व्यय	0.00	0.00
5.परकीय चलनात प्राप्ती	0.00	0.00

स्वाक्षरी टिप्पणी क्र. 1 ते 16 व परिशिष्ट “यू” करीता

(दिनेश वाघमारे)
अध्यक्ष

(एम. एच. उगे)
मुख्य कार्यकारी

(एम. एस. बाबर)
कार्यकारी संचालक

(भा. बा. कांबळे)
संचालक

आमच्या त्याच दिनांकाच्या अहवालानुसार
पी. सी. भंडारी ॲण्ड कंपनी
(सनदी लेखापाल)

पी. सी. भंडारी - (भागीदार)
स. क्र. 039710

मुंबई
दिनांक: 31 डिसेंबर, 2012

अकोला
दिनांक : 05 जानेवारी, 2013

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

(राजन हाऊस, दुसरा माळा, सेंच्युरी बाजार जवळ, प्रभादेवी, मुंबई 400 025.)

शेतकऱ्यांना कृषि भरण साहित्याचे वितरण आणि इतर कृषि विषयक सेवा उपलब्ध करून देण्याच्या उद्देशाने भारत सरकारने 17 कृषि उद्योग महामंडळाची स्थापना केली. भारत सरकारने जारी केलेल्या राष्ट्रीय मार्गदर्शक तत्वानुसार कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित, जे "कृषि उद्योग" या नावाने सर्वश्रुत आहे. या महामंडळाची स्थापना दिनांक 15-12-1965 रोजी कंपनी कायद्याखाली करण्यात आली. महामंडळाचे अधिकृत भाग भांडवल रू. 8.00 कोटी इतके आहे. दिनांक 31-3-2012 रोजी एकूण भरणा झालेले भांडवल रू. 5.50 कोटी इतके असून यामध्ये केंद्र शासनाचे रू. 2.50 कोटी असून राज्य शासनाचे रू. 3.00 कोटी आहेत.

या महामंडळाची स्थापना खालील उद्दिष्टे पूर्ण करण्याकरिता झालेली आहे:-

1. कृषि अवजारांची उत्पादने आणि वितरण.
2. खते व जंतुनाशके इ. सारख्या कृषि भरण साहित्याचे उत्पादन आणि वितरण.
3. दुग्धव्यवसाय आणि कुक्कुटपालन आणि पुरक अशा उद्योगांकरिता लागणाऱ्या उत्पादनांचे उत्पादन आणि वितरण.
4. कृषि मालावर प्रक्रिया करण्याकरिता कृषिवर आधारित उद्योग विकसीत करणे आणि अशा प्रकारच्या उद्योगांना साहाय्य करणे.
5. कृषि क्षेत्र आणि पूरक उद्योगधंदे असणाऱ्या व्यक्तिंना त्यांच्या शेती उद्योगांचे नूतनीकरण / आधुनिकीकरण करण्याकरिता साहाय्य करणे.

महामंडळाने वरील उद्दिष्टांवर आधारीत हाती घेतलेल्या कार्याची माहिती सोबत दिलेल्या परिशिष्टात नमूद करण्यात आलेली आहे. महामंडळाचे नोंदणीकृत कार्यालय मुंबई येथे आहे, तसेच महामंडळाची विविध उत्पादन केंद्रे आणि विभागीय कार्यालये (पणन कार्यालये) राज्यात सर्वत्र स्थापन करण्यात आलेली आहेत.

मागील तीन वर्षातील महामंडळाचे आर्थिक कार्यपरिणाम खालील प्रमाणे आहेत.

(रुपये लाखात)

तपशील	2009-10	2010-11	2011-12
भरणा झालेले भाग भांडवल	550.00	550.00	550.00
राखीव व अधिशेष	6558.66	8256.37	9941.68
वापरलेले भांडवल	12820.95	25042.42	22479.42
विक्री	86837.72	92120.95	95472.56
करपूर्व नफा	1115.19	2723.08	2588.49
करोत्तर नफा	752.81	1731.62	1719.11
लाभांश	16.50	27.50	27.50

महामंडळाची विविध कार्ये :

1. i) दाणेदार खतांचे उत्पादन आणि विक्री :

महामंडळ खालील प्रकारच्या दाणेदार खताचे उत्पादन करुन त्यांची 'कृषि उद्योग' या व्यापारी नावांने विक्रीकरते.

20:10:10 18:18:10 10:20:20 17:17:17

कृषि उद्योग दाणेदार खतांचे उत्पादन खालील ठिकाणी घेण्यात येते.

1. रसायनी जिल्हा - रायगड
2. पाचोरा जिल्हा - जळगांव
3. नांदेड जिल्हा - नांदेड
4. वर्धा जिल्हा - वर्धा
5. कोल्हापूर जिल्हा - कोल्हापूर
6. जालना जिल्हा - जालना

उपरोक्त कारखान्याची उत्पादन क्षमता आणि त्यामध्ये केलेली एकूण गुंतवणूक खालील प्रमाणे आहे.

(रुपये लाखात)

उत्पादन केंद्रे	वार्षिक उत्पादन क्षमता (मे.टन) (एका पाळीच्या धर्तीवर)	गुंतवणूक 31.03.2010 रोजी (रूपये)	गुंतवणूक 31.03.2011 रोजी (रूपये)	गुंतवणूक 31.03.2011 रोजी (रूपये)
रसायनी	60,000	339.42	328.44	332.30
पाचोरा	70,000	155.71	181.29	213.18
नांदेड	70,000	186.27	187.35	211.08
वर्धा	65,000	450.05	449.89	499.09
कोल्हापूर	30,000	161.08	151.32	161.72
जालना	30,000	282.68	291.59	308.74

मागील तीन वर्षातील दाणेदार मिश्र खतांचे उत्पादन आणि विक्री खालील प्रमाणे आहे.

वर्ष	उत्पादन (मे. टन)	विक्री (मे. टन)
2009-10	2,25,835	2,19,082
2010-11	2,28,231	2,27,093
2011-12	2,07,894	2,03,814

ii) व्यापारी खते :

महामंडळ युरिया, डीएपी, एमओपी, एसएसपी इत्यादींची विक्री महाराष्ट्रात करते. मागील तीन वर्षाच्या विक्रीचा तपशील खालील प्रमाणे आहे.

(रुपये लाखात)

वर्ष	विक्री (मे. टन)	मूल्य (रू.)
2009-10	5,66,385	41,824.61
2010-11	5,06,188	36,704.57
2011-12	4,44,338	36,485.30

2. **जंतुनाशके प्रक्रिया आणि विक्री :**

महामंडळाच्या स्वत:च्या मालकीची उपकंपनी मे. महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईडस् लि. ही अकोला येथे आहे. या कंपनी मार्फत महत्त्वाच्या किटकनाशकांवर प्रक्रिया करण्यात येते आणि त्यांची 'कृषि उद्योग' या व्यापारी नावाखाली विक्री करण्यात येते. यामध्ये प्रामुख्याने सी.ओ.सी. मॅलेथिऑन, एन्डोसल्फान, डाइमेथोएट, क्विनॉलफॉस, सायपरमेथ्रीन, फेनवेलरेट, मोनोक्रोटोफॉस, क्लोरोपायरीफॉस, इथिऑन, फॉरेट 10जी इत्यादी जंतुनाशकांचा समावेश आहे.

मागील तीन वर्षातील जंतुनाशकांची विक्री खालील प्रमाणे आहे.

(रुपये लाखात)

वर्ष	विक्री
2009-10	1,665.96
2010-11	4,600.43
2011-12	2,446.70

3) **कृषि अवजारांचे उत्पादन आाणि विक्री :**

महामंडळ खालील कृषि अवजारांचे उत्पादन आणि विक्री करते.

i) **ट्रॅक्टर आणि अवजारे :** महामंडळाकडे खालील बनावटीच्या ट्रॅक्टरची वितरण व्यवस्था आहे.

हिंदुस्तान	45 अ.श.	50 अ.श.	61 अ.श.	58 अ.श.
एच.एम.टी.	18 अ.श.	25 अ.श.	35 अ.श.	58 अ.श.
मित्सुबिशी	18.5 अ.श.			
महिंद्रा	18.5 अ.श.	25 अ.श.	30 अ.श.	35 अ.श.
	225 डी.आय.			

ii) **पॉवर टिलर:**

मित्सुबिशी	8-10 अ.श.	12अ.श.
कॅमको	8-10अ.श.	

iii) **कृषिव्हेटर्स्**

iv) **विद्युत मोटार पंप**

v) **कृषि उद्योग अवजारे**

1. विद्युत फवारणी तथा धुळवणी यंत्र
2. हाताने चालावावयाची पीक संरक्षण उपकरणे.
3. भात कापणीचा विळा
4. धान्य साठविण्याच्या कोठया
5. बियाणे तथा खते पेरणी यंत्र
6. सारायंत्र
7. बुलक केणी
8. बैलगाड्या
9. बहुउद्देशीय मळणी यंत्र

“कृषि उद्योग” कृषि अवजारे चिंचवड, पुणे येथील कृषि अभियांत्रिकी कार्यशाळा व संशोघन / विकास केंद्र पाचोरा जिल्हा-जळगांव येथे बनविली जातात. मागील तीन वर्षातील अभियांत्रिकी विभागाची एकूण विक्री खालील प्रमाणे आहे.

(रुपये लाखात)

वर्ष	विक्री
2009-10	22,923.95
2010-11	27,255.74
2011-12	32,905.63

4. **पशुखाद्याचे उत्पादन आणि विक्री :**

खाली नमूद केलेली पशुखाद्ये भुकटी आणि गोळयांच्या स्वरूपात तयार करून त्यांची “सुग्रास/महाॲग्रो” व्यापारी नावाने विक्री करण्यात येते.

i) पशुखाद्य

ii) कुक्कट खाद्य

iii) अन्य

पशुखाद्य कारखाने खालील ठिकाणी आहेत.

1. चिंचवड, पुणे.
2. यवतमाळ

(रुपये लाखात)

उत्पादन केंद्र	वार्षिक उत्पादन क्षमता (मे.टन) (एका पाळीच्या धर्तीवर)	गुंतवणूक 31.03.2010 रोजी (रूपये)	गुंतवणूक 31.03.2011 रोजी (रूपये)	गुंतवणूक 31.03.2012 रोजी (रूपये)
1. सुग्रास कारखाना, चिंचवड	30,000	102.75	103.11	108.23
2. सुग्रासकारखाना, यवतमाळ	30,000	28.18	28.18	28.18

“सुग्रास / महाॲग्रो” खाद्यांचे गेल्या तीन वर्षातील प्रत्यक्ष उत्पादन व विक्री खालील प्रमाणे आहे.

वर्ष	उत्पादन (मे. टन)	विक्री (मे. टन)
2009-10	16,030	16,119
2010-11	10,267	10,178
2011-12	7,620	7,572

या वर्षी आम्ही मे. मंचर डेअरी, चितळे डेअरी आणि गुजरात मधील वलसाड डेअरी, हयांना त्यांच्या सुत्राप्रमाणे पशुखाद्य पुरविण्याची खात्री दिली आहे. इमू पशुखाद्य आणि महागोल्ड सुपर खाद्य उत्पादन करण्याचे प्रस्तावित केले आहे.

5) **फळे आणि भाजीपाला यावरील प्रक्रिया (नोगा) :**

महामंडळाने नागपूर येथील नोगा कारखाना 1972 साली चालविण्यास घेतला. या कारखान्याची वार्षिक उत्पादन क्षमता 4950 मे.टन. आहे. ‘नोगा‘ या व्यापारी नावांने मागील तीन वर्षात विक्री करण्यात आलेले प्रत्यक्ष उत्पादन खालील प्रमाणे आहे.

वर्ष	उत्पादन (मे. टन)	विक्री (रुपये लाखात)
2009-10	1,277	716.44
2010-11	1,737	789.13
2011-12	1,710	725.93

हाती घेतलेले प्रकल्प / भावी योजना

देशातील बदलत्या आर्थिक धोरणाचा विचार करून, विशेषत: उदारीकरणाच्या संकल्पनेचा विचार करता, महामंडळाच्या उद्दिष्टे आणि उपक्रमांचे पुनरावलोकन करणे आवश्यक ठरते.

आम्ही आमच्या उत्पादनांच्या यादीत झिंक सल्फेट आणि फेरस सल्फेट यांसारख्या मायक्रोन्युट्रियंट्सची भर घातली आहे. आम्ही पाण्यामध्ये द्राव्य खतांसारख्या नवीन उत्पादनांचा व्यवसाय सुरू करण्याचे प्रस्तावित आहे. आमची उपकंपनी महाराष्ट्र इन्सेक्टिसाईड्स लिमिटेड येथे ट्रायकोडर्माचे मोठ्या प्रमाणावर उत्पादन सुरू झाले आहे.

आम्ही पंजाबराव कृषि विद्यापीठ अकोला आणि महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ राहुरी यांच्याशी अनुक्रमे सीताफळ, गहू पाते भुकटी यंत्र आणि वातशक्तिचलित रोपक यांच्या उत्पादनांकरिता सामजंस्य करार करण्याचे प्रस्तावित केले आहे. ही उत्पादने उत्पादकांकडून कृषि उद्योग विकास महामंडळाच्या नावाने उत्पादीत करण्यात येणार आहेत. ऊसांकुर छाटणी यंत्र खुल्या बाजाराकरिता उत्पादन करण्याचेही आम्ही प्रस्तावित केले आहे.

स्वस्त दरातील युरिया ब्रिक्वेटींग यंत्रही आम्ही विकसित केले आहे. त्याकरिता आवश्यक प्रमाणपत्र कृषि विद्यापिठाकडून प्राप्त करण्यात आले आहे. हे उत्पादन आयुक्त (कृषि) यांच्याद्वारे प्रापणाकरिताच्या प्रस्तावाअंतर्गत समाविष्ट करता येऊ शकते. हे उत्पादन प्राथमिक कृषि पत संस्था आणि तांदूळ उत्पादन विभागांमधील शेतकरी संघांना विक्री करण्याची शक्यता आम्ही पडताळून पहात आहोत.

शासनाच्या आदेशान्वये आम्ही आमच्या गोरेगाव संकुलामध्ये फूल लिलाव केंद्राचे काम हाती घेतले आहे. ही सुविधा कार्यान्वित करण्याकरिता विविध पर्याय आम्ही पडताळून पहात आहोत. विविध फूल उत्पादक व व्यापारी यांचेबरोबर विक्रीच्या दृष्टीने पडताळणी करण्यात येत आहे. या कामी महामंडळास मदतीस्तव सुयोग्य प्रस्ताव सादरीकरणासाठी सल्लागार नेमण्याचे प्रस्तावित आहे.

महाराष्ट्र सरकारने राज्यामध्ये खतांच्या संरक्षित साठ्याकरिता कृषि उद्योग विकास महामंडळाची नोडल एजन्सी म्हणून नेमणूक केली आहे.

कृषि उद्योग विकास महामंडळाने सार्वजनिक खाजगी भागीदारी तत्त्वावर मोठया प्रमाणात मागणी व शेतकऱ्यांच्या शेत मातीच्या पृथ: करणावर आधारित, पिके निहाय खतांचा कारखाना उभारण्याची प्रक्रिया पुणतांबा, जिल्हा अहमदनगर येथे सुरू केली आहे.

नोगाशी संबंधित आतापर्यंत, किरकोळ बाजारात डबाबंद उत्पादनांची मागणीत घसरण झाल्यामुळे आम्ही आमचे ज्यूस, फळांचे रस, सरबते इत्यादींचे उत्पादन पेट बाटल्यांमध्ये उपलब्ध करण्याचे नियोजित केले आहे. त्यामुळे बाजारात विक्री वृद्धी होईल.

नवीन उपक्रम म्हणून फळे व भाजीपाला यांचे प्रयोगात्मक तत्त्वावर पणन करणे सुरू करीत आहोत. यामुळे आम्हाला शेतकऱ्यांपर्यंत थेट पोहोचण्यास मदत होईल आणि त्यामुळे आमच्या खते, जंतुनाशके व पशुखाद्ये इत्यादी उत्पादनांची विक्री वाढण्यासही मदत होईल.

मागील तीन वर्षातील महामंडळाची वाटचाल खालीलप्रमाणे आहे. :

(रुपये लाखांत)

वर्ष	2009-10	2010-11	2011-12
कार्यनिष्पत्ती :			
विक्री	86,837.72	92,120.95	95,472.56
इतर उत्पन्न	753.60	1,215.04	1,897.33
एकूण उत्पन्न	87,591.32	93,335.99	97,369.89
व्यापारी नफा	1,302.81	3,391.74	2,814.23
घसारा	85.00	93.14	83.72
व्याज	95.11	284.55	142.02
कर पूर्व नफा	1,115.19	2,723.08	2,588.49
आयकर	362.38	970.42	875.48
करोत्तर नफा	752.81	1,731.62	1,719.11
वित्तीय स्थिती :			
भरणा केलेले भागभांडवल	550.00	550.00	550.00
राखीव व अधिशेष	6,558.66	8,256.37	9,941.68
निव्वळ मूल्य	7,108.66	8,806.37	10,491.68
कर्ज निधी	6,318.97	16,843.83	20,014.15
उपयोगात आणलेले भांडवल	12,820.95	25,042.42	22,479.42
स्थिर मालमत्ता:			
एकूण	3,113.08	3,169.47	3221.77
निव्वळ	1,543.68	1,632.44	1,556.62
निव्वळ चालू मालमत्ता	10,435.18	22,656.22	20,062.55

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

विभागीय कार्यालये:

नागपूर
अग्याराम देवी पेट्रोल पंपजवळ,
गणेश पेठ,नागपूर 440018
दुरध्वनी 2729973, 2720314

नाशिक
देवळाली नाका, नवीन मुंबई-आग्रा रोड,
नाशिक 422 001
दुरध्वनी 2595879, 25944978

कोल्हापूर
517/ई,महाराणी ताराबाई चौक,
कावळा नाका, कोल्हापूर- 416001
दुरध्वनी 2537682, 2537811

औरंगाबाद
शक्ती सहकार, राज्य परिवहन
विभागीय कार्यशाळेसमोर,
औरंगाबाद - 431001
दूरध्वनी :2321332,2332190

पुणे
प्लॉट नं.657 ते 660,
गुलटेकडी,मार्केट यार्ड,
पोस्ट बॉक्स नं.1412,
पुणे - 411 037.
दुरध्वनी 24270421,24263985

नांदेड
समृध्दी,नवीन मोंढा,
स्टेट बँकेजवळ, नांदेड - 431 602
दुरध्वनी 233402,245011

अकोला
पारस बिल्डिंग,दामले चौक,संतोषी माता
मंदिरा जवळ,अकोला - 444001
दुरध्वनी 2437172,2426021

रत्नागिरी
प्लॉट नं.पी-73,एम.आय.डी.सी.वसाहत,
मिरजोळे, जि.रत्नागिरी - 415 612
दुरध्वनी 230520,230518

उस्मानाबाद
नाईक निवास, पहिला मजला,
शिवाजी चौक, उस्मानाबाद 413 501.
दुरध्वनी 223318, 222067.

अमरावती
चौधरी कॉमप्लेक्स्,चौधरी चौक,
कापूस बाजार, व्ही.एम.व्ही.रोड,
अमरावती 444601
दुरध्वनी 2567889, 2562065.

चंद्रपूर
पोपट बिल्डिंग,दुसरा मजला,
पुर्ती बाजार जटपुरा गेटजवळ,
चंद्रपूर 442 401.
दुरध्वनी क्र.254043

जळगांव
जिल्हा सहकारी बिल्डिंग,
प्लॉट नं. 48, शाहुनगर हौ. सोसायटी,
जळगाव 425 001.
दूरध्वनी 2239488, 2236108.

ठाणे (मुंबई)
कृषि उद्योग भवन,
दिनकरराव देसाई मार्ग
आरे दुग्ध वसाहत, गोरेगांव (पुर्व)
मुंबई 400 065.

उपविभागीय कार्यालय:

साधना रत्न,कोटेचा कॉलनी,
जालना रोड,बीड-431 122.
दुरध्वनी क्र.223271.

खत कारखाने:

रसायनी,ता.पनवेल,जिल्हा
रायगड 410207
दुरध्वनी - 250250, 250439

भडगांव रोड, पाचोरा
जिल्हा-जळगांव 424 201
दुरध्वनी 245198, 245209

एम.आय.डी.सी औद्योगिक वसाहत,
प्लॉट नं.बी2/बी 3,पो.बॉ.नं.45,
नांदेड 431 602
दुरध्वनी 226503, 226010

एम.आय.डी.सी.औद्योगिक वसाहत,
प्लॉट नं.एफ 1/एफ 2,
वर्धा - 442001
दुरध्वनी 260515, 260433

19, एम. आय.डी.सी
औद्योगिक वसाहत,
गोकुळ शिरगांव, ता.करवीर,
जिल्हा कोल्हापूर 416001
दुरध्वनी 2671064,267263

सी-51, एम.आय.डी.सी औद्योगिक
वसाहत, जालना - 431 203
दुरध्वनी 220 722, 221 549.

पशुखाद्य कारखाने:

(अलाप कॅटल फिड),टिळकवाडी
दत्त चौक, यवतमाळ 445001
दुरध्वनी 244674, 244724

एम.आय.डी.सी. औद्योगिक वसाहत,
डी-11/52,चिचंवड,पुणे 411019.
दुरध्वनी 27473552,27472502

फळप्रक्रिया कारखाने (नोगा):

नोगा कारखाना
मोतीबाग, नागपूर- 440 004
दुरध्वनी : 2534726,2535727

नोगा कारखाना, हिंगणा
बी-17 ते 20 एम आय डी सी,
औद्योगिक वसाहत, हिंगणा,
नागपूर - 440016
दुरध्वनी 237 398.

कृषि अभियांत्रिकी कार्यशाळा:

एम.आय.डी.सी.औद्योगिक वसाहत,
डी-11/52,चिचंवड,पुणे-411 019.
दुरध्वनी 2747256,27475251.

संशोधन व विकास केंद्र पाचोरा:

गिरड रोड, पाचोरा - 424 201
जिल्हा जळगांव,
दुरध्वनी 44523

कासार्डे संकुल
पो.कासार्डे, तालुका - कणकवली
जिल्हा - सिंधुदुर्ग.
दुरध्वनी 240 236

उपकंपनी :

महाराष्ट्र इसेक्टिसाईडस् लिमिटेड,
सी-4,एम.आय.डी.सी, औद्योगिक वसाहत
शिवणी, अकोला - 444 104
दुरध्वनी:2258052, 2258053, 2258641.

महाराष्ट्र इसेक्टिसाईडस् लिमिटेड,
प्लॉट नं- एफ-4
एम.आय.डी.सी, औद्योगिक वसाहत,
पोष्ट -लोटे परशुराम,ता.खेड,
रत्नागिरी - 415 722.
दुरध्वनी 272672, 272572

४६
वर्षे एका सेवेत

सर्व एकाच छत्राखाली

1. "कृषि उद्योग" मिश्र खते
2. सरळ खते
3. "कृषि उद्योग" जंतुनाशके
4. पशुखाद्ये
5. कृषिव्हेटर्स
6. कृषि अभियांत्रिकी अवजारे
7. नोगा - जॅम, केचप, सरबते इत्यादी.

M.A.I.D.C.

महाराष्ट्र कृषि उद्योग विकास महामंडळ मर्यादित

(महाराष्ट्र शासनाचा अंगिकृत व्यवसाय)

राजन हाऊस, दुसरा माळा, सेंच्युरी बाजार जवळ, प्रभादेवी, मुंबई 400025.